

SLOVENSKI

Poročevallec

Izdaja in tiska Glasopisno podjetje Slovenski poročevallec - Direktor: Rudi Janžaba. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526. - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon 23-522 do 23-526. - Oglašni oddelček Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21 896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-632. - Poštni predal št. 29. - Ziro računa pri Komuni-
salski banki Ljubljana št. 40-KB-5-2367 - Mesečna naročnina 230 din

DRUŽBENI ORGANI V TRGOVINI

Uslužnostni značaj trgovine in zaslanjanje potrošnikov za njeno delo zahtevata uvedbo družbenega upravljanja v trgovini ob zagotovitvi materialne zainteresiranosti potrošnikov, bi bil ključek nedavnega posvetovanja. Stalne konference mest o trgovini. V prizadevanjih, da bi omogočili družbeno kontrolo v tej gospodarski panogi tako v interesu trgovine same kakor tudi potrošnikov, je bilo doslej ustanovljenih 1859 potrošniških svetov kot najprikladnejša oblika tega nadzorstva. Po številu potrošniških svetov je na prvem mestu Slovenija s 527 svetov, nasklednje Hrvaška s 500, Srbija s 483, Bosna in Hercegovina s 165, Makedonija s 146 in Crna gora z 33 potrošniškimi svetov. Ako se upošteva število trgovinskih podjetij in prodajalnih omenjeno število potrošniških svetov nezadostno. To pa ne bi bil poseben problem, ako bi večina sedanjih potrošniških svetov aktivno delala in izpolnjevala naloge, ki jih imajo. Posvetovanje je pokazalo, da se večina potrošniških svetov še vedno ni znašla v svoji vlogi in da ni pokazala zadovoljivih rezultatov. Mnogi izmed njih obstojajo samo formalno in praktično ne delajo. V Pulju n. pr. dela izmed 35 potrošniških svetov samo eden. Podoben je položaj tudi v mnogih drugih krajih. Tudi tamkaj, kjer kažejo potrošniški sveti nekakšno aktivnost in si prizadevajo, da bi olajšali poslovanje trgovine, ne uživajo potrebnega razumevanja in podpore organov oblasti in družbenih organizacij. Še več, ni redko, da gledajo na njihovo delo z nezanimanjem.

Kot organi družbene kontrole. Kakor so poudarili, bi morali potrošniški sveti zajeti vso trgovino na drobno ne glede na to, ali so dane možnosti za njihovo organiziranje pri vsaki panogi. Prav tako je potrebno ustanoviti potrošniške svete pri trgovinskih podjetjih na veliko. Posebno so poudarili, da je neobhodno potrebno ustanovljati potrošniške svete pri stanovanjskih skupnostih. Glede na vlogo stanovanjskih skupnosti v naši komunalni ureditvi, ustanavljanje potrošniških svetov v okviru stanovanjskih skupnosti ni samo upravičeno, temveč postaja z vsakim dnem bolj potrebno. To pa zahteva obenem, kakor so poudarili na posvetovanju, določene izpremembe v organizaciji in sistemu trgovine ter njenega omrežja. Sedanja lokacija trgovinskih prodajalnih mestih je nepravilna. Mnoge trgovinske panoge so osredotočene v središču mesta ali v njegovi bližini, tako da so veliki deli mest ostali brez prodajalnih posameznih proizvodov in predmetov. V takih okoliščinah ni mogoče izvesti teritorialne organizacije potrošniških svetov. Kar pa se tiče prometa s predmeti vsakdanje potrebe, ni bilo potrebno ustanoviti posebne centre za oskrbovanje, kakor je to že urejeno v Ljubljani, v okviru posameznih stanovanjskih skupnosti. Na ta način bi se ne samo olajšalo in zboljšalo oskrbovanje prebivalcev določenega naselja, temveč bi se tudi povečalo zanimanje potrošnikov za poslovanje takih prodajalnih mest. To bi omogočilo učinkovitejšo družbeno nadzorstvo in bi z določeno materialno zainteresiranostjo državljanov stimulirali, da bi skrbeli za delavnost trgovine, za njeno delo ter se borili za znižanje stroškov prometa in za boljše oskrbovanje. S tem bi se dejansko uveljavili potrošniški sveti in bi zares postali organi družbene kontrole, ki bi lahko dosegli take uspehe, kakršne že imajo družbeni organi na drugih področjih. I. S.

Vsekakor bi razlogov za tak položaj in delavnost potrošniških svetov ne smeli iskati izključno v njihovi sestavi, načinu izvolitve, pomanjkanju iniciativne in zainteresiranosti itd. Res je namreč, kakor so poudarili na posvetovanju, da bi boljše organizirana družbena kontrola mogla odstraniti ne samo pomanjkljivosti v trgovini, temveč tudi v proizvodnji. Potrošniški sveti bi mogli z zahtevami po kvalitetnem blagu, širši izbiri in ugodnejših cenah vplivati na obe gospodarski panogi, za kar bi bil brez dvoma zainteresiran vsak potrošnik. Zato je treba razloge za neaktivnost potrošniških svetov iskati tudi na drugi strani, čeprav bi ne smeli subjektivnih čimteljev povsem izključiti. Pomanjkanje pozitivnih predpisov, ki bi urejali organizacijo in delo potrošniških svetov in ki bi dali širše smernice za njihovo delo, ne da bi ovirali pobude kolektiva, je v mnogem zaviralo delo potrošniških svetov. Na drugi strani so potrošniški sveti precej enostransko postavljeni. Prevladalo je namreč mnenje, da je treba potrošniške svete predvsem ustanovljati pri prodajalnih in podjetjih za promet z mešanim blagom na drobno, medtem ko so bile druge panoge trgovine zapostavljene. To je razvidno tudi iz primera Hrvaške. Tu imajo 109 potrošniških svetov v trgovini na drobno, s kmetijskimi pridelki, v trgovini za promet z industrijskim blagom 54, v trgovini z mešanim blagom 350, v trgovini na veliko pa 30 potrošniških svetov. Enostransko postavljeno omrežje potrošniških svetov odvzema kupcem možnost učinkovitejšega nadzorstva nad množičnimi panogami trgovine, za katerih delo so močno zainteresirani. Poseben problem je uvedba družbenega nadzorstva v prodajalnih, ki poslujejo na podlagi pavšala in kjer so možnosti za malverzacije in izigravanje koristi potrošnikov zelo velike, kar se tudi dogaja. Razumljivo je, da so po taki izprazni analizi delavnosti potrošniških svetov prišli na posvetovanju do sklepa, da je treba sedanje funkcije potrošniških svetov izpopolniti in njihovo delovno področje razširiti, ako hočemo, da bi se zares uveljavili

S SEJE IZVRŠNEGA SVETA LR SLOVENIJE Izpopolnitev zakona o univerzi

Novo okrajno sodišče v Ajdovščini — Neizpremenjena dohodnina od kmetijstva — Vozne olajšave za učence v gospodarstvu — Ustanovitve republiške tarifne komisije

Ljubljana, 7. jun. — Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je imel včeraj redno sejo, ki jo je vodil predsednik izvršnega sveta Boris Kraigher. Izvršni svet je najprej razpravljal o statusu univerze v Ljubljani ter o statutih pravne in ekonomske fakultete. — Izvršni svet se je s statuti, ki so jih predložili univerzitetni svet in fakultetna sveta hkrati tudi Ljudski skupščini v potrditev, v načelu strinjal. Izvršni svet je nadalje sprejel osnutek zakona, s katerim naj bi dopolnili zakon o univerzi v Ljubljani. Dopolnilo se nanaša na 59. člen omenjenega zakona, ki pravi, da študentu, ki ne diplomira do konca zadnjega semestra, preneha s potekom zadnjega semestra status študenta. Omenjeni osnutek pa predlaga, da bi se lahko izprememba s statutom fakultete določila, da preneha študent, ki ne diplomira do konca zadnjega semestra, status študenta pozneje, vendar naj ne pozneje šest mesecev po preteku zadnjega semestra. V vrsti predlaganih uredb, odlokov in odločb, ki so bile na dnevnem redu in o katerih je tekla razprava, je izvršni svet med drugim sprejel uredbu o organizaciji in delu uprave za vodno gospodarstvo LRS in uredbu o organizaciji in delu uprave za gozdarstvo LRS. S sprejetjem odloka o ustanovitvi novega okrajnega sodišča v Ajdovščini, ki bo obsegalo območje upravnih občin Ajdovščine in Vipave, bo ustrezno željam in potrebam tamkajšnjega prebivalstva in razbremenjeno okrajno sodišče v Novi Gorici. Sprejet je bil tudi odlok o stopnjah dohodnine od kmetijstva za tekoče leto. Le-te bodo ostale iste, kakor lani, za obračunavanje dohodnine od kmetijstva za leto 1958

bodo namreč uporabljene davčne stopnje, ki jih je predpisal odlok o stopnjah dohodnine od kmetijstva za leto 1957. Naslednji odlok, ki ga je sprejel izvršni svet, se nanaša na dopolnitev odloka o voznih olajšavah na avtobusih za učence gospodarskih šol. Ugodnost voznih olajšav na avtobusih uživajo učenci, ki obiskujejo industrijske in vajeenske šole v polni meri, ker so te šole celoletne, medtem ko so bile obrtnim vajencem priznane te ugodnosti le za obisk šole, ne pa tudi za vožnje na praktični pouk v obrtne delavnice. Odlok je sedaj dopoljen tako, da bodo lahko vajenci v gospodarstvu izkoriščali popust za obiskovanje vajeenske šole in za obiskovanje praktičnega pouka v obrtnih delavnicah. Sprejeta je bila tudi uredba o ustanovitvi republiške tarifne komisije ter o načinu ustanavljanja in delu okrajnih in občinskih tarifnih komisij. Tarifna komisija ima nalogo, kakor je rečeno med

drugim v uredbi, da v skladu s smernicami, ki so postavljene z zveznimi in republiški zakoni ter z zveznim in republiškim družbenim planom, skrbi, da se pri določanju osebnih dohodkov v gospodarstvu uporabljajo splošna merila, osnove in metode, ki jih določa zvezna tarifna komisija in druga splošno priznana merila, osnove in metode; nadalje skrbi, da se pri uporabljanju teh osnov in meril varujejo ustrezna sorazmerja ter predlaga ukrepe, ki naj zagotovijo, da bodo tarifni in drugi pravilniki v osnovah za ugotavljanje osebnih dohodkov v gospodarstvu izdelani v skladu s temi osnovami in merili. V republiško tarifno komisijo so bili imenovani predstavniki iz nekaterih republiških zbornic in strokovnih organizacij, republiškega sveta zveze sindikatov in nekaterih republiških upravnih organov. Za predsednika komisije je bil imenovan član izvršnega sveta Rudolf Janko. Izvršni svet je na osnovi odloka o določitvi števila zastopnikov družbene skupnosti v organih republiških gospodarskih zbornic imenoval določeno število zastopnikov izvršnega sveta za občni zbor in v upravni odbor zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo, kakor tudi trgovinske, gostinske in obrtne zbornice LRS, ter določil družbene in druge organizacije, zainteresirane pri delu zbornic, ki bodo prav tako imenoval svoje zastopnike v omenjene zbornice.

terih republiških zbornic in strokovnih organizacij, republiškega sveta zveze sindikatov in nekaterih republiških upravnih organov. Za predsednika komisije je bil imenovan član izvršnega sveta Rudolf Janko. Izvršni svet je na osnovi odloka o določitvi števila zastopnikov družbene skupnosti v organih republiških gospodarskih zbornic imenoval določeno število zastopnikov izvršnega sveta za občni zbor in v upravni odbor zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo, kakor tudi trgovinske, gostinske in obrtne zbornice LRS, ter določil družbene in druge organizacije, zainteresirane pri delu zbornic, ki bodo prav tako imenoval svoje zastopnike v omenjene zbornice.

Odlikovanje pripadnikov JLA

Beograd, 7. junija (Tanjug). V oddelku JLA v Egiptu je bila svečanost, na kateri je poveljnik oboroženih sil OZN general Burns odlikoval s kolajnam UNEF 377 jugoslovanskih vojakov, podoficerjev in oficirjev za prizadevno službo miru. Pripadniki JLA so prvi izmed oboroženih sil UNEF prejeli to visoko priznanje.

»Akbar Eliona« o Naserjevem obisku v Jugoslaviji

Kairo, 7. junija (Tanjug). — Ko danes piše o bližnjem obisku predsednika Naserja v Jugoslaviji, ugledni »Akbar Elion« poudarja, da pomeni ta obisk »integralni del politike nepovezovanja v bloke«. Ta politika — piše časopis — ni samo izredno koristna za tiste države, ki jo izvajajo, ampak tudi neposredno prispeva k stabilnosti po svetu. Časopis na koncu piše, da je treba predvsem v tem dejstvu iskati povod za veliko zanimanje, ki vlada po glavnih mestih sveta za Naserjev obisk.

Macmillan v Washingtonu

Pričakujejo, da se bo britanski premier sestel z Eisenhowerjem v ponedeljek

Washington, 7. jun. (Reuter). Britanski premier Macmillan je prispel danes v Washington, da bi se sestel s predsednikom Eisenhowerjem.

Macmillan je prispel v Washington na neuradni obisk v ZDA. Po prihodu v Washington je kosil z ameriškim zunanjim ministrom Dullesom. Pričakujejo, da bo Macmillan obiskal predsednika Eisenhowerja v ponedeljek po vrnitvi iz Indianapolis, kjer bo govoril na krajevni univerzi po prejemu diplome častnega doktorja. V Washingtonu se je tudi zvedelo, da se bo britanski premier sestel jutri zvečer z zahodnonemskim zunanjim ministrom von Brentanom, ki v ZDA spremlja predsednika republike Nemčije dr. Theodorja Heussa. V Washingtonu trdijo, da bo sta predsednik ZDA Eisenhower

Letalo, s katerim je predsednik britanske vlade Macmillan odletel sinoči v ZDA, se je moralo po 300 miljah vrniti v London zaradi okvare na enem motorju. Okvara na motorju ni bila huda, toda letalo se je kljub temu vrnilo v London. Predsednik britanske vlade je drugič odletel v ZDA šele zgodaj davi.

Seja republiškega odbora sindikata državnih uslužbencev

Ljubljana, 7. jun. Danes je bila seja predsedstva republiškega odbora sindikata državnih uslužbencev, na kateri so zelo obširno obravnavali vlogo sindikalnih organizacij v današnji komunalni ureditvi. Kot že na mnogih drugih sejah, je bilo tudi na tej seji ugotovljeno, da ljudskim odborom, predvsem pa občinskim, primanjkuje primerne strokovne kadre. Precej obširna je bila tudi razprava o organizaciji dela v državnih uradih. Dosedanje izkušnje kažejo, da se prav tem vprašanjem ni posvečalo dovolj skrb, češ da je organizacija dela samo stvar tovarne, ne pa tudi državnih uradov. Med drugim so razpravljali tudi o delu sindikata v bankah, pravosodnih ustanovah in v DOZ. Od prehoda na komunalni sistem se je mnogo pristojnosti preselilo na okrajne in občinske ljudske odbore, hkrati pa se ni skrbelo dovolj tudi za strokovne kadre. Zaradi tega prihaja mnogokrat do nepravilnosti in zastoja v delu predvsem občinskih ljudskih odborov. —bec

Predlog zakona o šolstvu predložen zvezni ljudski skupščini

Beograd, 7. junija (Tanjug). Zvezni izvršni svet je dostavil danes zvezni ljudski skupščini predlog splošnega zakona o šolstvu z uvodnim zakonom, da bi ga postavila na dnevni red prihodnjega zasedanja. Za svojega zastopnika pri obravnavanju teh zakonskih predlogov pred skupščinskim odborom in zboroma je zvezni izvršni svet določil Rodoljuba Čolakovića. Oba zakonska predloga sta postavljena na dnevni red seje odbora za prosveto zveznega zbora, ki se bo sestel v ponedeljek 9. junija.

Spor med Parizom in Alžirrom

OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA

Pariz, 7. jun. (Po telefonu). Konflikt, na katerega smo čakali od prvega dne de Gaulleove prihoda v Alžir in ki je bil — resnici na ljubo rečeno — zaradi objektivnih pogojev neizbežen, se je zgodil včeraj. De Gaulle je ostro reagiral na ukrepanje komitejev za narodno rešitev. Zahteval je v Oranu, da zbrana množica utihne, ko je vzklakala Soustelle in prepevala »pesem Afrikanca«, češ, da to ni državna himna. »Očitno je, da morajo komiteji sedaj preusmeriti svojo dejavnost. Njihova dolžnost je, da vplivajo na javno mnenje, vzpostavijo stike s posameznimi skupnostmi, grade integracijo duš... V nobenem primeru ne smejo pretiti teh okvirov. Sedaj je izhodna točka oblasti v Parizu. Ni moč zaenkrat revolucije vsak dan znova, ne da bi se to končalo s splošnim neredom. Ne poskušajte izsiljevati, ker na ta način ne boste dosegli od mene nič,« je dejal de Gaulle.

To je bil tudi odgovor na resolucijo, katere ton je bil skoraj ultimativ in ki mu jo je prečital eden od članov oranškega komiteja. Med drugim se v njej zahteva, naj se vlada opre na komiteje, naj likvidira strankarski režim in mešanje tujine, in naj se člani komitejev udeležijo patriotičnega defileja 18. junija na Elizejskih poljanah. De Gaulle je svoje besede podprl tudi s pismom, s katerim je določil Salana za vladnega generalnega delegata in vrhovnega poveljnika armade v Alžiru. Občeval bo neposredno z de Gaulleom, ki prevzema nase vse zadeve, ki se tičejo Alžira. Komiteji narodne rešitve se morajo podrediti Salanovemu nadzorstvu in niso pooblašteni, da prevzemajo kakršnokoli oblast. Po nekaterih poročilih naj bi Salan olajšano vzdihnil, ko je slišal de Gaulleove besede: »Sedaj se bomo izlekli«. Masu je takoj pretehtal posledice in poudaril, da odslej ne bo več potrebno prihajati v Alžir, dočim Delbecque ni mogel prikriti svojega nezadovoljstva in razočaranja. Nobenega dvoma ni, da vlada nesloga v komiteju »13. maja«. Viden znak nestrinjanja in trenja med njim in vojsko — je incident, ki se je zgodil včeraj. Delbecque govori, v katerem je napovedal svoj prihod v Pariz v zvezi z organiziranjem nacionalnega komiteja, ki je bil že razdeljen zastopnikom tiska in ki naj bi ga objavila tudi alžirska radijska postaja, so v zd-

njem trenutku prepovedali. — Delbecque je moral izjaviti, da je njegovo potovanje popolnoma privatno in da nima političnih namenov. Po tem dogodkih se pričena spreminjati ton uradnih izjav v Alžiru in pisanju lokalnega tiska. Uradni predstavnik komiteja govore o brezpogojnem sodelovanju s šefom vlade, časopisi pišejo, da stoji vsi za njim. Vendar formulacija navidezno ni popolna, kajti poudarjajo, za njim samim. Seveda bi bilo nestvarno pričakovati, da bo ta problem rešen tako lahko. Nedvomno je bo manjkalo novih izpodb, novih poskusov, da se polasti moči, ki so jo imeli nekaj časa v rokah. Bistveno vprašanje v teh razmerah je postušnost vojske, razpoloženje v padalskih enotah. Po nekaterih poročilih so čete padalcev zapustile Korziko, dočim naj bi se v Alžiru vrnilo v vojašnice, odnosno se posvetile pretežno svoji glavni nalogi. Mnogi se sprašujejo, kakšni so pravi občutki Masuja in ali je res popolnoma lojalen. Malreaux je danes na tiskovni konferenci izrazil prepričanje, da ni pričakovati uporov v vojaških vrstah in da bo brez dvoma vsa vojska sledila de Gaulleu. Bodoča vloga teh organizmov bo seveda odvisna tudi od bodočega de Gaulleovega ravnanja. Dvomljivo je, da bi denimo dovoljeval ponavljanje resolucij, kakor je, na primer, komunike,

ki mu ga je poslal komite narodne rešitve alžirske petrolejske industrije, ki se sprašuje, čemu je potrebno posebno ministertvo za Saharo, ko je vendar proglašeno načelo popolne integracije Alžira; ali pa današnje izjave nekakšnega združenja za nudenje odpora razpadanju francoske unije, ki navaja med drugim tudi podatke o obsegu tega gibanja v Parizu in vsej Franciji. Toda če je zdaj eden od ciljev teh organizacij popolno uničenje starega režima se smemo upravičeno spraševati, če de Gaulleove besede o režimu, ki je umrl in o novem, ki se bo rodil, ne vodijo k istemu cilju. Ena prvih nalog splošne volitve, bi v resnici lahko uredile to težnjo in izkjučile dosedanje politične voditelje, zlasti, če se bodo te volitve odvijale pod nadzorstvom komitejev narodne rešitve. Tako po svoji vrnitvi je de Gaulle sklical ožji sestanek svojega kabineta, ki je formalno potrdil njegovo sinočno odločitev, da prepušti vso oblast v Alžiru Salanu. Vendar ni izključeno, da mu bo dodelil še kakšnega civilnega pomočnika. Na sestanku je bilo sklenjeno, da bodo volitve v Alžiru, ki bi morale biti že izvedene, če ne bi prišlo do zarote, čez približno mesec dni, ustavni referendum pa je določen za 5. oktober. Vlado bo izpopolnil le še na sestanku ministrskega sveta v ponedeljek popoldne in ni več skoraj nobenega dvoma, da bodo med novimi ministri tudi zastopniki mohamedancev. Po nekaterih vestih bi morali konec prihodnjega tedna pričakovati pomemben de Gaullov govor, v katerem bi se dotaknil vseh trenutnih problemov in jasneje nakazal njihovo rešitev. Toda še zanimivejša je jutrišnja tema potovanja novoimenovanega ministra za zunanje zadeve Murvillia, ki bo odpotoval v Bonn. To je po imenovanju njegovo prvo uradno potovanje. Ob

teji priložnosti se bo vsekakor sestel z Adenauerjem in mu prav gotovo zatrudi, da se Nemčiji ni treba bati drugačne usmerjenosti de Gaulleove zunanje politike. Seveda pa se bo dotaknil tudi drugih vprašanj, odnosno vprašanj dolgov in posojil v zvezi s sovražno izjavo Erhardta. Vendar pa bodo prihodnji dnevi v Franciji posvečeni, če ni čemur drugemu, pripravi veličastne spominke proslave 18. 6. 1964, kar pomeni, proslavljanje de Gaulle. Ali naj to proslavo primerjamo s priziganjem kadila sprave? V. Hreščakova

Razširjenje luke Ploče

Ploče, 7. jun. (Tanjug) Te dni bodo izročili v luki Ploče v promet nov operativni del obale, dolg 340 m. Tu so že zgradili temelje in uvedli instalacije za velike pristaniške žerjave, ki jih bodo v kratkem montirali. Na ta način bodo dobili prostor za pristajanje še treh velikih trgovskih ladij. Sedaj ima luka Ploče približno 1000 m pristaniške obale, od teh 740 m za pristajanje večjih tovornih ladij, ostanek pa za potniški promet. Po zveznem družbenem planu naj bi dobila luka Ploče l. 1961 zmogljivost za 750.000 ton na leto, kolikor bi tudi zmogla ožkotirna železnica Sarajevo-Ploče. Ko bodo predelali to železnico v normalnoirno in bodo v luki Ploče zgradili prostore za letni promet dveh milijonov ton blaga, bo luka imela 4000 m obale, od tega dve tretjini za pomorsko-transportne operacije.

Brda, mehko izoblikovani griči nad Sočo so v teh dneh pokrili z rdečimi češnjami. Domačini jih marljivo trgajo in odnašajo v zadrugo, odkoder gredo podjetji po vsej domovini in tudi v tujino. Kdo še ni okusil sočnih in sladkih briških češenj! Na sliki: v goriskem podjetju »Flores« pripravljajo dekleta češnje za izvoz. (Foto: Selhaus)

Državni rekord štrifto

Beograd, 7. junija. — V okviru mednarodnega atletskega dvoboja Beograd - Leningrad je Drago Štrifot v teku na 10.000 m postavil nov jugoslovanski rekord s časom 29:36.5. Prejšnji rekord, ki je bil za eno sekundo slabši, je imel Franjo Mihalić.

IZJAVA PREDSEDNIKA ZVEZNE TARIFNE KOMISIJE MOME MARKOVIČA

KONČAN JE PLENUM ZVEZE KNJIŽEVNIKOV JUGOSLAVIJE

Predpisi o osebnih dohodkih Jeseni kongres

Anketa za določitev končnih načel tarifne politike

BEograd, 7. jun. (Tanjug.) - V določanju nove tarifne politike bo zvezna tarfna komisija izvedla do 20. junija anketo v več kot 1800 gospodarskih organizacijah, da bi dobila potrebne podatke o razmerjih med osebnimi dohodki delavcev v celotnem jugoslovanskem gospodarstvu.

Zbiranje teh podatkov, je izjavil sodelavcu Tanjuga član zveznega izvršnega sveta in predsednik zvezne tarifne komisije Moma Marković, bo služilo za določitev končnih načel tarifne politike, na podlagi katerih bodo po odobritvi začele gospodarske organizacije izdelovati nove tarifne pravilnike.

Da bi čim uspešneje in hitreje izvedla to delo, je zvezna tarfna komisija organizirala pomoč gospodarskim organizacijam z navodili za izpolnjevanje posameznih obrazcev in drugega anketnega gradiva.

Med tem časom bo na podlagi dosedanjih gradiv in predlogov tarifnih komisij v posameznih gospodarskih organizacijah zvezna tarfna komisija pripravljala osnovna načela za izdelavo novih tarifnih pravilnikov in predlogov predpisov o minimalnih osebnih dohodkih.

ZAGOTOVITI JE TREBA SODELOVANJE CELOTNEGA KOLEKTIVA

Kolikor je za zvezno tarfno komisijo važno, da dobi točne podatke o gibanju osebnih dohodkov, nadalje o ta-

rifnih postavkah, o razmerjih med tarifnimi postavkami, o normah, je prav tako zelo velikega pomena, kakor je izjavil predsednik zvezne tarifne komisije, da v gospodarskih organizacijah organizirajo razpravljanje kolektivov o dosedanjih slabostih v tarifni politiki in o konkretnih pomanjkljivostih v posameznih tarifnih pravilnikih kakor tudi, da se zvezni tarfni komisiji pošljejo predlogi, na kakšnih načelih naj se zgradi nova tarfna politika.

Zbiranje anketnega gradiva se ne sme omejiti na zbiranje podatkov po finančno-knjigovodstvenem aparatu, temveč je treba k temu delu pritegniti celotni delavski svet, pa tudi kolektiv. V ostalem je to pomembno tudi za kolektive same, ker bodo samo na ta način mogli priti do izraza vsi elementi, ki imajo vpliv na izdelavo novih tarifnih pravilnikov.

Pri določanju obrazcev za anketo, je dejal Moma Marković, so predvsem upoštevali, da bodo čim enostavnejši in lažji za obdelavo, oziroma da bi se mogli izpolnjevati s podatki iz redne dokumenta-

cije gospodarske organizacije. V anketnem gradivu, ki je že poslano gospodarskim organizacijam, je posebnega pomena splošno navodilo o uporabljanju tarifne politike gospodarske organizacije, ki ima predvsem namen, podrobno razčistiti sedanja razmerja v tem področju in v kolektivih sprožiti razpravljanje, ki naj bi pokazalo na pomanjkljivosti, kakor tudi prednosti dosedanjega sistema, kar bo brezovno zelo koristno pri določanju splošnih smernic bodoče tarifne politike.

PREDPISI O MINIMALNIH OSEBNIH DOHODKIH IN NAVODILA O PREMIJAH

Zvezna tarfna komisija je ob enem organizirala izdelavo predloga predpisov za ureditev minimalnih osebnih dohodkov, ki so prav tako velikega pomena tako za kompleksno izvajanje razdeljevanja dohodka, kakor tudi za pravilno usmerjanje splošne

politike gospodarskih organizacij.

Moma Marković je omenil, da pripravljajo v sekretariatu za delo pri zveznem izvršnem svetu smernice za izvajanje premijskega sistema, na podlagi katerih bodo gospodarske organizacije začele izdelovati pravilnike o premijah.

Vse to delo je zelo obsežno in bodo v njem poleg večjega števila strokovnjakov sodelovali tudi gospodarske zbornice, strokovna združenja, sindikalne organizacije in tarifne komisije, začeti od tistih v podjetjih pa do republikanskih komisij, v kar bodo vključeni tudi razpravljanja v kolektivih na podlagi anketnega gradiva. Pričakujemo, da bo v avgustu urejeno celotno gradivo in da bodo v septembru predložena načela, na podlagi katerih bodo gospodarske organizacije začele izdelavati nove tarifne pravilnike.

Nova termoelektrarna v Zagrebu

Gradili so začeli velik energijski objekt, ki bo oskrboval Zagreb z velikimi količinami pare in električne energije. Toplarno gradijo na področju občine Peščenica. Pod zemljo bodo izpeljali cevovode, ki bodo dajali velike količine segrete vodne pare za pogon strojev in za gretje mnogih zgradb. Toplarna bo urejena čez dve leti; njena letna zmogljivost bo milijon ton pare in 300 milijonov kilovatnih ur električne energije. Napetost termoelektrarne bo 64.000 kV. D. M.

10. let agronomske fakultete

Te dni praznuje Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo ljubljanske Univerze 10-letnico svojega obstoja. Pravi zaprav so na fakulteti začeli s predavanji že jeseni 1947, seveda pa je šele zdaj poteklo 10 študijsko leto. Ustanovitev te fakultete pomeni več kot izpolnitev slovenske univerze, pomeni izvajanje našega kulturno-političnega programa. Kako smiselni je bil ta program, nam je dokazal naš družbeno-ekonomski razvoj v zadnjem desetletju, saj je število visoko kvalificiranih kadrov v kmetijstvu in gozdarstvu še vedno premajhno v primerjavi s potrebami, ki jih narekuje razvoj agrarnega gospodarstva in socialistični družbeni odnosi v kmetijstvu, s čimer je fakulteta kot najvišja izobraževalna in znanstvena ustanova našega kmetijstva, gozdarstva in veterinarstva tesno povezana.

V Sloveniji je okoli 300.000 ha poljedelskih tal, 600.000 ha travnišča in 900.000 ha gozdov. To našo osnovno naravno bogastvo je treba smiselno gojiti in izkoriščati. Poleg tega ima fakulteta

tudi velik družbeno-politični pomen, ker vzgaja tehnično inteligenco, ki se aktivno udeležuje pri socialistični preobrazbi vasi in uvajanju moderne kmetijske proizvodnje.

Od ustanovitve do danes je fakulteta dala že 82 kmetijskih in 47 gozdarskih inženjrov, ki pomlajujejo našo podezelsko inteligenco in vnašajo vanjo sodobnejsio miselnost. Leta 1947 je bil ustanovljen agronomski oddelek, dve leti pozneje gozdarški, leta 1953 pa še veterinarski oddelek, v katerega so se predlani vpisali prvi študenti.

Do osvoboditve je kmetijstvo, gozdarstvo in veterinarstvo potrebovalo velesposelstniške upravitelje in uradne administrativne strokovnjake, medtem ko danes potrebujemo visokokvalificirane strokovnjake, ki bodo sposobni ekonomsko in družbeno pravilno uvajati v prakso sodobno znanost in tehniko. Fakulteta je od svoje ustanovitve stremela, da oblikuje splošni lik diplomanta, ki se bo sposoben hitro vključiti s pomočjo znanja celotne stroke in poznavanja družbenega razvoja v katerokoli

področje, da bi izboljševali proizvodne pogoje kmetijskega prostora in tako dosegli čim boljše rezultate.

Fakulteta je tesno povezana z operativno in ustreznimi gospodarskimi in zadržnimi organizacijami, ustanovami in podjetji. Večina fakultetnih učiteljev in sodelavcev ne dela le n znanstveno-raziskovalnem področju, temveč se močno udeležuje tudi v praksi. Sodelovanje je zlasti tesno s kmetijskim inštitutom, Inštitutom za gozdno in lesno gospodarstvo, Veterinarskim znanstvenim zavodom, Glavno združenje zvezo, kmetijskimi združenji, poseviti itd.

Seveda je na fakulteti še precej perečih problemov - od ustreznih prostorov, ki jih ima pedološki laboratorij, v katerem je tudi center za uporabo izotopov v kmetijstvu, do izredno utesnjenih razmer fakultete v celoti, tako da sta odveka za gozdarstvo in veterinarstvo matičnega poslojaja. Fakulteta bi morala imeti tudi svoj poskusni študijski kmetijski obrat, ki bi nepogrešljivo zlasti sedaj, ko bodo začeli izvajati nov študijski načrt.

Na pobudo fakultetnega sveta je bil osnovan sklad, v katerega se bodo stekala sredstva, ki jih bodo darovale gospodarske in zadržne organizacije za novo fakultetno zgradbo. Ko bodo zgrajeni novi objekti in rešeni poglavitni materialni problemi, bo lahko fakulteta dosegala še večje uspehe kot doslej.

Zene v lesni industriji Makedonije

V lesnem kombinatu v Kavadarcih je zaposlenih 700 delavcev, med njimi 200 žena. Te delajo v oddelkih za proizvodnjo vezanih plošč in furnirja, pri čem in drugi oddelkih, kjer zmorejto delo. Ta kombinat je eden od največjih industrijskih objektov v Tivkvešu. V glavnem je ves delovni proces mehaniziran. Tu pa skrbijo tudi za strokovni razvoj svojih delavcev in jih pošiljajo na specializacijo v lesni kombinat Rade Končar na Reko, tovarno vezanih plošč in furnirja v Kosovsko Mistrovico ter v tujino.

žali stroške za gradnjo enega stanovanja za 300 do 500.000 dinarjev. Odločili pa so se za cenjejši tip stanovanja, da bi jih zgradili čimveč. Stanovanja pa bodo ključno temu sodobna in ekonomična, tako da se bodo člani kolektiva v njih vseeno dobro počutili.

V podjetju imajo kolektiva, kjer lahko dobe člani kolektiva malico po primernih cenah. Prehrana za samce pa ni urejena najbolje, ker je podjetje že pred leti opustilo menzo.

Sodelovanje s komuno je zelo uspešno. V preteklosti je delovni kolektiv prispeval sredstva za gradnjo ceste, vodovoda in za ureditev drugih perečih problemov komune. Običinski družbeni organi imajo veliko razumevanja za ureditev stanovanjskega vprašanja podjetja in mu nudijo potrebno pomoč. Komuna je tudi pripravljena sprejeti pobudo Strojne tovarne, da bi v občinskem merilu izvedli vskladitev plač. Sedaj so namreč v nekaterih manjših podjetjih, kjer pride na enega zaposlenega mnogo manj družbenega proizvoda, plače zlasti visokokvalificiranih delavcev višje kot v Strojni tovarni. Posledica tega je, da mnogi delavci zapuščajo STT in se zaposlujejo v manjših podjetjih, kjer jim zaradi velikega števila nekvificiranih delavcev lahko nudijo večje plače.

TEDEN TEHNIČNEGA TISKA

V dneh od 9. do 16. junija prireja Zveza inženjrov in tehnikov LRS teden tehničnega tiska. Strokovne revije in publikacije, kakor tudi vsa tuja strokovna literatura, ki jo zamenjajemo za naše revije, bo razstavljena v izložbah na Titovi cesti. V mali galeriji pa bosta razstavljali revija "Nova proizvodnja", ki bo posvetila del prostora varnosti pri delu in Centralna tehniška knjižnica, ki hoče predvsem opozoriti na pomen in velike možnosti uporabe strokovne literature za izobraževanje tehniških kadrov. Marsikdo namreč še ni seznanjen, kaj vse ima ta knjižnica na razpolago. Tehnične strokovne knjige in druge publikacije so eno od sredstev, ki lahko služijo tehniškim strokovnjakom, inženjrom in

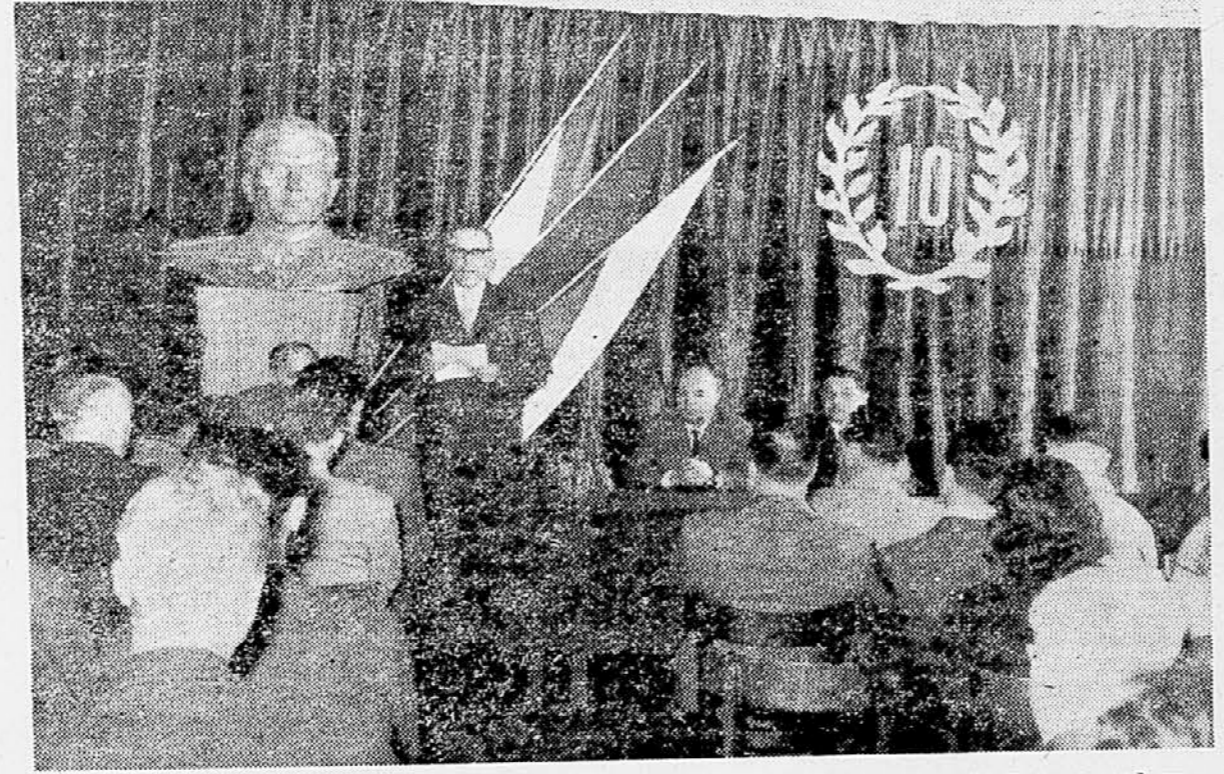
tehnikom pri njihovem nadaljnjem izpopolnjevanju in specializaciji.

Tehnične revije, kot na pr ugledni "Elektrotehniški vestnik", ki izhaja že 26 let, nadeja "Strojniški vestnik", "Gradbeni vestnik", "Varilna tehnika" in druge publikacije, so znane ne le v naši državi, temveč tudi v inozemstvu po svoji visoki strokovni ravni, kar dokazuje tudi široka zamenjava teh revij s podobno tujo tehnično literaturo. Ta zamenjava predstavlja dragoceno nadomestilo za devizna sredstva, ki bi jih sicer potrebovali za nabavo drage tuje strokovne literature.

Prostovoljni krvodajalci v Celju so dali nad 2000 l krvi

CELJE, 7. jun. Na čast Dneva krvodajalcev je danes občinski odbor RK v Celju pripravil lepo svečanost, na kateri so se zbrali tisti prebivalci celjske občine, ki so razumeli načelo, da pri nas krvi ni mogoče niti kupiti niti prodati in kd se zato prostovoljno dali svojo kri za rešitev človeških življenj. Ti krvodajalci so dali v zadnjih petih letih nad dva tisoč litrov krvi.

Svečanost je začel magister farmacije Nazir Ljubčić, za njim pa je dr. Stravsova govorila o razvoju transfuzijske službe na svetu in pri nas. V drugem delu svečanosti so zastopniki občinskega odbora RK razdelili 33 zlatih in 67 srebrnih značk prostovolnim krvodajalcem. Med odklikovanimi je žela posebno priznanje Darina Baumgarten, ki je doslej darovala svojo kri že nad tridesetkrat.

Dekan Fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo prof. ing. Franjo Kainer med govorom na večerajšnji svečanosti fakultetne uprave ob proslavi 10-letnice obstoja fakultete.

NASA ANKETA

Zelo dobro sodelovanje s komuno

V želji, da prispeva h koristni medsebojni izmenjavi izkušenj s področja delavskega samourpravljanja, se je naše uredništvo obrnilo na delavske svete in sindikalne podružnice več industrijskih podjetij s spodaj objavljenimi vprašanji. Povečini smo dobili zelo zanimive odgovore. Danes objavljamo odgovore Strojne tovarne Trbovlje.

Kako je organizirano sodelovanje med delavskim svetom in sindikalno organizacijo, da bi se povečal neposredni vpliv sindikata in kolektiva na upravljanje in odločanje v podjetju?

Sindikalna organizacija je dala pobudo za redne 14-dnevne sestanke delovnega kolektiva po obratih, na katerih razpravljajo o vseh važnih problemih podjetja. Na teh sestankih člani delavskega sveta poročajo o sklepih delavskega sveta in poslušajo predloge članov delovnega kolektiva za izboljšanje proizvodnje in za urejanje perečih problemov. Da bi povečali vpliv sindikata in kolektiva na upravljanje in odločanje v podjetjih, so zadnje čase začeli obveščati o predvidenem dnevnem redu in gradivu za sejo DS že štirinajst dni pred sejo. To omogoča članom delavskega sveta, da se dobro pripravijo na zasedanje članom kolektiva pa, da na obratnih sestankih dajejo pri-

pombe k dnevnemu redu in predloge oziroma dopolnitve. Tovarna izdaja tudi svoj časopis, ki prav tako prispeva k boljšemu obveščanju članov delovnega kolektiva o problemih podjetja.

Kako je delavski svet zagotovil racionalno trošenje investicijskih in ostalih sredstev glede na ukrepe zveznega izvršnega sveta?

V podjetju so pred kratkim organizirali 3-dnevni seminar za terem so nadrobno preštudirali nove gospodarske predpise in ukrepe zveznega izvršnega sveta. Določil o ukrepih, ki naj zagotovijo omejitve investicij, reklamnih stroškov, stroškov reprezentance itd., še niso začeli izvajati, bodo pa to storili v najkrajšem času. Najprej so - ko rečeno - preštudirali vse nove predpise in ukrepe, da bi jih lahko začeli uspešno izvajati. Glede investicij pa je že znano,

da jih bomo skušali kar najbolj omejiti. Čeprav so potrebe po investicijah zelo velike, bodo namenili 70 odstotkov sredstev sklada za skupno uporabo za družbeni satndard, se pravi za gradnjo stanovanj.

Kaj je ukrenil delavski svet, da bi se nagrajevanje čim bolj vskladilo s produktivnostjo in da bi produktivnost bolj vzbujala?

Delavski svet je imenoval dve komisiji z nalogo, da prva pripravijo predlog za popravilo premijskega pravilnika, druga pa pregleda tarifni pravilnik in vskladi nagrajevanje s produktivnostjo. Glede premijskega nagrajevanja je sindikalna podružnica dala pobudo, da se ukinejo premije za vse namerjane, ki ne vplivajo neposredno na proizvodnjo. Ta pobuda bo bržkone sprejeta, ker se je pokazalo, da premije za take vodilne ljudi nimajo potrebne ekonomske podlage in ne vplivajo vzbudljivo na produktivnost. Razumljivo je, da je treba tudi te ljudi nagrajevati po prizadevanosti, toda ne po premijski sistemu.

Da bi v podjetju povečali za-

nimanje za delo po normi, so uvedli tako imenovano progresivno lestvico, ki omogoča, da je član delovnega kolektiva nagrajen po normi že, ko je izpolni vsaj s 95 odstotki. Če delavec doseže normo 100-odstotno, znaša izplačilo 105 odstotkov itd. Sicer pa se v podjetju produktivnost hitreje povečuje kot pa osebni dohodki. Podjetje deli samo tisti del dohodka na osebne dohodke, ki je v resnici se večjega prizadevanja delovnega kolektiva. To zagotavlja nagrajevanje po učinku, evidenco pa to ugotavljajo z obračunskimi kalkulacijami.

Kako skrbijo DS za izboljšanje družbenega standarda članov kolektiva in kako sodelujejo na tem področju s komuno?

Delovni kolektiv Strojne tovarne je mlad, zato je stanovanjsko vprašanje še bolj pereče. Prihodnost podjetja je tesno povezana s tem vprašanjem. Tega se zaveda tudi delavski svet. V prizadevanju reševanju stanovanjskega vprašanja pa se je vključila tudi sindikalna organizacija in celotni delovni kolektiv. V prihodnjih dveh letih bodo zgradili 90 enosobnih stanovanj, za kar bodo namenili 70 odstotkov razpoložljivih sredstev, čeprav bi bilo nujno, da jih namenijo tudi za investicije. Pri gradnji stanovanj bodo pomagali vsi člani delovnega kolektiva, ki bodo opravili 40.000 prostovoljnih ur. Tako bodo zni-

daljevanju obravnaval najprej ključni plemum Zveze književnikov Jugoslavije, ki je na svojem zasedanju sklenil, da bo letos v jeseni, najpозneje do srede novembra, v Beogradu V. redni kongres Zveze književnikov Jugoslavije.

Plenum, ki je začel z delom že včeraj, je v današnjem na-

plenum sklenil, naj se letošnjega kongresa udeležijo delegati po ključu 1:5 in ne 1:10, kot je upravni odbor prvotno predlagal. Jesenski kongres bo namreč še posebej pomemben zaradi tega, ker bodo na njem morali sprejeti nov statut Zveze književnikov Jugoslavije, vsebinsko teoretično težo mu bo pa dajala predvidena diskusija o temi "Delo književnosti in književnikov Jugoslavije v luči programa Zveze komunistov Jugoslavije". Uvodni referat pred siceršnjo prosto razpravo o tej aktualni načelno-estetski temi bo imel predsednik Zveze književnikov Jugoslavije Josip Vidmar.

Plenum je ob koncu izbral novo uredniško komisijo za letni almanah, v katerem so zastopniki književnikov iz vseh republik.

Obisk naše sindikalne organizacije v Švici

Beograd, 7. junija (Tanjug.) Iz Beograda je nocoj odpotovala v Švico delegacija sindikata delavcev in uslužbencev živilske in tobakne industrije Jugoslavije, ki jo vodi predsednik tega sindikata Dušan Sekić. Med 15-dnevnim bivanjem v Švici bo delegacija gostila sindikalne organizacije živilskih in trgovinskih delavcev in uslužbencev Švice, katerih delegacija je bila lani v naši državi.

Včeraj in danes

Povečanje proizvodnje jedilnega in tehničnega olja

Beograd, 7. junija (Tanjug.) V prvih petih mesecih letos so v naši državi izdelali 14.700 ton jedilnega olja, 3.550 ton tehničnega olja in 2.100 ton margarine. V primerjavi z lanskim letom se je proizvodnja jedilnega olja povečala za 71, tehničnega olja za 105 in margarine za 144 odstotkov.

Čeprav se je proizvodnja povečala, je izkoriščanje zmogljivosti v tej panogi ostalo na lanski stopnji (60 odst.), ker so večino jedilnega olja zaradi pomanjkanja domačih surovin dobili z rafiniranjem uvoženega surovega olja, pri čemer znaten del naprav ni bil izkoriščen.

Proizvodnja margarine se je povečala zaradi večjega povpraševanja na trgu in zboljšanja kakovosti. Povečanje porabe rastlinskega olja je posledica zmanjšanja cene zaradi znižanja davka na promet, medtem ko je cena domače masti ostala ista.

statistiki je bilo izraženo mnenje, da bi bilo potrebno statistiko, ki jo vodi Zvezni zavod za statistiko, vskladiti s shemami UNESCO.

Dan prosvetnih delavcev

CELJE, 7. jun. Okoli 800 učiteljev in profesorjev celjskega okraja je danes na slavnostnem in hkrati delovnem zborovanju v Celju počastilo Dan prosvetnih delavcev. Po poročilu, ki je obravnaval sindikalno oziroma pestro problematiko društva učiteljev in profesorjev, so spregovorili še predsednik republiškega sveta za šolstvo Vlado Majhen, ljudski poslanec Franc Leskošek, sekretar OK ZKS Franc Simonič in na koncu še prof. Gustav Silih. Medtem ko je tov. Majhen v prvi vrsti spovobil reformi šolstva in je tov. Leskošek spregovoril o potrebi tehnične vzgoje mladine, pa je tov. Simonič med drugim opozoril na nekatere probleme šolstva v celjskem okraju. Govor prof. Siliha pa je bil namenjen vlogi učitelja v reformirani šoli.

Posvetovanje o znanstvenih knjižnicah

Beograd, 7. junija (Tanjug) V Beogradu je bilo danes posvetovanje o znanstvenih knjižnicah, ki ga je organizirala Zveza društev knjižničarjev Jugoslavije. Na posvetovanju so poudarili potrebo po koordiniranju znanstvenih knjižnic, da bi prihranili devize pri nabavljanju literature, zlasti tujih časopisov in priročnikov.

V razpravi o knjižničarski

Seminar za člane delavskih svetov

Bohinj, 7. jun. V Mladinskem domu v Bohinju se je danes začel drugi republiški desetdnevni seminar za člane delavskih svetov z osmestdelno udeleženci iz vse Slovenije. Za seminar so udeleženci že prej pripravili gradivo v svojih podjetjih. Na seminarju bodo proučili vlogo in pomen delavskega upravljanja, metode in sistem dela delavskih svetov, delovne odnose v novih pogojih, komunalni sistem, naloge komunistov po VII. kongresu ZKJ in pismo CK ZKJ LM in njene naloge v proizvodnji, vlogo sindikatov v novih pogojih itd. Na seminarju bodo med drugim predavali tudi nekateri naši politični javni delavci.

Novi aparat za pečatenje zabojev

Ker je pečatenje zavrtkov na pošti dokaj zamudno delo, so pri nas konstruirali aparat, ki bo služil v te namene. V tovarni "Inpa" v Zemlju so že začeli s serijsko proizvodnjo tovrstnih aparatov. Aparat daje na uro 800 jasnih in čvrstih odtisov, najsi bo na pismih, zavojih ali razni drugi embalaži.

VSEM BIVSIM KURIKJEM TV STANIC

Pripravljani odbor za izdajo Kurirskega zbornika poziva vse kurirje bivših reletnih TV stanic, da sporočijo na spodnji naslov, če razpolagajo s kakršnim koli zgodovinskim gradivom v zvezi z njihovim delovanjem na TV stanicah (fotografije, torbice, obleke, nahrabnike, orožje, orodje, vpisne knjige za dostavo pošte, kurirska pisma z oznakami sprejema na nahrbtni strani, propustnice, dnevnike, prevozna sredstva in podobno). Ker pa so verjetno propadli nekateri predmeti, ki so omogočili prenos pošte tež reke, železnice in skozi sovražne postojanke, želimo, da bi jih kurirji natančno opisali. Po takih opisih bi jih bilo možno rekonstruirati in ohraniti za prihodnost. Te predmete bo odbor potreboval za zgodovinsko kurirskega razstava, ki jo pripravljajo muzej NOB v Ljubljani. Razstava bo verjetno že letos. Sporočite tudi, če ste pripravljeni te predmete odstopiti, odprodati ali dati začasno na razpolago. Prepričani smo, da se boste radi odzvali našemu pozivu in s tem obogatili že doslej zbrane predmete ter na ta način pomagali čim verodostojneje dokumentirati našo skupno borbo tako za Zbornik, ki ga pripravljamo za izdajo, kakor tudi za kurirskega razstava. Dopise naslovite: Pripravljani odbor Kurirskega zbornika, pri Glavnem odboru ZB, Ljubljana, Erjavčeva 18.

M. T. SCOPUS JE SPET IZBRUHNIL

Damask, 29. maja. Smrt kanadskega podpolkovnika Georgea Flinta, predsednika mešane komisije za premirje v Palestini, je znova razvnela vprašanje izraelske enklave na gori Scopus, podaljšku Olske gore pri Jeruzalemu. Komaj poltrideset mesece je tega, kar je bil dr. Ralph Bunche, znani črnski diplomat ZDA dodeljen Združenim narodom in imenovan za posrednika v tem vprašanju, skupaj z dr. Franciscem Urrutio posebnim odposlancom ZN. Ni se pretaklo štirinajst dni, kar je Bunche osebno obiskal Jeruzalem in skušal doseči sporazum, ki naj bi pomagal uresničiti predhodni sporazum, dosežen med Urrutio na cni in Jordaniji ter Izraelci na drugi strani. Komaj je dobro odnesel pete, že je ognjenik desetletne sovražnosti in trne znova izbruhnil in zahteval novo žrtev.

Posredniki v Palestini nimajo več prvih posrednikov. Sadi Folke Bernadotte je postal žrtve izraelskih teroristov, tik preden je bilo proglašeno premirje pred dobrimi desetimi leti. Kdo je ubil Flinta, v trenutku ko to pišem, se ni jasno. Obe strani se medsebojno obtožujeta, problem gore Scopus pa je kljub vsem sporazumom sbej ko prej norešen.

Demarkacijska linija premirja v Jeruzalemu je že sama po sebi nekaj nevljudenjskega, saj seka celoto starega in novega mesta na dvoje. Lahko bi jo primerjali z našo mejo pri Gorici, le da je tu stanje toliko boljše, ker urejajo promet med obema deloma prijateljski sporazumi in vlagateljska ustanova malega obsejnega prometa. V Jeruzalemu si stojiča vrstah komaj nekaj metrov narazen dve sovražni vojski v stanju neložnega prepričanja.

Gora Scopus je v tem okviru še stopnjevanje nenormalnega stanja v mestu. Scopus je podaljšek Olske gore, na katerem so židovski kolonisti že za časa britanskega mandata postavili bolnico Hadassa, last sindikatov Hštatadur in svojo univerzo z bogato knjižnico okrog pol milijona zvezkov. V trenutku premirja je bil grič branjen od Izraelcev, ki ga tudi po premirju niso izročili Jordancem, da se je znašel po sporazumu dočela izven sklenjenega izraelskega ozemlja, dva, tri kilometre od razmejitvene črte. Po sporazumu o premirju naj bi Mt. Scopus padel pod področje brez gospodarstva, ki je pod nadzorstvom OZN; toda grčiki niso postali demilitarizirano ozemlje. Obe strani žele leta in leta obkroževati druga drugo, da ne spoštujeta premirja. Izraelci Jordanca, ker so jih obkolili, Jordanci Izraelce, ker se ne umaknejo iz postopaj. Obe strani imata po svoje prav, da se začete spora nedvomno v tem, da Izraelci držijo grič iz sentimentalnih razlogov in iz strahu za dragoceno knjižnico. Res je sicer, da je knjižnica obvarovana — verjetno, da bi se ji tudi pod zaščito OZN ne zgodilo nič posebnega — vsekakor pa je brez koristi. Na drugi strani pa je šala usode hotela, da je arabski pendant židovske univerze, Arab College ostal v demilitariziranem pasu okrog Government Hilla, kjer je sedež komisije OZN za premirje. Z enega griča je dobro viden

drugi, vmes pa leži čudovito staro mesto s Kupolo na skali, Al-Aqsa in Božjim grobom... Obiskovalec, ki se ne zanima za položaj, lahko samo maje z glavo.

Spor traja že osem let, znova pa se je razvnel pretekli november, ko so Jordanci ustavili izraelski konvoj z zalogami za postojanko, čes, da je med tvorom tudi bencin, ki ni v seznamu dovoljenega materiala. Konvoj na Mt. Scopus je prizor, ki spada med posebnosti sodobnega Jeruzalema. Kapetan Mahmoud Davud Abbasi, eden od jordanskih delegatov v mešani komisiji me je opozoril, da si zadevo lahko ogledam od blizu: »Jutri gre konvoj, lahko si ga ogledate, če boste jutraj ob osmih pri prehodu Mandelbaum Gate...«

Mandelbaum Gate je edini ožemji prehod med Jordanom in Izraelom, tik pred zidovim starega mesta. Toda prehod samo v eno smer. Nazaj ni poti. Čez ta prehod pelje vsa štirinajst dni čuden sprevid: sprejdi težko oborožen kamion Arabke legije, nato džip z jordanskim oficijem, ki je poveljnik konvoja, nato beli džip opazovalca Združenih narodov, za njim pa tovrni avtomobil in nazadnje dva čudna oklopnjaka brez oken. Za zaključek spet Arabka legija s strojnimi. Vse skupaj naredi oster ovinek okrog ameriškega konzulata in obrne v hrib na Scopus. Tu ostanejo Jordanci na meji izraelske enklave, opazovalci OZN pa spremljajo konvoj do konca poti. Tri ure pozneje se vse skupaj vrne na nevtralni prostor med obema zapornicama pri Mandelbaum Gate in postopek kontrole se začne znova.

Vse skupaj ni tako preprosto, kot je videti na prvi pogled; preden konvoj odpelje, je podvržen temeljitemu pregledu Jordancev. Ob sodelovanju članov komisije OZN se vsak kos prtljage in zalog preloži in sehta ter pregleda točno po vnaprej predloženem in odobrenem seznamu. Nato vse skupaj naložijo na kamione, krmilo pa prevzamejo od Izraelcev vojski OZN; sledi druga točka sporeda, pregled izraelskih policistov, ki gredo zamenjat svoje tovarne na griču. Neoboroženi vojski, kakih petdeset, se postrojijo s svojimi vrečami v nevtralnem prostoru in jordanski oficij jim premeče vsako čunjičo. Nato so na vrsti civilisti, ki

želijo obiskati knjižnico z dovoljenjem za tri ure. Ko je to opravljeno, se neoboroženi policaji in civilisti zbežajo v oba oklopnja avtobusa brez oken, pod nadzorstvom vojaka Arabke legije. Vse skupaj nato dobijo blagoslov nadzornega oficijra Legije in OZN — do nedavnega je bil to polkovnik Flint — in se odpelje. Tako je do teh dni deloval sporazum na podlagi izraelskega dejstva in dogotrajnih posredovanj Združenih narodov, čeprav se obe strani pritožujeta, da se nobena ne dobi sporazuma.

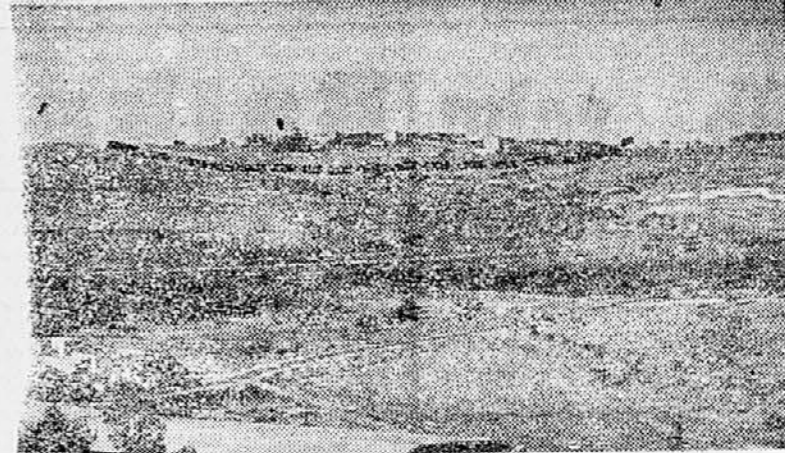
Vendar ne gre tako gladko, kot opisano. Na dan, ko sem si ogledoval postopek, je konvoj obstal zaradi vprašanja: kdo sta X. Y. Levi in WZ Cohen? Izraelci so obiskovalce v seznamu navedli samo z začetnicami imen, ki so bila v doslej jordanске obveščevalne službe slabo zapisana. Torej Cohen in Levi ne bosta šla na Scopus, dokler se ne pojasni, kaj tam iščeta. Konvoj tisti dan ni odpeljal in kazalo je, da bo prišlo do novega spora, toda polkovnik Flint je medtem ugotovil, da se pod istimi začetnicami skrivajo različna imena in da je torej vse v redu. Konvoj je odpeljal dan pozneje. S Cohenom in Levijem.

Bistvo novega spora je v tem, da želi odpraviti status quo, ki je dejansko zoper sporazum o premirju, po katerem naj bi nadzorstvo nad hribom pripadalo OZN. Jordancem je enklava trn v peti, ki jim povzroča samo skrb in težave. Izraelcem pa je načelno in gmotno vprašanje zaradi knjižnice, kajti kot vojska postojanka s četo policajev je brez pomena in v primeru oboroženega spopada obsojena na nagel pogin. Razen — tu je druga točka jordanske pritožbe — če bi bil zelo dobro utrjen. Jordanci trdijo, da je grič močno utrjen in zahtevajo inspekcijo, ki je Izraelci doslej še niso dovolili.

Morda je bil spopad, ki je prinesel smrt Flintu, posledica izraelske želje, da bi pokazali, da se ne bojijo na OZN ne Legije. Če bi namreč OZN ugotovila, da je grič utrjen in zahtevala demilitarizacijo ter prodala svoj stajno kontrolo, bi bil to v sorazmerno kratkem času drugi poraz Izraela pred mešano komisijo: aprila se je moral Izrael pokoriti OZN po spopadu s Sirijo zaradi izsuševalnih del pri jezuru Hule. Tukajšnja poročila pravijo namreč, da se je Spopad začel, ker so policaji s Scopusa šli na ozemlje brez gospodarstva. Izrael sicer načelno priznava jurisdikcijo OZN nad gričem, izvajanja pa doslej ni dovolil. Prav tako ni bilo dovolj nič iz načrtov mešane komisije, da bi prepeljala dragoceno in neizkoriščeno knjižnico iz postopaj na griču v Izrael. Buncha in Urrutio čaka težko delo.

Konvoj odhaja od Mandelbaum Gate proti gori Scopus. Sprejdi Arabka legija, jecp opazovalca OZN in oklepni avtobus za policajce in obiskovalce.

Gora Scopus z bolnišnico Hadassa in židovsko univerzo. Črna črta kaže mejo izraelske enklave na griču.

Belgija v Bruslju

Če govorimo o svetovni razstavi, se moramo vsekakor oddolžiti tudi Belgiji, in sicer jo je treba omeniti kot razstavljavca in kot prireditelja. Kot razstavljavec nima Belgija prav gotovo nobenega konkurenta: Nihče ni bil tako bogat, da bi si lahko privoščil 665 tisoč kvadratnih metrov prostora in nanj postavil kar 22 paviljonov.

Glavna senzacija in privlačnost belgijskega odseka Svetovne razstave tehta dva milijona kilogramov. Gotovo ste že uganili, da gre za Atomium, ki bo odslej prav tako simbolčen za Bruselj kot je Eifelov stolp za Pariz. To je namreč edina zgradba, ki je po razstavi ne nameravajo porušiti.

V prvih tednih po otvoritvi je najvišje krogi Atomiuma, kjer je razgledna ploščad, obiskalo povprečno kakih petdeset tisoč ljudi dnevno. To so bili tisti, ki se jim ni zdelo

Belgija v Bruslju

škoda 60 frankov, da so se lahko z najhitrejšim dvigalom Evrope (hitrost znaša 5 metrov v sekundi) dali v 23 sekundah odpeljati na 102 metra visoko.

V paviljonih pa prikazuje Belgija vse panoge svojega gospodarstva in socialnih dejavnosti. Zlasti so se postavili gradbeniki. Ti so pred svojimi paviljonom zgradili nekak most iz prej napetega betona, ki se v kotu 45 stopinj vzpenja pri desetih metrov daleč brez vsakega opornika. Iz novega gradbenega materiala imenovane eternit so zgradili spiralo, ki se tudi dviga nekaj desetnih metrov v zrak. Kako si zamišljajo moderno mesto, pa je videti na reliefu mesta v oddelku »sodobni urbanizem.« Temu oddelku pravijo tudi

»mesto leta 2000« in ga označuje mnogo zelenih površin, nebotičniki skoncitrirani v središču mesta, medtem ko so manjše stanovanjske hiše in vile bolj v predmestjih. Industrija je nakopičena na enem koncu mesta, značilno pa je, da imajo vse zgradbe obilo sonca in — v okviru možnosti — dobrega zraka.

Belgijska prehrabena industrija ima tudi na razpolago precej velik paviljon. V njem je videti vse izdelke iz industrije in bolj spominja na kak velesjem, kot na svetovno razstavo. Vrsta prodajal in paviljonu skrbi, da človek lahko hrano tudi poskusi, večinoma pa si mora preostri sam.

Paviljon lesne industrije kaže, v nasprotju s »sodobnim urbanizmom«, ki poudarja prostornost, da trenutno v Belgiji ne grade velikih in razkošnih stanovanj. Razstavljeno pohištvo je namreč večinoma primerno za manjša stanovanja, je pa zelo moderno in praktično.

Da je aluminij kovina bodotnostni nam pokaže z najrazličnejšo izdelki iz te kovine od najrazličnejših sportnih priprav do delov za razne stroje. Se posebej je pomemben za elektrotehniško industrijo — menda je zato tudi paviljon ves iz aluminija in brez oken. V notranosti pa je paviljon prijetno urejen. Zelo je prostoren in je relativno malo razstavni objektov, med katerimi zasledimo petlonovo turbino, generator in razne druge velike električne stroje, kateri pa so za »vika nerazumljivi. Ker ob njih ni zaloge uporabi elektrike v gospodinjstvu je tudi bilo odmerjeno precej prostora. Paviljon metalurgije na bi s svojimi številnimi razstavljeno stroji, tudi bolj spadal na kako industrijsko razstavo.

London, junija.

V kletch Chelsea, ki jih je nekdo imenoval nočna svetilca »svobodne umetnosti«, so zrasle prve kliece epidemije rock'n'rolla, prenesenega iz Novega sveta. Odtod se je kot neodzdravljiva pošast razširila po Angliji in v naskoku osvojila varietetjske in plesne dvorane, v katerih je mlada generacija začela slaviti ta »božanski kult podvignanega ritma in nearfikuliranih zvokov na temo črnskih melodij. Vse otevine, ki so jih priložili njej sprožili socialni delavci in pedagogi, so sramotno propadle. Na koncu si je epidemija pridobila »drža vlanjstvo« in postala takšna sila, da so se božiji služabniki na zemlji skienili z njo kompromis, da bi še zase nekaj odščipnili od tega velikega in donosnega businessa.

Danes ni niti več redko niti nenavadno, če se v klubih rock'n'rolla pojavljajo duhovniki in postanejo njihovi organizatorji. Eden izmed številnih »naprednih« božjih pastirjev je svojo naklonjenost do rock'n'rolla pokazal s potrebo cerkve, da se prilagodi prizadevanjem mladine. »Upam, da bo zato tudi mladina pokazala večje zanimanje za cerkev,« je zaključil ta plesalec v črnem talarju.

ZA BLESČEČO ZAVESO

Empress Hall je kar bobnel od hrupa. Praznovali so »zmagovalec umetnosti« Terryja Deneya. enega izmed znamenitih »zvezdnikov« britanskega rock'n'rolla. Davno, preden se je dvignil zastor, je šest tisoč mladoletnikov, ki so imeli to srečo, da so za drag denar dobili sedež v dvorani, tulilo od nestrpnosti, zunanaj pa je množica njihovih vrstnikov žalostno obupavala, ker ni imela priložnosti, da bi pomagala slaviti svojega ljubljenca.

Naposled se je Terry pojavil pred zaveso. V pisani srcaji in ozkih »teksaških« hlačah se je zvezjal v vreščem taktu jazza in krivil ustnice. Dvorana je tulila od zadovoljstva.

Terryjeva zmagovita vrnitev je bila nezasišana. Kriza je bila premagana in »Terry je spet med nami« je naslednje jutro pisal bulvarski tisk. Toda zgodba o Terryjevi »krizi« se tukaj ni končala. Začela se je s Terryjevim izgredi, kršenjem pravil slepega vedenja in »javnega reda«. Zaprl so ga in obsodili na 150 funtov globe. Njegov manager je besnel in ga svaril, da »nekač pomeni« in da ima »ime«, ki ga s takimi izgredi lahko uniči. Opozarjal ga je tudi, da mu je vseeno, »če bo končal v močvirju, ker je mnogo drugih mladih ljudi, ki bodo prišli na njegovo mesto«. Toda Terryjevi izgredi niso bili posledica pijanosti, kakor je to za javnost oznanjal njegov impresarij.

Kmalu po »zmagoviti vrnitvi« je nastopila nova kriza. Zdravnik je dal tole diagnozo. akutni živčni zlom. Svetoval je pacientu, naj »popolnoma spremeni poklic in način življenja«.

3 nenavadne zgodbe O ROCK'N'ROLLU

filmih in na gramofonskih ploščah »poje in na kitari igra Tommy Steel«. Toda toliči po kitari pred zaneseno publiko obkroževalcev ob treskanju jazz-orkestra je nekaj drugega kot zadovoljiti umetniške zahteve v filmu ali na gramofonski plošči. To so spoznali tudi Tommyjevi managerji in so za Tommyja najeli prave, vrhunske umetnike. Tommyjevi prsti niso izvalobili niti enega akorda kitarskim strunam, ker je na njih igral slavni angleški umetnik Roy Plummer, čeprav je njegovo ime ostalo popolnoma neznano.

»malenkostna« prevara, so bili glasbeni kritiki polni navdušenih pohval za Tommyjevo »znanje, ki ga je pokazal na kitari«. Nekoč so morali takšni ljudje, da bi postali priznani komiki in pevcil, naporno delati in se prebijati k slavi tudi po deset in več let. Danes pa — kakor je izjavil eden izmed znanih lovcev na talente rock'n'rolla, — zadostuje, če mladenič s skromno nadarjenostjo pride v roke spretnega impresarija in zaslovi v desetih tednih. Po navadi si mladenič in njegov impresarij delita dobiček na pol.

DREČI CADILLAC NAMESTO POROČNEGA PRSTANA

Takšni neprijetni dogodki ne koristijo donosnemu poslu in zato javnost le redko vze zanje, čeprav se tudi to dogaja, po navadi iz konkurenčnih razlogov. Posebno, če gre za »pritepenec« iz Novega sveta.

Jerry Lewis je krenil iz Tennesseeja s svojo petnajstletno soprogo Myro in lastnim jazzom na britansko turnejo. Ta turneja, izražena v številkah, naj bi izgledala takole: 37 nastopov v šestih tednih po Britaniji in — sto tisoč dolarjev (letna plača predsednika ZDA) čistega dobička. Turneja se je začela zelo hrupno, z veliko publiciteto, toda že po petih dneh se je končala s še večjim škandalom.

REKLAME RES NI PRIMANJKOVALO

Toda gosti so nastopili samo dvakrat po zaslugi Jerryjeve druge žene, ki je dala novinarjem določena pojasnila. Izkazalo se je, da je bil 22-letni ameriški »bog jazza« obožen bigamije, ker se je s svojo tretjo ženo (za katero so ugotovili, da ni stara petnajst, ampak trinajst let) poročil, preden je bil sodno ločen od druge žene. Po britanskih zakonih in pojmovanjih pa sodi bigamija v vrsto najhujših prestopkov proti javni morali in zato so neki resniški časopisi zahtevali od notranjega ministra, naj »Jerryja Lewisa in njegovo nesramno tolpo« požene iz države.

zvezo z New Yorkom, Montevideom ali Moskvo. Ker pa je treba vse udobnosti plačati, stane ta dnevni hotel 700 din — na uro!

V posebnem oddelku dnevnega hotela so na razpolago maserji; Pinci bodo tu našli svojo sauno, višek »sodobnega počivanja« pa predstavlja »speed-relax«. To je sistem, ki trdnemu človeku omogoča, da si v najkrajšem času povrne moči. Medtem ko leži ima na obrazu masko s katero mu dovajajo čist kisik. Glede na barvno sliko, oziroma velik diapozitiv, zelene pokrajine in istočasno ga masirajo. Ze po 15 do 20 minutah se »pacient« zopet počuti popolnoma svež in čil. Direktor dnevnega hotela, ki nam je razkazal tudi »speed-relax«, nam je povedal, da je zelo vinen človek po 20 minutah sposoben šofirati.

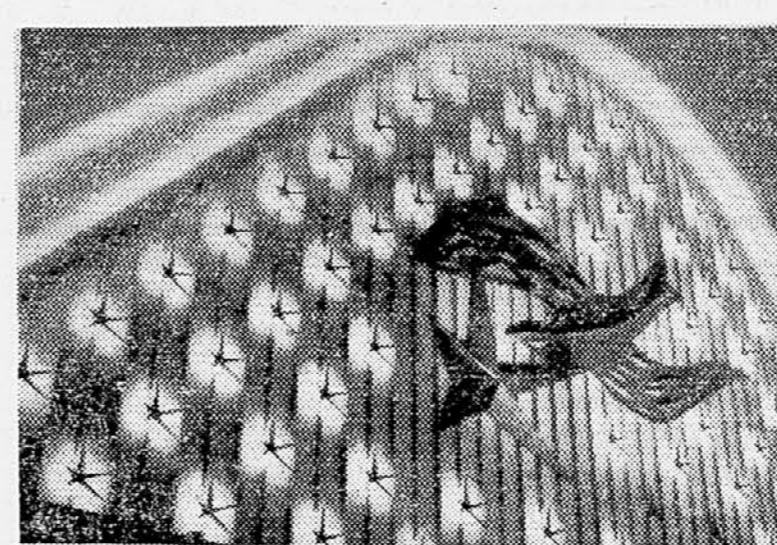
Posebno hvalo zaslužijo zvočne naprave, ki so nameščene med paviljoni in spadajo v oskrbo prireditelja. Z posebnim sistemom kombinacije več zvočnikov najboljše kvalitete se je posrečilo dobiti tako izvrstno reprodukcijo, da se oni, ki zvočnikov ne vidi prav lahko ozira in išče kje je orkester. Izbor glasbe je še zlasti posrečen, saj reproducirajo le lažjo glasbo, med katero je tudi precej klasične.

Kot organizatorka je Belgija vsekakor dokazala, da se ni precejjevala, ko se je pred sedmimi leti obvezala prirediti prvo povojno svetovno razstavo. Sicer jim je predvsem kontrola cen nekoliko zdrknila iz rok, toda to ne srameni dejstva, da so prireditelji prebrodili uspešno vse težave, ki nastopajo v zvezi z organizacijo takega velikega mednarodnega srečanja.

Besedilo in foto: MARTIN ZNIDERSIĆ

Pogled v notranost sprejemne dvorane, kjer se nahaja vse, kar rabi obiskovalec.

Golob miru nad vhomom »halo 5« simbolizira geslo razstava. »Delo človeštva za boljši svet.«

Ce pogledamo belgijsko sekcijo kot celoto moramo reči, da ni preveč uspeša. Medtem, ko so druge države, ki so razpolagale z manj prostora težile podatki za ključeno sliko svoje dejavnosti in dosežkov, nas pesamezni oddelki belgijske razstave s svojo obilnico razstavnih predmetov ne morejo navdušiti. Se manj pa nam podati zaključeno sliko dejavnosti te male države.

Zato pa smo tem bolj lahko zadovoljni z Belgijo kot organizatorjem svetovnega srečanja narodov. Kljub nekaterim pomanjkljivostim organizacija v celoti odlično deluje.

Najprej bi omenili vsem obiskovalcem preprosto »halo 5«. To je namreč sprejemna dvorana in tu je obiskovalcu na razpolago takoj rekoč vse. Če si ta »vse« nekoliko boljše ogledamo, bomo videli, da lahko tukaj obiščemo ali popijemo popoldansko kavo, se strizemo ali brijemo, se poslužimo ekspresne kmeične čistilnice ali umetnega šivanja, zamenjamo

Joža Vrhovac

Ob toku gorske reke

Mali fiat naju je potegnil iz Gorice proti Bovcu. Gladka cesta se vztrajno drži Soče, ki ji težko določiš barvo. Ni zelena.

aparata in izginit. Našel sem — potem nekje nad grmovjem, kjer je neumorno pritiskal sprožilec. Most na Soči. Pridružil sem

vodila le ozka steza čez Tolminsko in nad Zadaščičo.

Zgradili so lepe steze in most. Manjka pa jim še nekaj manj kot milijon in pol, da bi zvrtili predor do vročega vrelca v Tolminki in uredili v bližini parkirni prostor. Menda bodo uspeli dobiti denar, da bosta prišli lo veljave res čudoviti soteski Hotel »Krn« ima dobro postrežbo in cene so zmerno. Pravijo celo, da ob dobrem gospodarjenju tudi kuhinja nese. Soška postrv je vsota najboljših lastnosti vseh rib. Velika je in dobra. Gostje pa, ki radi pijejo ob njej pivo, so razočarani. Od Gorice naprej samo češko pivo... drago in ne dosti boljše od našega.

Cesta iz Tolmina v Kobarid se vije med zelenimi pobočji, posejanimi s seniki. Trava je mehka, da se skozi podplate ne čutiš, kako prijetno te boža. Povsod prostori za taborjenje in kopanje.

Selišče — Kamno — Kobarid — Napoleonov most — v ozadju sive skale. Kobarid ima menda najlepše rože. Hiše so kar zasute z njimi. Vse je čisto in pobeljeno. Ljudje prijazni in dekleta lepa.

Vsak turist je lačen, kolikor mu dopušča denarnica. Midva sva bila tudi. Toda... Edini hotel nima niti jedilnika. Penzion pa ni drag. Stane 700 din. Imajo petnajst postelj, pri zasebnikih pa še dvanajst.

Izletniški točk je cel kup. V bližini je topla Nadiža. Najlepše, kar imajo v okolici Kobarida, pa je razen Soče slap Kozjak. V skalnati dvorani z zelenim stropom pada v precejšnjo globino in se nato razprši po dvorani. Za turiste so ga odprli prejšnjo nedeljo. Pot do njega

je bolj slaba. Ko sva se v fiatu rinila med skalami, sva se skoraj zvrnila v Sočo. Zalobno.

Na lepem travniku ob Soči so se pasle krave. Ene so hitele h koritu. Vtikale so prijazne smrčke pod pipo in se napajale. Čuval jih je 91-letni Simen. Za tisk je izjavil tole: »Zdravje odlično.«

Verjetno res, če lahko pase trideset krav.

In spet dolina Soče. Lepa cesta, prijazni kraji, povsod prostori za taborjenje in — redki turisti.

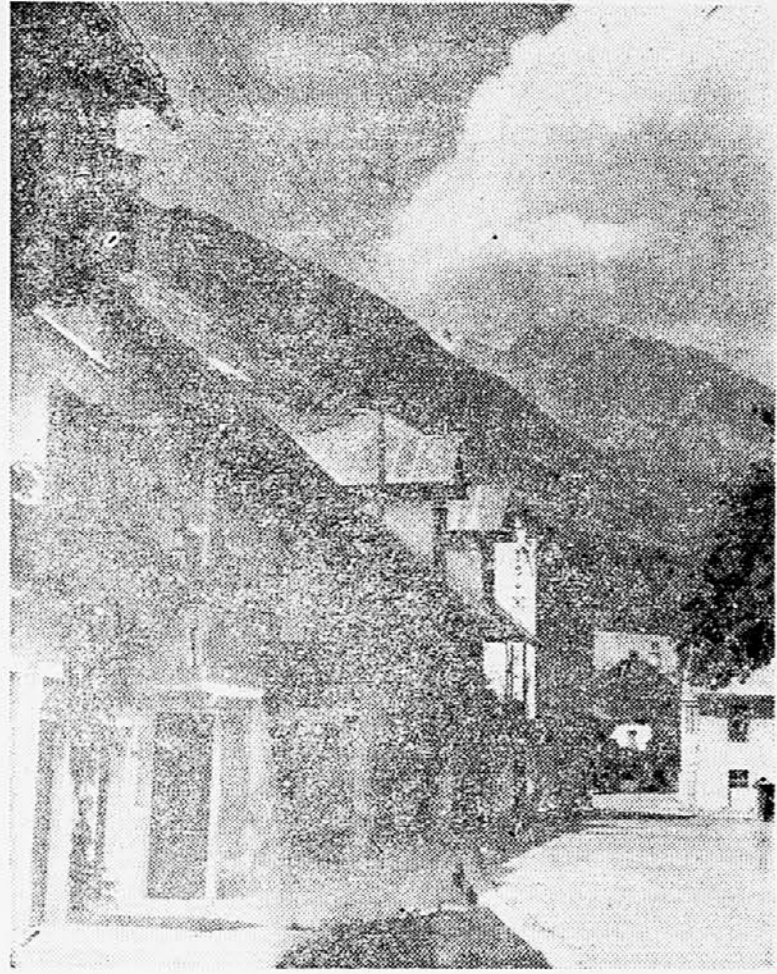
Slap Boka. Sredi hriba se pogaja in pada v globino. Slišiš ga že od daleč, kako bobni in bica sive skale.

Bovec. Star maček v turizmu Pivo samo češko. Zabave malo ali skoraj nič. Cistoča in rože Lepi izleti. Log pod Mangartom. Stara trdnjava »Kluže«, kjer so se zamajale stopnice in ni dosti manjkalo, da bi se peljal nazaj z rešilnim avtom. Majhna prošnja: popravite stopnice, ki vodijo na streho trdnjave. Od tam je sijajen razgled.

Bovško turistično olepševalno društvo bo privedlo od 29. junija do 6. julija turistični teden. Odprli bodo cesto na Vrščič, proslavili 100-letnico Kugyjevoga rojstva in odprli muzej v Trčuli.

Manjka jim turističnih postelj. Računajo, da bodo zasebniki dobili posojila, s katerimi bodo mogli urediti tujske sobe. Domačini se premalo zanimajo za turizem. Dekleta so lepa.

Če bi moral izbirati, kje naj prebijem dopust, bi se odločil takole: nekaj dni v Tolminu, nekaj pa na kolesu. Soška dolina je od Solkana ob vsem toku Soče tja do Bovca in še naprej tako lepa, da je škoda obstati na enem kraju. k-b

Bovec in tudi drugi kraji ob Soči so polni cvetja. (Foto: Selhaus)

tudi modra ne, in še manj bela. Lepa je. To bi bilo še najbolj dosledno.

Izza ovinka se je prikazala vas. Plave. Se pred njo napravi Soča lep polotok, nadvse primeren za taborjenje. Samo nikjer ni nobenega šotora. Niti sanitarij. No, da... pa kje drugje.

Kanal. Okna in balkoni so polni rož. Sem in tja izjeme. Niso vsi pristaši tradicije, tudi če je lepa. Pogled z mostu ni tako lep kot sam most. Smeti in slabi odpadki kanalizacije mu jemljejo privlačnost.

In turizem? Narava je bila radodarna. Dala jim je okolico, ki je prava umetnina. Cesta je lepa, da bi lahko jedel z nje. Samo spati ne moreš v Kanalu. Skoraj vse sobe v gostinskem podjetju je zasedla stanovanjska stiska. Domačini se ne trudijo preveč, da bi se turisti ustavili v njihovem kraju. Menda so se navadili na samoto...

Toda Kanal je vseeno lep. Ves dan bi ga lahko občudoval.

Z Edijem, našim fotoreporterjem sva se pripeljala do jez. Morala sva zaviti v stransko dolino. Ustvarjalci najinega zemljevida je niso zaznamovali, ob cesti ni bilo nobene table in morala sva vprašati tri dekleta, ki so stala ob cesti.

»Ne vemo, kako se imenuje.«

Ena je stekla do mlina in se kmalu vrnila s sporočilom, da tečeta po tem klanecu Martinka in Ložica. Hribi, ki so, rahlo pesniško povedano, zeleno gledali s svojih višin, pa se imenujejo Mrzli vrh, Rdeči rob, Kobilja glava itd. Se slika za zasebni arhiv in fiat je zdrnil po dolini. Kozaršice, črna mačka čez cesto, srečanje s tremi avtomobili, kakih 30 ovinkov in spet sva zagledala Sočo.

Na dolino se je polagoma spuščal mrak. Sonce se je s spodnjim robom dotikalo gorskega grebena in se zadnjič spogledalo s Sočo. Edo je menda kar podzavestno vzel s seboja oba se štirim možem, ki so se pogovarjali sredi trga.

Med tema dvema skrajnostima, ki ustrezno odsevata današnji Piroti in njegovo okolico, je razpeto to mesto s prebivalci. Obiščavje, Piroti in okolica so stisnjeni med dve planinski groti: med Staro planino in Suho planino. Prepolavlja pa jih Nišava. Cela stoletja je ves ta kraj živel od ovčarstva, lončarstva in pa od kruha, ki ki ga je služil na tujem.

Velikanski planinski pašniki — tukaj jim pravijo »suvti« — so prehranjevali velike ovčje črede, medtem ko je ozka kotlina na brežovjih Nišave rodila žito, povrtnino in sadje. Planinske strmine niso mogla prehraniti vseh svojih prebivalcev in zato so ti naši kruh v podnožjih pri rdeči glavi. Cele vasi so se pričele ukvarjati izključno z izdelavo glinastih posode. Za tiste pa, ki tudi to niso našli kruha, so bile odprte široke poti: v tujino s trebuhom za kruhom.

Vsake pomladi se je zlivala neka ljud s pisanimi torbicam na ramah po planinskih obronkih, kot pomladni hudourniki. Odhajali so od doma med opekarje in zidarje.

Melo nove države so skrājale pot ovčim čredam in številni stivali se je polagoma zmanjševalo. Kovanasta posoda je premenjala lončarstvo stokrat po vedno bolj potiskali v stran vsako delo v opekarnah.

Raslo je število »pečalbar-
s svojo edinstveno zelenomodro barvo je Soča ena najlepših rek pri nas. Občudovalce pritegne zlasti njena globoko v skale vsekana struga pod Trento.

8 svojo edinstveno zelenomodro barvo je Soča ena najlepših rek pri nas. Občudovalce pritegne zlasti njena globoko v skale vsekana struga pod Trento.

»Turizem? Saj ne moremo skoraj ničesar ukreniti, ko nam nagaia jezero. Niha kot morje. Kadar je nizko, je okolica blatna in voda sploh ni dostopna. Moralni bomo napraviti plavajoče kopališče. Tudi s čolni so težave, ker nam ob nizki vodi popokajo na soncu. Skrbimo le, da bi bil kraj čimlepši.«

Odrinila sva proti Tolminu. Ustavila sva se v hotelu »Krn«. Pametno naključje je hotelo, da je direktor hotela hkrati predsednik Turističnega olepševalnega društva. Dogovorila sva se za pogovor.

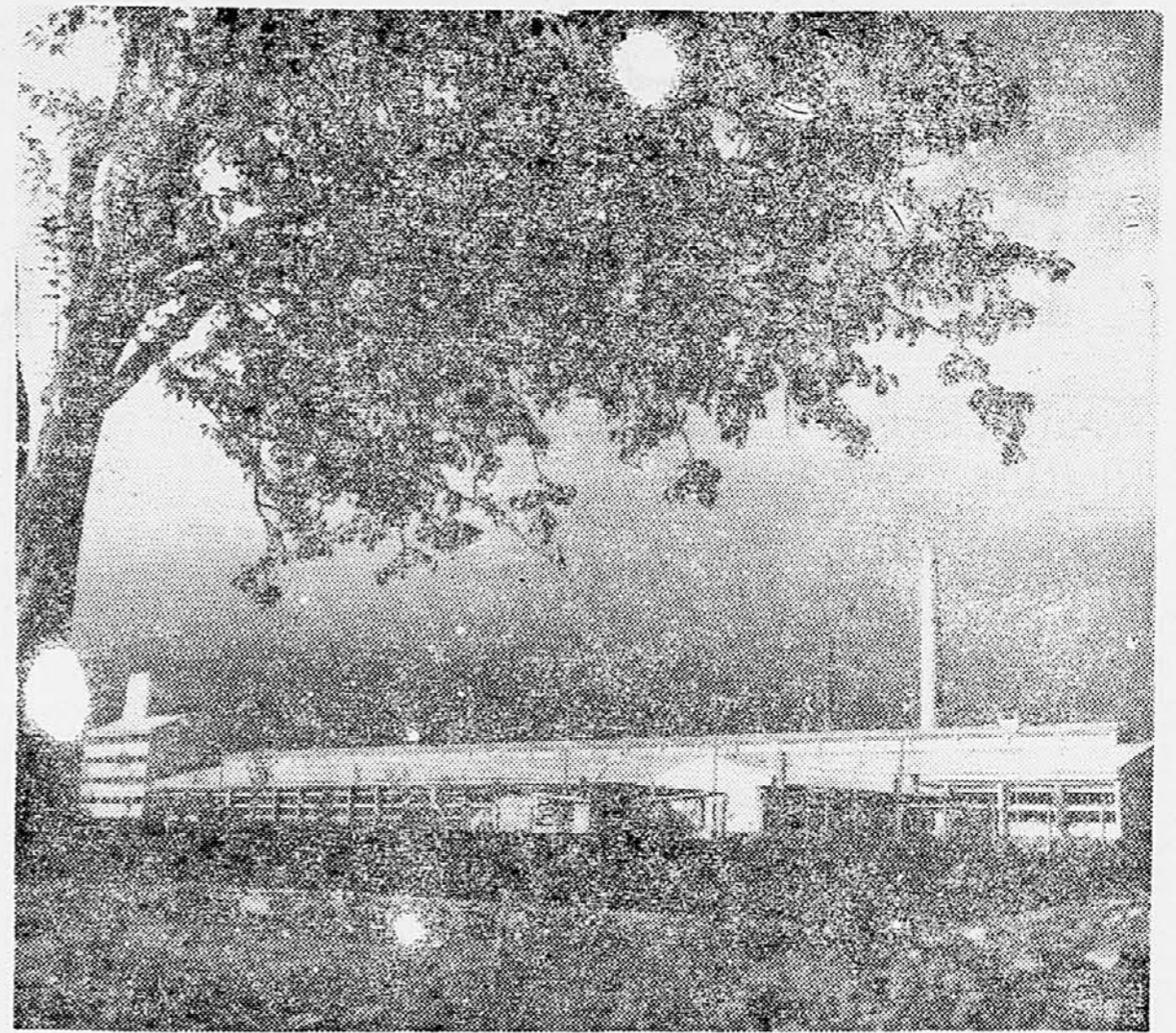
»Tolmin in sosednji kraji so prav na prehodu med Gorenjsko in morjem. Skoraj vsakdo se raje odloči za prvo ali drugo. Pisali pa smo turističnim organizacijam v Vojvodini in Srbiji. Bilo je še kar nekaj odziva. Kopališče imamo na Tolminki, camping pa na sotočju Tolminke in Soče. Manjkajo še sanitarne naprave.

Zabavno življenje je sorazmerno dobro razvito. Vsako nedeljo imamo v parku koncert godbe JLA, petkrat tedensko kino in ples. V desetih dneh bodo odprli tudi letni kino. Letni kino je sijajna zamisel. Odpril ga bodo na vrtu hotela »Krn«. Dotika se kino dvorane. Kinooperater bo samo obrnil projektor, ki že stoji na kolesih, in bo ob lepem vremenu projiciral na platno na vrtu.

Izredno lepa so Tolminska korita in Skakalce. Divji, skoraj neprehodni. V 600 in še več let stara naselja nad Tolminom je

»Hudičev most« nad divjo Tolminko veže strmi steni.

Pogled na novo tovarno siliko-materiala v Gostivaru

NOVE INDUSTRIJSKE ZMOGLJIVOSTI

Tovarna siliko - materiala v Gostivaru poskusno obratuje

Nasa industrija — črna in barvasta metalurgija — potrebuje zelo veliko nezgorljivega materiala. Brez njega si sploh ne moremo zamisliti železarn, jeklarn, kokosarn in drugih industrijskih objektov. Med nezgorljiv material pristojeva smotno, boksitno, magnezitno in siliko opeko. To pridobivajo iz boksitne gline, magnezita, kvarcita in z dodajanjem primese dosežejo lastnosti, da je opeka zelo odporna proti velikim vročinam. Vsaka država, ki ima močno industrijo, gradi ob enem tudi industrijo za pridobivanje nezgorljive opeke. Tudi pri nas smo po osvoboditvi zgradili nekaj objektov za pridobivanje takega materiala, na primer šamotarno v Arandjelovcu, Magnohrom v Kraljevu in preurejeni smo nekaj manjših obratov drugje po državi. S tem smo zmanjšali uvoz take opeke. Potrebe po silikomaterialih so bile iz leta v leto večje in glede tega smo bili še zmeraj navezani na uvoz. Obseg potreb po tem materialu vidimo boljše, če upoštevamo, da je potrebno za proizvodnjo milijon dveh sto tisoč ton jekla letno 16.500 ton nezgorljivega materiala. Če pa

upoštevamo še to, da se bo morala naša proizvodnja jekla povečati, bomo potrebovali samo za jeklarne dvakrat več nezgorljivega materiala. Za izdelavo okoli 70.000 ton takega materiala, razen tega ga pa mnogo potrebujejo tudi druge industrijske veje. Glede na te potrebe in na perspektivni porast naše težke industrije, posebno še železarn in kokosarn, in po raziskavah v rudniku kvarcita pri vasi Rave na blizu Gostivara in po zelo ugodnih laboratorijskih dognanjih pri nas in v tujini smo začeli že leta 1953 pripravljati investicijski program za graditev tovarne nezgorljivega materiala v Gostivaru. Med pripravami programa so prišli do zaključka da so rudniške zmogljivosti velike in da potrebe naše države po siliko opeki zahtevajo zgraditev take tovarne. Tako so začeli v Gostivaru graditi tovarno za silikomateriala. Zmogljivost te tovarne mora za zdaj zadostiti potrebam naše industrije po siliko opeki in 30 odstotkov proizvodnje izvoztiti. Po načrtu bo mogla tovarna proizvodnja zmogljivost še po-

dvojiti, tako da bo lahko zadovoljila vse objekte, ki jih še gradimo ali pa ki jih šele bomo zgradili.

V tovarni imajo tunelne in komorne peči. Gostivarska tunelna peč je ena izmed največjih in najsodobnejših v Evropi. Zgradili so jo po načrtih naših strokovnjakov. V njej pridobivajo siliko opeko ene oblike, v komornih pečeh pa pridobivajo opeko različnih oblik.

Pri graditvi tovarne so sodelovala mnoga podjetja iz vse države, med njimi tudi nekateri slovenska podjetja, posebno Strojna tovarna v Trbovljah.

Industrijski poskus so pokazali, da morejo v tovarni izdelovati siliko opeko najboljše kakovosti, delovanje opreme in pečij pa dokazuje, da naša podjetja obvladajo tudi najbolj zapletene proizvodne procese. Tovarna »Siliko« se napaja z električno energijo iz hidrocentrale »Vrutok«. Proizvodni sistem temelji na plinskih komorah. Tovarno so spustili v poskusno obratovanje 25. maja.

Ljubomir Isaiev

S POTI PO SRBIJI

Ne samo ovčji sir in preproge

jeva — ljudi, ki so morali od doma za zaslužkom. Bilj so poceni delovna sila. Bogati kmetje so jemali v zakup črede in na planinskih pašnikih so raste planje — preproste delavnice za izdelavo sira, kačkavalja in drugih mlečnih izdelkov. V mestu je bilo vedno več malih obrtnikov. Piročanci so pa iskale življenjski virov v izdelovanju preprog. Tako je Piroti čisto po naravnemu kraj kavčavalja, prepro in jagnet.

KAČKAVALJ IN PREPROGE
Mestni letopis pravijo, da so Piroti z okolico že v rimskih časih poznali po njegovih čredah. Verjetno so že tedaj predelovali mleko, medtem ko poznajo izdelavo kačkavalja več kot pet sto let. Od tedaj pa do danes se je razvijal sloves piročanskega kačkavalja po Evropi, Aziji in Afriki, danes pa osvaja ta posebni sir tudi severnoameriški tržišča. Za tak uspeh gre prvenstveno zasluga združnim organizacijam, ki so prevzele proizvodnjo kačkavalja in raznih sirov. Za to so zgradili tudi dvojse mlekarn za predelavo mleka in organizirali široko mrežo zbirnih postaj. Sirov in kačkavalja ne izdečujejo le v živinorejci temveč tudi proizvodnja strokovnjakov profesor bogorajske univerze. Iz tega kraja izvozimo letno več kot 150 vagonov kačkavalja in raznih vrst sira, — mi je dejal v razgovoru uprav-

nik mlekarne Djordje Nikolić. V glavnem prodajamo na grška, egiptovska in libanonska tržišča. Toda z izdelovanjem novih vrst kačkavalja smo prodali tudi na tržišče Severne Amerike. To pa zaradi tega, ker smo razen »orientalskih« kačkavaljev začeli izdelovati tudi kačkavalj, ki ustreza okusu zahodnoevropskega prebivalstva. Proizvodnjo kačkavalja in sirov nameraravajo še razširiti. Gradimo tudi novo mlekarno v Pirotu, posebno pozornost pa posvečamo napredku živinoreje. Zdj meriniziramo ovce s francoske merinovke, katera daje dosti dolgo volno in veliko mleka. Hkrati s tem si bomo prizadevali za napredek travništva da ne bi primanjkovalo živinjske krme. Po elabratu, ki ga pripravljajo za banko, bomo modernizirali okoli 30.000 ha pašnikov in tako zagotovili dovolj hrane za živino. Nič manjši sloves kot kačkavalj pa so si pridobile tudi na laleč znane piročanske preproge.

Tudi njihova preteklost je stara. V muzeju v Pirotu je preproga, za katero menijo, da je stara nekaj sto let. Začeli so pa z odejanj in ogrinjali. Tkali so jih iz volne. Potem so izdelovali »sidžade«, sedelske podloge, in pa »šestake«, s katerimi so pokrivali konjske tovore. Naslednji proizvod so bile preproge. Vednarijo jih — prav tako kakor občutene lirске pesmi — žene in njihova domišljija. Ra-

znozarvaste volnene niti so na preprostih stvahn skale lepše podobe. Piročanke niso nikoli tkale po kakih vzorcih, modelih in podobah. Pod rokami so raste preproge prav tako, kakor nastaja pod slikarjevimi čopičem pokrajinska slika. Piročanke so tkale v preproge svoje sanje, bolečine, trpljenje in veselje. Z nekaj barvami so skale čudovite speve naravi in njenim lepotam, svobodi in ljubezni. Tako so nastajali tudi znani motivi na preprogah. Prve podobe so bile odsev narave: grozd, zvezda, želva in vrč. Toda raste so še druge podobe, ker je domišljija ustvarjala zmeraj na novo; nekatere podobe so celo slavile francosko »evolucijo.

— Veste, — mi je rekla Kovaljka Krstić, poslovođa zadruge za izdelavo preprog. — praprogarstvo je umetnost. Vsaka tkalka je umetnica, ker vnaša v preprogo sebe, svoje življenje. Izdelati preprogo pa ni niti malo preprosto. Potrebno je dolgo potrpežljivo in mučno delo za stvami. Dobra preproga zahteva cele mesece zelo pazljivega dela. Da stke žena kvadratni meter dobre preproge, mora nepretrgoma sedeti za stvami tudi po dva meseca. Ko pa so volnene niti vtakne v preprogo, ne morete razlikovati, ali je te barve naslikala tkalka ali pa slikarski čopič velikega umetnika.

Vednarijo jih — prav tako kakor občutene lirске pesmi — žene in njihova domišljija. Ra-

ke. To je njihova edina kvalifikacija, žal kvalifikacija, ki se slabo prenaša na mlajši rod. Zato pa, kadar boste šli mimo zvezdanih prtičnih hiš v Pirotu, postanite in prisluhnite uhi pesmi. Z njo si tkalka krajša čas in spremlja pot številnih volnenih klopičev, iz katerih ustvarja pisane podobe. Pod izvedenimi prstj nastane v nekaj mesecih preproga, s katero se ne more meriti nobena druga. Njena slikovitost je tako posebna in v kakovost taka, da tudi nezvedenec takoj ve, ali je »piročska preproga« zares piročska ali ni.

VOLNA »MEZAMET«

Ni več planš za izdelavo kačkavalja. Izginjajo preprogarke ob enem z nuznimi prtičnimi hiščami, ki jih je čas razmajal. Zadnji sedlar za izdelavo tovarnih sedel v vsej Srbiji je skoraj brez dela, kjer so osle in mule zamenjali tovornjaki in avtobusi. Samo še kakka korenina s planin zavite k Vlakju Adamoviću, sedemdesetletnemu sedlarju v Dušanovi ulici v Pirotu, in tam mu pri briečem pladmenu petrolejke zašije sedlo za osla. Izumrlj so tudi tisti, ki so izdelovali iz kozje dlake tepihe tekače. Kotlarje, lončarje in krojačev je zmeraj manj. Tudi nje odvira industrija.

Toda industrija je prinesla Pirotu tovarno gumijeve obtuje »Tigar« in tovarno volne »Mezamet«. Prva tovarna proizvaža 10.000 gumijastih opank na dan in prav kmalu bo postala velika

tovarna avtomobilskih gum in pnevmatik. Pnevmatikarno so že skoraj dokončali in kmalu bo izročila domačemu tržišču več ko 250.000 kosov notranjih in zunanjih avtomobilskih gum, zraven pa še gumijasto galanterijo in opanke.

Tovarna volne mezamet je še posebnj ljubljena: Piročancev. Pravijo ji tovarna brez dimnika. V njej po posebnj metodi odstranjujejo volno s kože brez kemikalij, katere kvirajo volno in kožo. Podobno delajo v neki tovarni na Francoskem. Tako bo naša domača industrija dobila kakovostno volno po ceni, ki je nižja od uvožene volne za celih 15 odstotkov. Ob enem bo dobila usnarska industrija kakovostno surovino.

Od te tovarne, posebno pa še od tovarne »Tigar« Piročanci mnogo pričakujejo. V njej bo našlo zaposlitev nekaj sto novih ljudi. Povečana proizvodnja in kosmati proizvod bosta dala piročski komuni več sredstev za stanovanja, za vodovod...

Industrijski dimnik in tovarna brez dimnika sta za Piročance inaceja za napredek in lepše življenje. Zmanjšala bosta hojo po svetu s trebuhom za kruhom in povečala nizke prtične zgradbe. Razen tega bosta...

— Toda to so že sanje, — so mi dejali Piročanci. Toda Piroti zdaj ni več kačkavalj, preproge in jagnetja. Piroti gradj modernu industrijo, ki bo zagotovila nadaljnji napredek živinoreje in pa delovna mesta za tisoče ljudi, ki so morali do zdaj po kruh od doma. Nove hale, ki obdajajo mesto in prvih nekaj novih preprostih in okusnih stanovanjskih zgradb kaže, da je stopil Piroti na pot napredka. Stopil je odločno, čeprav počas. Preracunano in zanesljivo — kakor pravijo njegovi prebivalci.

Kvan Stoiljković

POTEZA NIMA MEJA

Kratek opis kratke zgodovine

Prvi jugoslovanski poskusi z risanim filmom segajo v leto 1950. Dejanski pobudnik je bila skupina risarjev oziroma karikaturnikov, sodelavcev zagrebskega »Kerempuha«. Začeli so tako rekoč na lastno pest in s kar se da skromnimi sredstvi. Toda njihovo prizadevanje je zbudilo zanimanje in kmalu so se pokazali prvi rezultati, kratke risanke v črno beli tehniki. Prvi večji uspeh je pomenil film »Veliki miting«, ki je nastal leta 1951. Bil je to hkrati dosežek naš najdaljši risani film — trajal je 22 minut in pol. Sledilo je obdobje organiziranja in reorganizacije proizvodnje, dokler se ni ustalilo podjetje Zagreb-film v današnji obliki. Da je ta oblika posrečena, najbolje kažejo dosežki. Spored risanih filmov, ki se je pojavil lani v Puli, je po splošni oceni pomenil največji dogodek festivala. To so bili filmi »Cowboy Jimmy«, »Srečanje v sanjah«, »Carobni zvoki«, »Na livadi«, »Strasilos«, in »Premiera«, ki so letos doživeli še mednarodno priznanje na festivalu v Cannesu. Nagli razvoj in uspeh te naše filmske produkcije je zares presenetljiv in obetavna. Mislim pa, da ne napovedujem preveč, če trdim, da bo njen letošnji nastop v Puli pokazal še nov napredek.

O tej kratki in lahko rečemo, bleščeči zgodovini mi je pripovedoval prijazen spremlevalca, ki me je vodil od Britanskega trga, kjer je uprava podjetja, v Vlaško ulico, kjer je risarski studio. Svoje prostore ima namreč Zagreb film (ki proizvaja poleg risanih še dokumentarne filme) na raznih koncih mesta, kar je gotovo precejšnja ovira pri smotrnem delu.

Prizorišče in prvo srečanje

Glavna risalnica, da jo tako imenujemo, je v nekdanji kinematografski dvorani. Tu so v dolgih in tesnih vrstah razvrščeni posebni risalni pultji z vrtljivimi ploščami. Za njimi sede risarji — v večini so dekleta — v belih ogrinjalih in belih rokavicah. Kakor v nekakšnem skrivnostnem opravilu se sklanjajo nad bele liste. Vse je tiho, skoraj slovesno. Ob strani je nekakšen vzvišen podij. Tu stoluje vodja ekipe, režiser. Skoraj nerodno je človeku, da mora zmotiviti to delavno, zaverovano vzdušje.

Seznamimo se. Režiser Bran-ko Marjanović.

— Kaj pripravljate?

— V delu imamo film »Pot v semirje«. Pravzaprav ga že končujemo. To je film, ki prikazuje večno človeško koprne- nje po spoznanju in novih odkritjih ter odpira pogled v bližnjo prihodnost, kakor jo napovedujejo najnovejši znanstveni dosežki. Kaže nam prvo

etapo prodora v vesolje — mesec in planete, kakršne poznamo po dosedanjih dognanjih. Film temelji na znanstvenih izsledkih, zato bi ga lahko imenovali poljudno znanstvenega, čeprav je pripovedno lahkotna in skuša biti prikupno slikovita.

— Kdo so ostali tvorci filma?

— Scenarij je napisal Zvonimir Črnja, primerno »elektron- sko« glasbo Dragutin Savin, glavni risar je Vladimir Jutriša, scenograf pa Ferdo Bič.

Moj sogovornik mi je nato pokazal nekatere podobe iz filma: Venera, Mars, Saturn... Fantastične in barvite podobe, ki ščegetajo domišljijo. Da, sem pomislil, takšnele ponazoritev bolj ali manj abstraktnih dognanj je gotovo hvaležna in važna naloga risane- ga filma. S humorjem in šegavostjo in primerno likovno domiselnostjo lahko pričramo in približamo gledalcu področja in svetove, ki so mi sicer docela nedostopni. Toda od risane- ga filma moramo pričakovati in zahtevati še kaj več.

Zato me je radovednost gnala dalje.

Kako nastane risani film

Potruditi se mi je bilo treba le nekaj korakov in znašel sem se v čisto drugačnem okolju: iz kozmičnih razsež-

— Kako? — sem se začudil. — Tako — mi je razložil — da risbo deformiramo enako, kakor jo sicer deformira leča cinemaskopske snemalne kame- re. Seveda narišemo vsako sliko najprej v normalnih razmerjih, nato pa jo po posebnem ključu, s pomočjo po- sebne mreže »raztegnemo« po širini. Leča projekcijskega aparata pa to anomalijo spet odstrani.

Ko sva že govorila o tem zanimivem in nenavadnem postopku, sem ga prosil, naj mi opiše vso tehnično proceduro nastanka risane- ga filma.

— Ko je snemalna knjiga pripravljena, natančno določimo minuto, se pravi dolžino oziroma čas trajanja vsakega posameznega prizora. Nato prevzame delo kompozist. Njegovo glasbo posnamemo na filmski trak ter ji prilago- dimo sličice, tako da se de- janje ujema z glasbenim rit- mom, kretneje s poudarki itd. To je tako imenovani sistem predsinhronizacije ali vna- prejšnje sinhronizacije. More- bitne neskladnosti ali nerod- nosti, ki jih je treba odpraviti, se odpravijo s pomočjo ključa.

»Abrakadabra«

— Da — je pritrdil — to je res. Dejansko smo se po tehnični plati veliko hitreje razvili kot pa dramaturški. Hočem reči, da scenaristi še ne znajo pisati za naše potre- be, ne znajo pisati dovolj zgo- ščeno in z upoštevanjem spe- cifičnih lastnosti risane- ga filma. Pozna se jim tudi vpliv Disneya — kateremu smo si- cer dolžni vso čast in spo- štovanje. Toda medtem je ri- sani film že zdavnaj prerasel otroško pravljico in se uve- ljal kot enakopravna veja filmske umetnosti. Se več: ta- čas, ko je igrani film v ne- kakšni stagnaciji, se risani film naglo razvija in si pri- svaja čisto nova izrazna sred- stva.

Nisem ga hotel več motiti pri delu, ki zahteva toliko vztrajne pozornosti. Prepričan sem, da bo njegov »Ring« po- srečen in zabaven. Poln po- godljivih karikaturnih in veselih šal. Saj je to žanr, ki je ri- sanemu filmu tako rekoč pri- rojen.

Ko smo pred časom gledali v Ljubljani spored risanih filmov, ki jih je v svojem Studiju izdelalo podjetje Zagreb-film, se me je polastilo novo navdušenje za to filmsko vrsto. Že od nekdaj so mi bile pri srcu te pisane sličice, ki s tako drznimi in svobodnimi kretinami posegajo v pravljicne svetove. Moji prvi filmski spomini so vezani na vragolije miške Miki, psa Plutona in racaka Donald, a tudi še danes se iskreno razveselim, kadar se prikažejo na platnu njihove hudomušne poteze. Kasneje sem videl poleg Disneyevih še razne druge, zlasti ruske in češke risanke, posebej pa mi je ostal v spominu filmski biennale leta 1955 v Benetkah, kjer sem videl prve moderne in modernistične poskuse na tem področju. Toda mimo dosežkov vseh teh različnih in odličnih ustvarjalcev so mi prav izdelki domačih mojstrov odprli še nov pogled na lastnosti in vrednote risane- ga filma. S svojim pogumnim in nadarjenim delom so namreč dokazali, da risani film nikakor ni samo »film za otroke« in nekakšen stranski ter kvečjemu morda kuriozno produkto široko razvite filmske industrije, temveč samostojno in pomembno ustvarjalno področje z možnostmi, ki v nedoglednem razvoju ni mara prekašajo vse druge oblike filmskega izraza. Zdi se mi celo — in to iskreno in z veseljem priznam — da edinole risani film zagotavlja vso čistost elementov in sredstev, ki so potrebna za resnično umetniško stvaritev.

Res je risani film šel prav na začetku svoje poti. Ta odločilni prag je pre- magan. Svet podob, potez in barv, tako imenovani likovni svet, je dobil novo dimenzijo: čas. Razumljivo je, da se še nismo udomačili v tem svetu, in tudi tisti, ki rokujejo z njim, so šele v svoji prvi učni dobi. Toda že so oblikovali nove podobe, že so izrazili stvari, ki jih ne bi mogli izraziti na noben drug način, z nobenimi drugimi sredstvi. In to je poglavitno: to je najboljša »opravičilo«, to je najboljši dokaz za nastanek nove umetnosti.

Ob takšnem premišljevanju me je obhajalo vznemirjeno zanimanje. Poiskal sem prvo priložnost, da si od blizu ogledam delo naših zagrebskih mojstrov.

nosti sem padel v sredo drob- nih človeških slabosti... O teh namreč govori parodija »Ring«. In tu sem se nepo- sredno zavedel, kako pisane so možnosti risane- ga filma: ni tako skritega ali tako dalj- nega območja, v katerega ne bi mogel prodreti zašiljeni svinčnik filmskega risarja.

Režiser Nikola Kostelac mi je začel pripovedovati o svo- jem filmu, v katerem smeši napihnjene junake boksaškega ringa in njihove zanesene občudovalce. Povedal je tudi, da bo posnet za cinemaskop- sko platno — toda z običajno kamero.

odstranimo s ponovno revizi- jo glasbenega zapisa. Kako poteka risanje? Glavni risar ali risar karakterjev, kakor ga tudi imenujemo, ustvari s so- delovanjem režiserja vse na- stopajoče like in tudi določi njihove značilne ter ekstrem- ne položaje v gibanju. Nato animatorji — pri vsakem fil- mu jih imamo štiri ali pet- figura dokončno »razbijajo«. Se pravi izrišejo mejne faze slehernega njenega giba. Vse vmesne stopnje ali faze, ki so potrebne, da kretinja v fil- mu gladko poteka, izdelajo »fazerji«. Vsi ti opravljajo svoje delo samo s svinčnikom. Šele ko so tako izdelane vse sličice za film, nastopijo »ko- pisti« in »dekerji« ali »kolo- risti«. Koptisti prenašajo risbe z ustreznimi barvnimi tuši na celuloidne liste, dekerji pa jih »pokrivajo« z barvami. Pose- bej je medtem scenograf pri- pravil ozadja za posamezne prizore. Na ta ozadja polaga- mo figure, sličice za sličico in snemamo.

Vedno pogumnejše in dalje

Vse to delo se mi je zazdelo nekako čudovito igračkasto in zato tembolj privlačno. Kar zavidanja vredni so se mi vi- deli ti ljudje, ki tako »igranje«, z belimi papirčki, tenkimi svinčniki in barvicami ustvar- jajo tako lepe in imenitne stvari.

Povedal sem režiserju Kos- telcu, da sem videl večino njihovih dosedanjih filmov in da se mi zdi občudovanja vredna njihova tehnična in likovna dognanost, da pa so njihovi scenariji neprimerno šibkejši in po svoji pohlevni pripovedi vsebinsi včasih na- ravnost v nasprotju z bujno in domiselno realizacijo.

»Abrakadabra«

Toda stopimo še korak dal- je. Pri sosednji mizi nas sprejme režiser Dusan Vuko- tič. Pravkar je s sodelavci do- končal »Veliki strah«, satiro na prevnete bralce kriminal- nih zgodb, polno bizarnih »ga- gov«, kakor v strokovnjakem jeziku imenujejo groteskne, fantastično burkaste domišli- ce in trike. Zdaj pa je ob- seden čisto drugačno in novo mislijo: loteva se — Čehova, njegovega »Maščevalca«. Glo- bokoko se zaveda, kako tvegan poskus je to. Res gre samo za preprosto humoresko, toda Vukotiču ni do tega, da bi povzel samo šaljivo zgodbo, marveč hoče zvesto ponazo- riti tudi specifično atmosfero, ves »čehovljanski« način. Po- kazal mi je snemalno knjigo z osnutki vseh poglavitnih prizorov, ki jih je narisal Bo- ris Kolar. In reči moram, da je stilizacija, ki se je je po- služil, originalna in preprič- livja.

Lepo bi bilo, če bi se ta poskus posrečil. Kajti v njem je nakazana ena izmed novih, pogumnih in globljih poti, na katere stopa naš risani film. — Človeška domišljija nima meja. A prav tako ne pozna

meja poteza našega svinčnika. Možnosti so neizčrpne. V tem je poglavitni čar našega eks- perimentiranja — pravi Du- šan Vukotič.

Poslovni intermezzo

Direktor Studia za risani film je kajpada zelo zaposlen človek. Zato bi lahko imeno- vali srečno naključje, da se je prav tedaj pojavil v risalnici. Na hitro sem mu zastavil ne- kaj vprašanj o organizaciji, poslovanju in komercialnih uspehih podjetja.

— Podjetje zaposluje okrog 120 ljudi in je eno največjih v Evropi. Naša kapaciteta znaša letno 14 filmov v skup- ni dolžini okoli 5000 metrov.

— Kakšna je pot do izdelave filma, kdo odobri scenarij itd.?

— Filmski svet odobri sce- narij in izbere režiserja. Ta formira nato delovno ekipo, v kateri so še glavni risar, sce- nograf, nekaj animatorjev, kompozist in asistent režije. Te ekipe, trenutno jih je pri delu šest, so že bolj ali manj stalne, saj je potrebno, da se vsi sodelavci čim bolj uje- majo. Fazerji, koptisti in ostali so enako na razpolago vsem ekipam. Vsi pa imajo status svobodnih filmskih delavcev in so z nami pogodbeno ve- zani.

— Kako pa je s prodajo ozi- roma distribucijo vaših fil- mov?

— Vso proizvodnjo že vna- prej prodamo Croatiji, podje- tju za razdeljevanje filmov, in sicer po ceni 600.000 di- narjev za minuto filma.

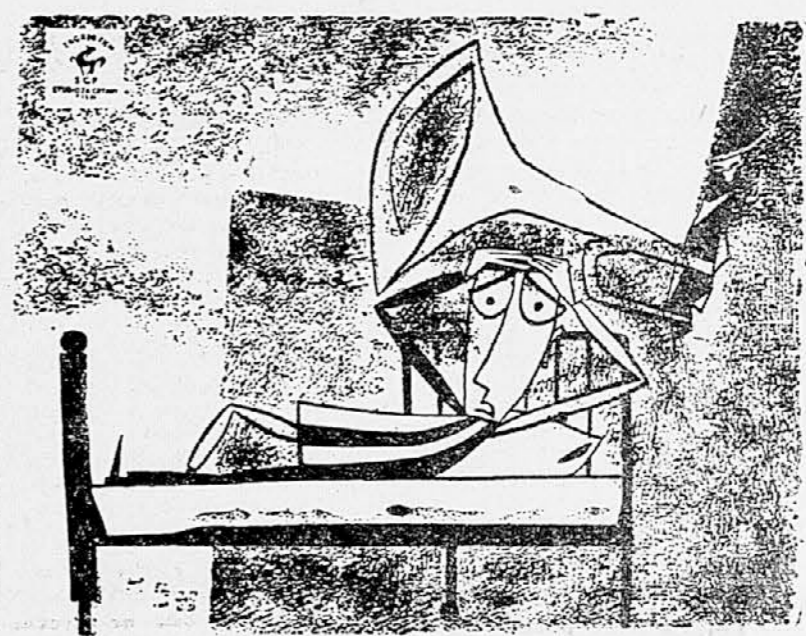
— In kakšno je zanimanje v inozemstvu?

— Filmi prve serije so že prodani v ZDA, Kanado, Francijo, Belgijo, Nemčijo, Avstrijo, Češkoslovaško, Poljsko, Portugalsko, Novo Zelan- dijo, Malajo in Južnoafriško Unijo. Lahko rečemo, da po- znajo naše filme po vsem sve-

odličan animator. Ta čas spet sodelujeta pri filmu »Bušo, hrabri tabornik«. Dobro ju poznamo tudi kot avtorja otroških in mladinskih stri- pov.

»Bušo, hrabri tabornik« ima vse značilnosti junega dela. Naslov je že dovolj zgovoren: to je prikupna, nezahtevna zgodba o doživljajih na ta- borjenju, spletena iz bolj ali manj originalnih šal.

— Kako gledate na risani film? Po kakšnih načelih se ravnamo? — sem vprašal

»Samec«

— Ne gre za neke stroge principe, realizacija je pač od- visna od vsakokratne zamisli, ideje. Eksperimentiranje je nujno, misliti pa je treba tudi na zahtevnost in okus publi- ke. Delava predvsem za otro- ke. Kakor sami vidite, se tu pri nas kažejo različna mne- nja, različne smeri, meniva pa, da bo ta žanr zmeraj po- treben in hvaležno sprejet. Zato bi tudi rada ustvarila stalne like, s standardnimi prijmi itd., ki bi se pojav- ljali v celih serijah filmov. To bi bilo komercialno...

To je prvo, dejal bi konven- cionalno pojmovanje.

... in umetniška strast

Pravo nasprotje tega mi je odkril razgovor z režiserjem Vatroslavom Mimico in risar- jem Aleksandrom Marxom. »Zaloti« sem ju nad kupom osnutkov. Vatroslav Mimica tako rekoč sploh ni čakal na moje vprašanje, marveč se je zdelo, da le glasno nadaljuje svoje misli:

— Vidite, to je pravo. Vse izraziti v oviru in razsežnostih likovne ploskve. Nobene imi- tacije prostornosti, nič lažni- ve perspektive... nobenega multiplana, ki ga uporabljajo nekateri prav kot teatarske kulise, temveč pristni, plosko- viti likovni izraz. Kondenzi- rano, poenostavljeno, toda iz- redno impresivno.

— Kaj pa beseda, dialog? — sem se vmešal v njegov samo- govor.

— Beseda? Ta je v risanem filmu popolnoma in docela odveč, ta bi porušila vso nje- govo organsko strukturo. Saj so pantomimične možnosti v risanem filmu tako potencirane, da so zgovornejšee od sle- hernege besedila. In kot sem že dejal, tu ne gre za nobeno imitacijo, temveč za samosto- jen in čist umetniški izraz...

— Povejte mi, kako prav- zaprav nastane tak film.

— Najprej se porodi pač neka ideja, neka resnica... Seveda v okviru tehničnih možnosti. Nato se izoblikuje ustrezen likovni koncept. Ta lahko poteka od neke domiš- lince, posamezne figure, lahko pa je tudi neposreden izraz nekoga občega principa, to je pač različno. Če je film zgra- jen, recimo, na določeni fi-

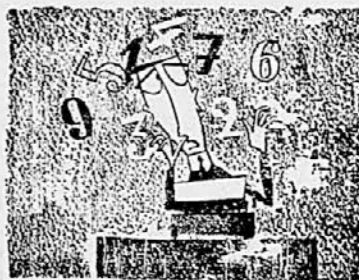
zemlji blodi osamljeno bitje in zaman išče sledov življe- nja; v svojem iskanju pa se v času vrača nazaj, v obratnem zaporedju doživlja katastrofo in se vrne v preteklost, v kateri najde tudi vzroke svetovnega razdejavanja; in to je tudi »ob- zvezni srečni konec«.

Izredno zanimiv pa je bil pri tem razvoj osrednjega lika. Najprej je imel podobo preplašenega, revnega dečka z velikimi žalostnimi očmi — nekam splošna figura, ki se nam zdi znana, čeprav je od- lično upodobljena. Potem pa je začela izgubljati vse nepo- trebne in stereotipne attribute: razcapano obleko, skuštrane lase in tudi velike žalostne oči... Konec koncev se je de- ček spremenil v zelo zelo stil- iziranega baročnega amoreta. A še ta se je razlomil, kata- strofa mu je potrla ude in sklepe — toda prav zaradi te- ga se zdaj lahko premika in s svojim čudnim gibanjem ustvarja strahotno pretreslivo vzdušje! Zal je vse to z besedami nemogoče ponazoriti in na razpolago nimam slik — toda imel sem zanesljiv občutek, da v takšnem postopku, takšnem iskanju tiči prava umetniška strast.

Pri delu je važen stil. Važno je, da smo iz izdelovanja ri- sanih filmov naredili seriozno opravilo. Obravnavati moramo resnične in pomembne člove- ške probleme. S tem se nam odpirajo vrata v nov, še čisto neraziskan svet. — To so mi- sli, ki sem jih še mimogrede pobral pri režiserju Mimici.

Kar težko sem se poslovlil od tega svojevrstnega in očar- ljivega kraja, v katerem kra- ljuje poezija živih podob. Se dolgo so se mi vabljivo pri- kazovale v mislih. Zraven pa se mi je dobro zdelo, da so ravno naši ljudje med prvimi, ki odkrivajo njihovo bogastvo in lepoto.

Tit Vidmar

»Samec«

»Veliki strah«

NIČ VEČ ROŽ

Bila je že vajena sivoga jutra in je niti ni več vznemirjalo kot prve čase, ko je prišla v ta kraj. Zdelo se ji je, da skladačnica kamenja, zapuščene vrtače in v daljavi temnozeleni bori s kraško otožnostjo izražajo prav tisto, kar je bilo v njeni notranjosti, kar jo je iz dneva v dan sililo, da bi se nekaj vpraševala in si nekaj odgovarjala. Toda ne vprašanja, ne odgovori se niso izoblikovali v njej, čutila ni ničesar; razen boleče pogreznjenosti vase in trudne, otopele zunanjosti.

V prvih dneh jo je nekoliko razgibalo novo okolje. Dekleta, ki so v tej hiši žalosti bila že kakor doma, in zdravniki, ki so se ukvarjali z njeno boleznijo, so jo pripravili do tega, da se je tudi sama začela zanimati zanjo. In ugotovitev, da je z njo že zelo zelo daleč je prišla tako nenadoma, da ji je povsem razburkala misli, kakor ne prej in tudi pozneje nikoli. Same sebe ji je postalo žal in tehtala je drobca za drobcom svojo preteklost, da bi jo obtožila za tisto, kar je napravila iz nje. Na nikogar ni mogla prevaliti krivde, zato je vse sprejela nase in se sprizgajala z dejstvi. V nasprotju z drugimi, ki so si vroče želela, da bi bile zdrave, ni imela za bodočnost nobenih načrtov.

Sama je bila v sprejemnici s svetlimi stenami in še svetlejšimi okni, skozi katere je mogla spremljati moko, belo nasuto cesto proti postaji. Bila je nedelja in v poslonju se vse mirno. Ta dan je bil kakor vedno prazen in daljšim poleževanjem, z oblačenjem lepših oblek in z redkimi obiski, ki so jih skupno pričakovali, dokler niso prišli in se jih skupno spominjale še dolgo potem, ko so minili.

Razpoloženje drugih je počasi in prikrito prehajalo tudi vanjo. Pričela je misliti na to, da bi koga povabila. Ne koga od domačih, s katerimi je zdavnaj pretrgala vse globoke vezi in ki nikoli niso prizanašali z očitki na njeno življenje, ampak nekoga, za katerega bi lahko rekla, da ji je zdaj blizu ali da ji je vsaj nekoč bil. Druge so v pričakovanju svojih fantov znale biti dneve in dneve zamišljene ali vesele in to ni bilo brez čara zanjo. Zato si je tudi sama zaželela nekaj podobnega, ne da bi razmišljala koliko zaradi sebe in koliko zaradi tovarišic.

Vedela je za njegov naslov in dokler ni dobila odgovora, ni nikomur črhnila besede. Pisal je sicer kratko in suho, a pritrđilno. Naenkrat je ugotovila, da je v primeri z drugimi moškimi dosti bolj postaven, miren in ljubeznen, da bodo njegove besede izbrane in da se ga v ničemer ne bo treba sramovati, kakor se je to zgodilo drugim. Zakaj, dekleta so bila silno kritična in so odkrila še tako malenkostno napako. S temi njegovimi lastnostmi, ki jih je zdaj nenadoma odkrila in prej nikoli opazila, je upala zakriti vse tisto, kar je v pismu manjkalo in si je le težko zamišljala, da bi manjkalo tudi njemu.

Zdaj, ko so se njene oči nestrpno vračale k uri in je čakala trenutka, ko bo prisopel vlak, se za hribom ustavil, nato pa odpeljal naprej, in se bo napoti proti zdravilišču pojavila njegova znana postava, se je zavedala, da ga je povabila zaradi sebe in priznala si je, da bi bila prizadeta, če ne bi prišel.

Zelela je biti z njim sama, zato je od časa do časa priškušovala, če je zgoraj še vse mirno in obenem z upanjem, da bo tako še dolgo ostalo, se ji je vračala preteklost in nov, dotodaj še nesluten pogum za po-

vsem novo vrednotenje ljudi in dogodkov, ki so ji križali življenjsko pot.

Takrat, ko je bila še mlada, mislila je na pet, šest let nazaj, je bila navdušena, iskreno se je usmerila na oblikovanje novega življenja in tej svoji odločitvi tudi bila pripravljena vse žrtvovati. Takrat je delala samo stvari, ki so se ji zdele prave. Potem, ko je prišla bolezen in leta samote, se je prejšnjemu življenju povsem odpovedala. Vztrajno ga je odganjala od sebe in ga skušala povsem pozabiti, ne da bi zavzela kakšen drug odnos do njega. V tem trenutku pa je začutila v sebi čudno nagnjenje, da bi preklela in pokapala v blato vse, kar je bilo.

Zagledala ga je. Visok, v svetlem, tesno prepasanem plašču je prihajal. Njegovi koraki niso bili ne kratki ne dolgi, glavo je imel rahlo sklonjeno in roke so mu nekako togo visele ob telesu. Zdel se ji je čudno tuj v tej pokrajini. Kakor izgubljen popotnik med kamenjem stisnjenimi bajtami, okoli katerih se vlačil jutranji dim in se noč dvigniti. Zaskrbelo jo je, če ga je povabila prepozno in ni vedela kako, da se ga je sploh upala povabiti.

Kje je že tisto pred petimi leti, ko ji je povedal, da jo ima rad in je vedno iskal njene bližine! Kje sta že proga in brigada, ko jo je poljubil! Znal je biti drzen in brezobziren in ona je bila ogorčena, da je mlad komunist tak in niti na misel ji ni prišlo, da bi ona, njegova sekretarka smela ljubiti, da bi sploh smela imeti kakšna čustva razen tistih, ki jo vežejo na njeno delo, na njen boj. Povedala mu je, to, on pa se je smejal in odvrnil, da osebna sreča ne nasprotuje skupni stvari. Teh besed se je v celoti spominjala, kakor tudi načina, s katerim jih je povedal in ki se ji je zdel prikrito porogljiv. Pazila je nanj, in čeprav ni počenjal ničesar drugega kot prej, ko je bil še zgleden mladinec in udarnik, je kmalu ugotovila, da se norčuje iz vsega, najbolj pa iz samega sebe. Vse tisto, kar so prej imenovali njegove muhe in kar je bilo spričo njegove delavnosti in požrtvovalnosti nepomembno, vse tisto je po njenem prizadevanju dobilo novo vsebino in ona je bila tista, ki mu je dokazala, da je cinik, pokvarjen tip ter vprepričala tudi druge, da so ga izključili iz svoje srede.

On se je samo smehljaj, sicer nekoliko bolj grenko kot prej in se ni branil. Prinesel je diplome in pohvale, ki mu jih je dala organizacija in jih je molče izročil. Po tistem se ji ni več približal in ona je gledala nanj kot na izgubljenega človeka. Zanj je bil samo ena od žrtev, ki jih zahteva vsak boj.

V letih boleznin in samote, ko je skoraj potonilo vse tisto, kar je bilo še pred kratkim ves smisel njegovega življenja, zlasti pa v zdravilišču, kjer organizacije niti omenjali niso, o zdravju in o fantih pa so govorile vsak dan, je začela z drugimi očmi gledati nanj. Kljub vsemu, kar je prej mislila o njem, in kar mu je naredila, je bil edini moški, ki jo je kdaj imel rad in se je je dotaknil kot ženske.

Prihajal je bliže in bliže. Hotela ga je veselo pozdraviti, oblekla se je in mu stekla nasproti. Ko jo je zagledal, se je ustavil in jo dolgo opazoval. Bil je drugačen, kot je pričakovala. Zivahnosti, ki se je očasih v njegovih očeh kar iskrala, ni bilo več. Namesto nje je bilo v njih

nekaj, kar je občutila kot očitek. Zdel se ji je na pol odsoten, skoraj zdočeno miren. Stopila je k njemu in mu dala roko, kakor staremu prijatelju, ki ga je že dolgo težko pričakovala.

»Prišel sem,« je rekel popolnoma drugače, kot bi ji to rekel pred leti. »Kako sem vesela,« ga je vzpodbujala, da bi premagala njegov hlad. Povabila ga je v sprejemnico in medtem, ko je stala plašč in ga skrbno obešal, je opazovala njegov hrbet in njegova ramena in ni mogla razumeti, kako da ga že prej ni vtela takega, kot ga vidi zdaj.

»Kako se imaš?« je vprašal, ko je sedel in jo brezizrazno motril.

»Dobro. In ti?« Spremenil si se. Kaj delaš zdaj?«

»Marsikaj in nič. Delam to, da živim.«

»Z veseljem?«

»Na to niti ne mislim.«

»Res si se spremenil...«

»Mogoče...«

»Zakaj neki smo postali taki?« je tudi ona postajala zamišljena.

»Ti tudi?«

»Zal mi je za tisto, kar je bilo med nama.«

»Brez pomena...«

»Delam si očitke...«

»Popolnoma odveč. Sel sem svojo pot. Nisem zaupal. Prej ali slej se je moralo zgoditi. Ti, ali kdo drugi...«

»Ti je bilo hudo?«

»Ne, takrat me že ni moglo več prizadeti. Začelo se je zdavnaj prej...«

»Pri meni pozneje...«

»Pa več zakaj?«

»Nekaj smo pričakovali, kar se ni zgodilo. Mislimi smo obrniti svet v dveh letih, obrnili smo se sami.«

»Tudi ti razočarana?«

»To je drugače, to je več.«

»Dovolj smo dajali, garali smo, kot nori. Drugi, ki smo jih takrat smatrali za sovražnike, so šli mimo nas, nekaj so dosegli, postavili so se nad nas. In mi? Bili smo in ostanemo bedaki...«

Vse to in še marsikaj je že zdavnaj vedela in je ni več zanimalo. Vse bi ostalo malenkostno, če bi zdaj bila zdrava ali če bi vsaj on rekel nekaj drugega, nekaj tistega kot nekoč. Toda njegov obraz ni nič obetal. Še vedno je govoril. Prej je gledal v kot, zdaj pa se je obrnil k njej:

»Čemu vse tisto, kar smo počeli...«

»Nikoli se nisem spraševala...«

»Dobro se še spominjam, ko si v brigadi zbolela. Takrat si delala v vodi...«

»Od tistega prehlada sem izgubila vse zobe. Granolom sem dobila...«

Nikoli še ni tako določno kot je zdaj čutila svoje majhnosti in nesreče. Vse tisto pričakovanje, ki ji je še pred kratkim dajalo toliko blagodejnega upanja in ji obljubljalo, da prinese v njeno življenje vsaj košček novega, vzpodbudnega, se je rušilo kakor stene iz napirja pred tem mornim, brezosebnim človekom, ki se je hladno in nekje z višine, ki ni dovoljevala nobenega približevanja, odpovedoval vsemu, kar je v življenju napravil. Zavedala se je, da jo nekaj nepremagljivega loči od tega nekdanjega cinika in od vseh ljudi izven te hiše.

»Kaj imaš od vsega tega?« se je brezobzirno sprehajal po njenem obrazu in imela je občutek, da se roga rdečim lisam na njenem licu... »... zdaj imaš to, to bolezen...« je nadaljeval oprezno.

»Tuberkulozo.« je bruhnilo iz nje, da so se ji od gneva spabile ustnice in ves obraz. »... milijarno tuberkulozo, zadnji štadij! Mogoče še nekaj mesecev, kaj vem, lažejo mi, mogoče še samo en teden...«

»Oprostite,« je rekel. »Nisem mislil tako...«

Glas mu je postajal skoraj nežen. Ona si je zakrila oči in zajokala. Droben, nepretrgan kašelj jo je posilil in dolgo ni popustil.

»Hotel sem ti narediti malo veselja, hotel sem ti prinesiti rož. Povsod sem jih iskal, v tem času ne najdeš nobenih rož več...«

Kakor v opravičilo je zamašnil z roko.

»Se vedno se jezíš name?« je vprašala, ko se je nekoliko umirila.

»Ne, ne,« je s prepričljivim glasom zagotavljal. »Na nikogar se ne jezim več, prav na nikogar, pravzaprav se nikoli nisem...«

»Si me res imel rad?« Gledala je svoje mrzle roke.

»Res sem te imel...«

Dolgo je molčala. Potem je spet vprašala:

»Zdaj imaš katero drugo?«

»Ne, nobene nimam...«

»Vai fantje imajo dekleta...«

»Da, vsi fantje imajo dekleta. Toda ne čisto vsi...«

Zmignil je z rameni. Zdaj sta molčala oba. Jutro je ostalo enako živo kot prej in hiša je počasi ožvela. Odpirala so se vrata in prihajala so dekleta. Ko so zagledale moškega, so se opravičile in odhajale, vendar tako počasi, da so si ga lahko dobro ogledale.

Nista imela več kaj govoriti. Pogledala je na uro in s spreminjenim glasom, ki ni dovoljeval ugovora, predlagala:

»Zdajle je še čas da prideš na vlak...«

Samo pogledal jo je in se dvignil. Ko se je oblekel in se spet obrnil k njej, je vsa bleda krčevito stiskala roke.

»Oprostite,« je rekla. »Hvaležna sem ti, da si napravil to pot...«

»Zakaj? Prišel sem rad. Vesela bo di in pozdravi se kmalu,« se je celo nasmehnil, ko ji je dal desnico. »Se bom prišel,« je obljubil, ko je že držal kljuko.

»Ne,« je kriknila. »Ne! Ne!«

Zmignil je po njegovo z rameni in vrata za njim so se zaprla. Polna obupa se je obrnila k oknu in ga spremljala z očmi, ko je odhajal. Droben kašelj, ki se ji je trgal prav iz srede njenega telesa, jo je spet popadel. Glava ji je postajala vse težja in telo mehko, brez opore. Kakor da se je zameglilo okno, se je izgubila odhajajoča postava in z zadnjimi močmi se je oprijela stola, da ni omahnila na tla.

Po poti proti postaji je odhajal mlad mož. Visok, v svetlem, tesno prepasanem plašču. Nobena misel se mu ni porodila. V njegovi glavi in v njegovem srcu je bilo vse prazno. Tako je šel.

Njegovi koraki niso bili ne dolgi ne kratki, glavo je imel rahlo sklonjeno in roke so mu nekako togo visele ob telesu. Bil je čudno tuj v tej pokrajini, kakor izgubljen popotnik med kamenje stisnjenimi bajtami, okoli katerih se je vlačil jutranji dim in se ni hotel dvigniti.

KRAJ SPOMINOV

Moja žena je vzkliknila:

»Feliks!«

»Da? Kaj pa je?«

»Poglej!«

»Kaj?«

»Moža pri plotu!«

In res, pri plotu je slonel mož in jokal. Z glave je snel klobuk in dvigal oči proti naši hiši, kot bi prihajalo vse njegovo gorje iz nje. Pri tem pa se je njegovo telo treslo zaradi ihtenja tako, da bi se mož smilil celó psu.

Sel sem k njemu.

»Kaj pa vam je?« sem ga vprašal.

Tujec se je prestrašeno okrenil.

»Nič, nič,« je dejal. »Že grem, že grem.«

»Ste bolni?«

»Ne. Vi ste zelo prijazni. Dovolite, da vas nekaj vprašam?«

»Prosim.«

»Vi ste lastnik te ljubke hiše?«

»Da.«

»Vam ugaja?«

»Zelo rad stanujem v nji.«

»To vam rad verjamem,« je tujec bruhnil iz sebe, in nov potok solz je skoraj zadušil njegove besede, »daleč naokoli ni lepše hiše. Kako lep je vrt, kako blizu je gozd, kako daljnosežen je razgled. Zavidam vam!«

»Oh!« sem rekel, ker nisem vedel, kaj bi odgovoril.

»Pravzaprav vam ne bi smel zavidati!«

»Ne?«

»Veste, kdo sem?« je tujec vprašal.

Tega nisem vedel.

»Kdo?« sem zato vprašal.

»Pred vami stoji nesrečni nekdanji lastnik te hiše!« Da, ta lepa hiša, oddaljena od ljudi, tu, visoko na hribu, je bila nekoč moja. Kako srečen sem bil tu s svojo rodbino! Potem mi je umrla žena. Pa sem si mislil, da tu ne bom mogel več zdržati in sem hišo prodal. Preselil sem se v mesto. Tam pa mi je šlo vse narobe. Izubil sem svoj denar, izgubil sem vse, kar sem imel. Nisem več vedel, kako naprej. Toda enkrat sem še hotel videti hišo, v kateri sem bil nekoč tako srečen. Odpravil sem se sem. Če bi bil vedel, da ste me opazili, bi ne bil prišel tako blizu k temu plotu. Prosim, oprostite mi, da sem vas motil.«

Okrenil se je, kakor bi hotel oditi. Zadržal sem ga.

»Mogoče vam lahko nekako pomagam?« sem ga vprašal.

Tujec je obstal.

»Res, zame lahko storite mnogo. Dovolite mi, da prestopim le za minuto prag vaše hiše, v kateri sem, bil tako srečen.«

»Zelo rad vam to dovolim. Moja žena nama bo skuhalo kavo. Pridite!«

x x x

Zena nama je skuhalo kavo. Pripravila nama je tudi večerjo. Ker pa se je nagibal večer že v noč, mu je pripravila tudi posteljo, v kateri je prespal.

»V naši hiši imamo dovolj prostora, gospod Hecht!« je rekla žena prijazno. »Če pa nam hočete napraviti veselje, lahko ostanete nekaj dni naš gost?«

»Tega vabila ne bi mogel sprejeti.«

»Ta hiša je bila nekoč vaša. Želim, da se počutite v nji kar najbolje!«

Gospod Hecht se je res počutil kar najbolje. Podnevi je ležal na soncu v ležalniku, se lepo sprehajal po bližnjem gozdu, za mizo je bil tudi vsakokrat točen in žena pa se nikakor ni mogla pritoževati, da bi bil imel slab tek. Tudi za klet svojega gospodarja je imel polno razumevanje. In tako so se nabrali dnevi v nekaj tednov, dokler mi ni preostajalo nič drugega, kot da sem svojemu gostu nekega jutra pojasnil:

»Moj dragi Hecht, žal mi je, da se bomo morali posloviti.«

»Vašo gostoljubnost sem res že izrabljal predolgo!«

»Veseli me, če ste se v svoji stari hiši počutili dobro. Žal, pričakujem druge goste.«

»Razumem. Le...«

»Zelite še kaj?«

»Ne upam si izraziti svoje želje. Nimam namreč denarja za vožnjo domov!«

Segel sem globoko v žep in rekel:

»Tu imate, dragi gospod Hecht! Upam, da ste preživeli pri nas lep čas spominov. In če mislite zdaj nazaj na svoj stari dom, vam ne bo tako težko pri sreju.«

Zena in jaz sva še dolgo gledala za njim in mu mahala, ko je korakal po cesti, dokler nama ni izginil izpred oči.

x x x

»Gospod Hecht, vi ste pa zdravi kot riba!«

Gospod Hecht je vstal iz udobnega stola v svojem imitnem trisobnem stanovanju in je kar žarel:

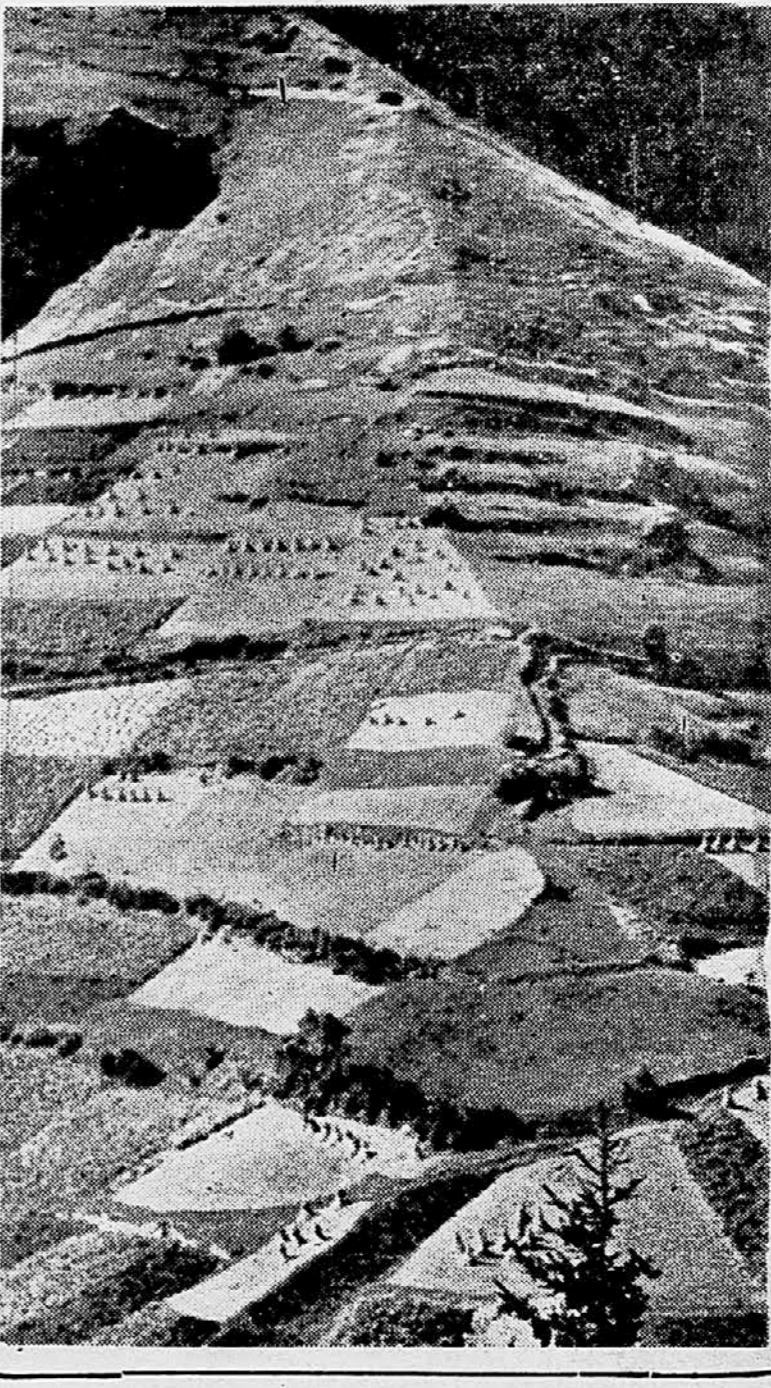
»Bil sem tri tedne v hribih. Tisoč metrov visoko!«

»Draga šala!«

Gospod Hecht se je nasmehnil.

»Ne vsakokrat! Majhna zvižaja. Mene moje poletne počitnice nikdar nič ne stanejo. Prihodnje leto nameravam it k morju. Morda najdem tudi tam ljubezljivo hišo, ki jo bom lahko zopet imel za kraj svojih spominov.«

I. H. Basko

VLADIMIR KAVČIČ

RADIO LJUBLJANA

SPORED V PRIHODNEM TEDNU

Poročila ob nedeljah in praznikih:
5.00 Poročila in vremenska napoved.
7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda.
13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila.
19.30 Radijski dnevnik.
22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.
22.55 Poročila.

Poročila ob delavnikih:
5.00 Poročila in vremenska napoved.
6.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar.
8.00 Poročila.
10.00 Napoved časa in poročila.
13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila.
17.00 Napoved časa in poročila.
19.30 Radijski dnevnik.
22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.
22.55 Poročila.

PO NEDELJEK JUNI 9

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) - vmes ob 6.30-6.40 Reklame.
8.40-9.45 Naš jeditnik.
9.45 Odrimno glasbeni atlas.
9.50 Radijski roman: Vladimir Babula: Planet treh sonc - XV.
10.00 Nastopajo Fantje na vasi in trio Rudja Bardorferja.
9.45 Miah intermezzo z zabavnim orkestrom Radia Ljubljana.
10.10 Dopoldanski spored komorne glasbe.
11.00 Uvodni tekst.
11.05 Za soljarje: Pamet je boljša kot žamet.
11.35 Priljubljene popevke.
12.00 Georges Bizet: Deklica iz Pertina. Sestremi. Naslov: Sedem narodnih plesov.
12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Milica Oblak: Pred bravijo in godišča.
12.40 Poje mladinski mešan zbor v Egonu Kuneja.
13.15 Petnajst minut - trom Dorka Skoberneta.
13.30 Zabavni popoporni.
14.05 Za soljarje: Giuseppe Verdi: Projejer opere.
14.35 Naš poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
15.15 Zabavna glasba vmes reklame.
15.40 Lest: iz domače književnosti - Danilo Lokar: Na počitnice.
16.00 Sveta opernih melodij - G. Verdi: Moč usode, scena iz 2. dej. (Renata Tebaldi, Cesare Siepi), W. A. Mozart: Carobna pihalni odinek iz 1. dej. (Anton Dermota, George London, Ludwig Weber, E. Wolf Ferrari: Svirj grobljen uvodni prizor iz 1. dej. (Maruša Pakiz, Eiza Karlovac, Karol Korčič, R. Wagner: Rienzi uvodna glasba.
17.10 Popevka tega tedna.
17.15 Srečno vožnjo! (soferjem na poti).
18.00 Družinski pogovori.
18.10 Skladiče Petra Liparja in Danila Bucičaja: pet Mariborski Komorni zbor p. v. Rajska Siskoka.
18.35 Klavirska medigra.
18.45 Radijska univerza - Valerija Osterja: Kristal - umetniška mitve narave.
19.00 Zabavna glasba vmes reklame.
19.30 Radijski dnevnik.
19.50 Koncert: Holandskega komornega orkestra, solista Szymon Goldberg in Willem Noeske, dirigent Szymon Goldberg. 1. S. Esch: Koncert za violino in godala v a-molu in Brandenburški koncert št. 3 v G-duru. Koncert za 2 violini in godala v G-duru. H. Badini: Largo in allegro za godala. J. Haydn: Koncert za violino in godala v C-duru.
21.15 Kulturni razgled - Tone Pavček: Reakci festivala pozdravljajo.
21.30 Domača zabava: ansambli igralo.
22.15 Pojeta Tennessee Ernie Ford in Nilla Pizzi.
22.35 Dvajset minut s plesnim orkestrom Radia Ljubljana.
23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

SR EDA JUNI 11

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) - vmes ob 6.30-6.40 Reklame.
8.40-9.45 Naš jeditnik.
9.45 Pisana paleta (spored operne in solistične glasbe).
9.50 Jezikovni pogovori (ponovitev).
9.55 30 minut za ljubitelje slovenskih narodnih pesmi in poskočnic.
9.45 Zabavni intermezzo.
10.15 Glasbeni album - Blaž Arčon: Povedni mož, baletna silka, Leoč Janacek; Vleški plesi, Matija Bravničar; Kur-rent.
11.00 Od melodije do melodije.
11.35 Za soljarje: Zlatolaska.
11.50 Pet pevcev - pet popevk.
12.05 Mal: koncert solistične glasbe.
12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Jože Rihar: Sklepi republiškega zborovanja čebelarjev.
12.40 Kladbe Josipa Prochaska igra Mariborski instrumentali; ansambel solistika otaniska Breda Rajhova.
13.15 Pesmi in ples: Jugoslovanskih narodov v (O) prelenu vi ročice - Protulejte modro evete - Da mi se je ribom stvariti - Ti mi više ne trebaš - Čde si dušo - Dika plove - Zarasle su staze - Jesi li se naspala - Bosna).
14.05 Za soljarje: Iz življenja Jar-marje.
14.35 Naš poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
15.15 Zabavna glasba vmes reklame.
15.40 Pri klasičnih mojstrih - Avgust Cesarec: Divji kostanj.
16.00 Koncert po teljah.
17.10 Sestanski ob pletih.
17.30 Melodije in popevke od tu in od tam.
18.00 Kulturni pregled.
18.15 Isaac Albeniz: Španski napetki (izvaja pianistka Marisa Re-sules).
18.30 Glasba narodov sveta.
18.50 Razgovori - o mednarodnih vprašanjih.
19.00 Zabavna glasba vmes reklame.
19.30 Radijski dnevnik.
19.45 Prenos nogometne tekme za svetovno prvenstvo med reprezentancama Francije in Jugoslavije. (Prenos iz Vester-sa na Švedskem).
20.50 Glasbena medigra.
21.00 Večerni operni koncert - R. Wagner: Uvodna glasba k 3. dej. opere „Lohengrin“ (Orkester minchenške opere, dirigira Rudolf Kempe), Ch. Gounod: Monolog Meštara ter duet Margarete in Fausta iz opere „Faust“ (Sopranska tenorist Nicolai Gedda in basist Boris Hristov z orkestrom pariške opere, dirigent Andre Gluyens).
21.30 Prizor iz 3. dej. opere „Tura-ndot“ (Solisti Inge Borkh, Renata Tebaldi, Mario del Monaco in Gaetano Panelli z zborom in orkestrom p. v. A. Eredeja). M. Kogutov: Odiomek iz II. dej. opere „Crne maske“ (Solisti Vanda Ger-levič in Samo Smerkolj zbor in orkester Ljubljanske ope-re p. v. Sama Hubada).
22.10 Igra kvintet žožeta Kampic-a.
22.30 Za lahko noč - Werner Müller s svojim orkestrom.
23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

TUREK JUNI 10

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) - vmes ob 6.30-6.40 Reklame.
8.40-9.45 Naš jeditnik.
9.45 Naš zbor: koncert.
9.55 Popularne orkestralne melo-dije.
9.50 Zabavni mozaiik.
9.55 Slavni virtuosi in pevcil vam prazno in pojo.
10.10 Prelistamo naš zabavni ma-gazin.
11.00 Milan Ristić: Suits glososa, Fran Lhotka: Jugoslovanski capriccio.
11.30 Za dom in zene.
11.45 Hammond orgle v ritmu.
12.00 Za prijetno opoldne - (Pe-jo in igralo: Vaški kvintet s solisti in sekstej bratov Pir-natov).
12.30 Kmetijski nasveti - Pavla Zakonjšek: Borovnice in drugo jagodovje v kmečki ohrani.
12.40 Nikola Hercigonja: Vu kiet, sulta kajkavskih pesmi; (Iz-vestajo: Dubrovka Nesović; at: Pavle Tisparević; tenor: Lazar Ivkov; bas ter zbor Radia Beograd in orkester Beogradske filharmonije di-rigent Bogdan Babč).
13.15 Mediteranski napev; z orke-strom Frank Chackisfield.
13.40 Pester spored opernih melo-dij - A. Thomas: Mignon, teret iz 2. dej. R. Leonca-vallo: Glumac; prihod ko-mediantov, prizor in arja Cania, G. Verdi: Ples v maskah, duet iz 2. dej. G. Bi-dei, G. Verdi: Ernani duet iz 1. dej.
14.20 Oddaja za otroke.
14.35 Naš poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
15.15 Zabavna glasba vmes reklame.

CETREK JUNI 12

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) - vmes ob 6.30-6.40 Reklame.
8.40-9.45 Naš jeditnik.
9.45 Skladbe A. Schwaba, F. Bernarda in J. Ivavca - Anton Schwab: Dobro jutro, Filip Bernard: Slovenski utrinki, Ivavca: Bernard: Svirj stav ki iz suite „Možiček“.
9.55 Melodija in ritem.
9.50 Ura romantične glasbe.
10.10 Odrimno sprejznanik (spored za ljubitelje glasbe).
10.30 Orkestralni odloimki iz oper in baletov - Rossini: Seviljski brivci, nevihta - Ch Gounod: Faust, ples Frine - G. Verdi: Moč usode uvertura - A. Adam: Gizele, odloimki iz baleta - P. Mascagni: Cavalleria Rusticana intermezzo - M. Musorski: Hovanscina, perzijski ples Cielbanom - dober dan! (To mo Droj: Voz brez glave).
11.45 Pesmi za naše male (Pred mikrofonom: zborček osnovne šole Prule o v. Antona Korečana).
12.00 Priljubljene valčke Johanna Straussa.
12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Marjan Munda: Ali zadošča zrnje za prebrano perutnine.
12.40 Poje Ljubljanski oktet.
13.15 Pisana paleta.
13.40 Popularne orkestralne melo-dije.
14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
14.35 Naš poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
14.55 Zabavna glasba vmes reklame.
15.40 Humoreska tega tedna - Richard Gordon: Zdravnik v hiši.
16.00 Z našimi in tujimi solisti in skladatelji: H. Purcell: Sonata v G-duru - C. Scott: Čošenje zore - J. Brahms: Uspavanja; Sanjček - W. Byrd: Pavane - L. Couperin: Chaconne - W. Byrd: Pavane - J. Brahms: Svirj resni spevi - S. Rahmaninov: Vokaliza - R. Glier: Romanca - D. Kabalevski: Improvizacija - J. Ramovž: Čošenje zore - M. Bravničar: Zazbalka Sode-pulje; Isabelle Než (clavica), Jelka Suhadolnik-Zalokarjeva (klavir) - Dana Ročnik (mezzosoprani), Slavko Zrimšek (violina) in Marjan Lipovšek (klavir).
17.10 Havajski zvoki.
17.25 Ritmi Latinske Amerike 4. orkestrom Edmundo Ross.
17.45 Cert ure z ansamblo Moj-mira Sepeta in pevko Maida Sepe.
18.00 Radijska univerza - Dr. Bronka Brzin: Odpornost proti okužbi.
18.15 Benjamin Britten: Preprosta lo; Concertino za trobentno in godalni orkester (Solist Mil-jonko Jukić).
18.45 Cetrvkova reportaža.
19.00 Zabavna glasba vmes reklame.
19.30 Radijski dnevnik.
19.50 Tedenski notranje-politični pregled.
20.05 Cetrvkova večer domačih pesmi in napevov - Sodeluje: Jo: Kvintet Avsenik Planin-ski oktet, Veseli godci, Danica Filipič, Franc Korčič, Re-zika Koritnik in Avgust Stanko.
21.00 Matej Bor: Sei je popotnik skozi atomski vek.
21.30 Josip Slavenski: Sonata za violino in klavir op. 36 (Iz-vestaja: L. Pfeifer: violina, P. Sivic: klavir).
22.15 „Po svetu jazza“: Miles Dav-is.
23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

PE TEK JUNI 13

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) - vmes ob 6.30-6.40 Reklame.
8.40-9.45 Naš jeditnik.
9.45 Pisana paleta (spored operne in solistične glasbe).
9.50 Jezikovni pogovori (ponovitev).
9.55 30 minut za ljubitelje slovenskih narodnih pesmi in poskočnic.
9.45 Zabavni intermezzo.
10.15 Glasbeni album - Blaž Arčon: Povedni mož, baletna silka, Leoč Janacek; Vleški plesi, Matija Bravničar; Kur-rent.
11.00 Od melodije do melodije.
11.35 Za soljarje: Zlatolaska.
11.50 Pet pevcev - pet popevk.
12.05 Mal: koncert solistične glasbe.
12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Jože Rihar: Sklepi republiškega zborovanja čebelarjev.
12.40 Kladbe Josipa Prochaska igra Mariborski instrumentali; ansambel solistika otaniska Breda Rajhova.
13.15 Pesmi in ples: Jugoslovanskih narodov v (O) prelenu vi ročice - Protulejte modro evete - Da mi se je ribom stvariti - Ti mi više ne trebaš - Čde si dušo - Dika plove - Zarasle su staze - Jesi li se naspala - Bosna).
14.05 Za soljarje: Iz življenja Jar-marje.
14.35 Naš poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
15.15 Zabavna glasba vmes reklame.
15.40 Pri klasičnih mojstrih - Avgust Cesarec: Divji kostanj.
16.00 Koncert po teljah.
17.10 Sestanski ob pletih.
17.30 Melodije in popevke od tu in od tam.
18.00 Kulturni pregled.
18.15 Isaac Albeniz: Španski napetki (izvaja pianistka Marisa Re-sules).
18.30 Glasba narodov sveta.
18.50 Razgovori - o mednarodnih vprašanjih.
19.00 Zabavna glasba vmes reklame.
19.30 Radijski dnevnik.
19.45 Prenos nogometne tekme za svetovno prvenstvo med reprezentancama Francije in Jugoslavije. (Prenos iz Vester-sa na Švedskem).
20.50 Glasbena medigra.
21.00 Večerni operni koncert - R. Wagner: Uvodna glasba k 3. dej. opere „Lohengrin“ (Orkester minchenške opere, dirigira Rudolf Kempe), Ch. Gounod: Monolog Meštara ter duet Margarete in Fausta iz opere „Faust“ (Sopranska tenorist Nicolai Gedda in basist Boris Hristov z orkestrom pariške opere, dirigent Andre Gluyens).
21.30 Prizor iz 3. dej. opere „Tura-ndot“ (Solisti Inge Borkh, Renata Tebaldi, Mario del Monaco in Gaetano Panelli z zborom in orkestrom p. v. A. Eredeja). M. Kogutov: Odiomek iz II. dej. opere „Crne maske“ (Solisti Vanda Ger-levič in Samo Smerkolj zbor in orkester Ljubljanske ope-re p. v. Sama Hubada).
22.10 Igra kvintet žožeta Kampic-a.
22.30 Za lahko noč - Werner Müller s svojim orkestrom.
23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II. PROGRAM

(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
14.00 Skladbe starih mojstrov v vremenska napoved
15.10 Ljubljanska kronika in ob-vestila
15.25-16.00 Operetni zvoki

Koncert za violino in orke-ster.
21.15 Oddaja o morju in pomorska krti.
22.15 Godala v ritmu (Mona Litter s svojim orkestrom).
22.35 Plesna glasba iz nočnega za-bavišča Hotela Sion v Ljub-ljani.
23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II. PROGRAM
(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
14.00 Simfonični koncert - R. Strauss: Smrt in povelica-nje, J. Matičič: Simfonija v e-molu.
15.00 Napoved časa poročila in vremenska napoved.
15.10 Razgovor z Volivci.
15.25 Zabavna glasba vmes ob-vestil.
15.55-16.00 Ljubljanska kronika

SOBOTA JUNI 14

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) - vmes ob 6.30-6.40 Reklame.
8.40-9.45 Naš jeditnik.
9.50 Lepe melodije - znani na-vestil.
9.55 Mladina poje (Predstav-ljamo vam otroški in mladinski pevski zbor iz Gornje Radgone o v. Manka Go-ričarja).
10.00 Oddaja za soljarje: Sipko-grm.
9.40 V zabavnem ritmu.
10.10 Dopoldanski divertimento.
11.00 Pionirski tednik.
11.15 Domači zvoki izpod zeleneg-Pohorja.
12.00 Opoldanski operni koncert - 12.30 Kmetijski nasveti - Stane Hočevar: Godni škodljivci.
12.40 Igra česka godba o v. Bo-ruta Lesjaka.
13.15 Melodije za oddih in razve-drilo.
14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
14.35 Naš poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
15.15 Zabavna glasba vmes reklame.
15.40 S knjižnega trga.
16.00 Sporedne urke.
17.10 Kaj bo prihodnji teden na glasbeni tleh.
17.30 Zabavni pjele - mele.
18.00 Okno v svet: Libanon.
18.15 Pesmi na narodne teme po-je-ta Sonja Drakaler in Miro-slav Cangalović - (Kmetič se - Tužna mladost moja - Biser Mara - Donka se v-gori z gubi - Tužalica Da-baina - Stara djevojka Mar-ta - Kud si hodil - Jedno leto - Oj, sokole - Prodje junak - O majko libe).
18.45 Letkovni pogovori.
19.00 Zabavna glasba vmes reklame.
19.30 Radijski dnevnik.
20.00 „Spoznavajmo svet in domo-rod“ (javna mladinska od-daja).
21.15 Zabavni zvoki.
22.15 Oddaja za naše izseljence.
23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II. PROGRAM

(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
14.00 Od tu in od tam (zabavne melodije in popevke).
15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved.
15.10 Ljubljanska kronika in ob-vestila.
15.25-16.00 Domača orkestralna glasba po ljudskih motivih - K. Pahor: Istrijanka, A. Dobronič: Jejsovski tonci

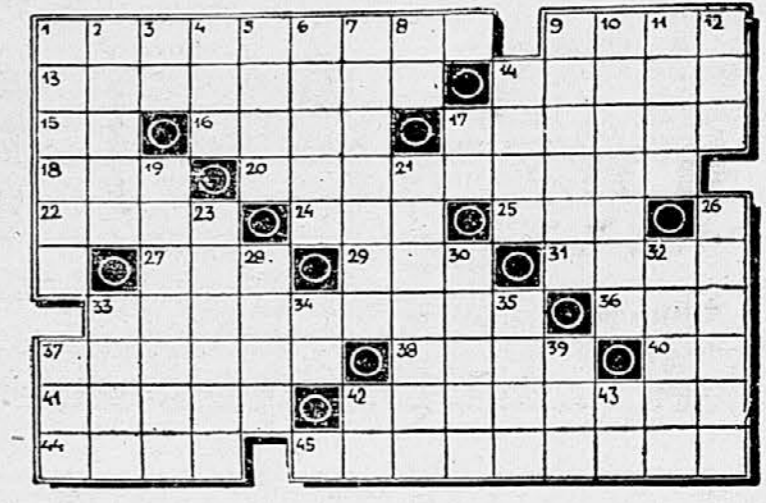
NE DELJA JUNI 15

5.00-7.00 Nedeljski jutranji po-zdrav (spored domačih na-vestil) - vmes ob 6.30-6.40 Reklame.
7.30 Radijski koledar in priraditve-dneva.
7.35 Godba na pihala v poskočnem-ritmu.
8.00 Mladinska radijska igra - Markus Polder: Pevsko tek-movanje zajcev na Goljav (radijska uredba Mitja Me-jač).
8.51 Melodije od tu in od tam.
9.35 Iz kranjskega cekarja (Slo-venske narodne izvajajo: Kmečka godba Slovenski oktet, Zenski vokalni kvartet, Vaški kvintet, trio Avsenik in Planinski kvintet).
10.00 Se pomnite, tovariši... Dr. Ivo Brodarec: Bitka za Ra-njenec.
10.30 Pokazji kaj znaš! (prenos javne oddaje iz Maribora).
12.00 Naš poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I.
13.15 Zabavna glasba vmes ob-vestila in reklame.
13.45 Za našo vas.
14.15 Naš poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II.
15.15 Mali koncert zabavnega or-kestra Radia Beograd pod vodstvom Ilje Genča.
15.45 Matija Maležič: Novo mesto v Bosni - Vogošča (repor-taža).
16.15 Glasbeni mozaiik.
17.15 Radijska igra - Rehtsch-kebor: Dreyfusova afera (ponovitev) - Režija: Maša Slavčeva, v glavnih vlogah: Edvard Gregorin, Stane Se-der in Jurij Šušter.
18.20 Igra Orkestra Radia Ljubljana pod vodstvom Uroša Pre-vorskega - A. Ljadov: Balada - E. Grieg: Norveški plesi - C. Sedlbauer: Fantazija - F. Bernard: Raspoločno kolo.
19.00 Zabavna glasba vmes ob-vestila in reklame.
19.30 Radijski dnevnik.
19.45 Prenos mednarodne nogo-metne tekme za svetovno pr-venstvo Paragvaj; Jugosla-vija iz Eskitunija).
20.50 Zabavni intermezzo.
21.00 Zavrtimo naš glasbeni globus (zabavna glasbena oddaja e konferanso).
22.15 Sportna nedelja.
22.45 Nočna melodija.
23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

• Rašica, tovarna čipk in pletenin, Gameljne pri Lj kupi več pletilnih strojev v velikosti 8/30-8/60, 10/30-10/60; navijalni stroj s 6 do 12 vreteni za stekleničaste cevke (Flaschenspule), 3498-R

NEDELJSKA KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. mesto v Uzbekistanu, nekdanja prestolnica Timurlenka, 9 nanešeno rečno kamene, 13 otocje v Bengalskem zalivu, 14. puca s hreččastim glaso-om, 15. začelnični novoga upravnega središča na Primorskem, 16. poškodbe, 17. tunel, 18. lahkoatlet-ska disciplina, 20. latinsko ime za prvi skion (imenovalek), 21. otok v Jadrnu, 24. reka v Egiptu, 25. privlačnost, 27. bajeslovno grško podzemlje, 29. pravo, 31. češki vladar, ki je za nekaj časa pri-ključil svoji državi tudi Slovence, 33. opis vojnega pohoda na vrnitvi (po Ksenofontovem delu), 36. iz-rastek na glavi, 37. plaz, 38. mo-ško ime, 40. okraščava ameriške zvezne države Connecticut, 41. na-ziv, 42. mesto v severni Hrvaški, 44. domača oblika moškega imena, 45. pet do osem kilogramov težka okusna morska riba.

riha, 29. žensko ime, 30. madzar-sko mesto, ki ga je Nikola Subic Zrinski branil pred Turki, 32. por-tugalsko pristanišče na Kitaiskem, 33. pritok Volge, 34. kem znak za barji, 35. samospev, 37. moško ime, 39. slovenski satirični pesnik (Ivan), 42. druga in trinajsta črka abecede, 4. dva različna soglas-nika.

»Studebackera«
nosilnost 3 tone.
Vozilo je v voznom stanju in registrirano za l. 1958.
Po predhodnem obvestilu si ga lahko ogledate pri Gozdnem gospodarstvu Celje. 3496-R

FINANČNEGA KNJIGOVODJO (I-KINJO)
sprejemno.
Pogoj: absolvent ekonomske srednje šole.
Plača po tarifnem pravilniku.
Nastop službe takoj.
Vloge s kratkim življenjepisom in navedbo do-seďadanje prakse pošljite do 31. junija 1958 v oglasni oddelek pod »Zunanja trgovina«. 3516-R

»ALPOS« tovarna aluminijastih izdelkov
SENTJUR PRI CELJU
telefon 19
protizvaja varilne praške prve kvalitete:
VI-GA varilni prašek za aluminij in aluminijaste figure
VI-GA varilni prašek za sivo litino
VI-GA varilni prašek za baker in medeninco
VI-GA varilni prašek za železo in jeklo
VI-GA prašek za pokositranje (pocinanje)
Vsa naročila izvršujemo hitro in po najugodnejših cenah. 3471-R

Zdravstveni dom Soštanj
razpisuje mesto za **ZDRAVNIKA** splošne prakse.
Plača po uredbi.
Nastop službe po dogo-voru. Stanovanje je na razpolago. 3469-R

Kmetijska zadruga za o. J. Rakitna nad Preserjem
razpisuje mesto **UPRAVNIKA** Nastop takoj.
Zaželena je izobrazba v kmetijstvu, živinoreji, gozdarstvu in ekonomiji. Plača po tarifnem pravil-niku ali po dogovoru.
Ponudbe pošljite pisмено ali se osebno zglaste pri KZ Rakitna, p. Preserje pri Ljubljani. 3476-R

Trgovsko podjetje »K L A S J E«, KRANJ
razpisuje licitacijo za prodajo osnovnih sredstev:
Originalnih rezervnih delov za kompletni tovorni 3-tonski avtomobil Mercedes in nekaterih rezervnih delov za osebni ovto Lancla-Aprilia.
Ogled vsak dan od 8. do 12. ure v podjetju Klasje Kranj.
Pravico do sodelovanja pri licitaciji imajo gospodarske in družbene organizacije.
Licitacija bo v sredo, 11. junija 1958, ob 9. uri, v prostorih podjetja. 3503-R

Trgovsko podjetje »Potrošnik« v Cmomlju
sprejme **POSLOVODJO** za vodstvo poslovalnice s konfekcijskim in modnim blagom. Nastop službe 1. avgusta.
POSLOVODJO za vodstvo poslovalnice s tehničnim blagom (radioaparati, elektrotehniški material, koleca in deli itd.)
Nastop službe 1. septembra ali po dogovoru.
Ponudbe v upravo podjetja do 20. junija 1958. 3475-R

KOLENDAR Nedelja, 8. junija. Na današnji dan leta 1908 se je rodil na Rašici pri Turju slovenski pisatelj, ustanovitelj slovenskega knjižnega jezika in slovenske književnosti.

Dr. SLAVO PEZDIRK je promoviral na stomatološkem oddelku Medicinske fakultete. Čestitajo domači.

Promocijalni na Medicinski fakulteti v Ljubljani je promoviral Andrej Lotniškar. Čestitajo kolegi!

Dr. Vidi Kolčevič čestitajo za diplomu na medicinski fakulteti domači, prijatelje in znanci.

Izkrana zahvala dr. Tomaju Puzenjak in bolniškim sestram Infekcijske klinike za njihovo skrb in požrtvovalnost pri zdravljenju mojega moža Koprivca.

Promoviral je za doktorja vsega zdravstva v Ljubljani dr. Andrej Lotniškar iz Zaleca. Čestitamo.

Učence 1. 1932-33 Bronislave Vincenčič se zberajo 21. junija ob 20. uri pri ČESNOVARJU, da proslave pomembno obletnico. Pride vse na željo sošolke Heybalove.

MATURANTI 1948 - I. gimnazij se CELJE, javite se zaradi obletnice mature na naslov: Turnšek Meta, Celje, Trubarjeva, OLO blok.

Maturantke ženskega učiteljskega 1. 1918 imamo štiriidesetletnico 14. 6. 1958, ob 17 uri pri Miraku, Rimska cesta, Ljubljana.

NOGNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIKO-VREM DOMU OB 20. DO 7. URE ŽURITRAJ OB NEDELJAH IN PRAZNIŠKIH DNEH.

ZDRAVSTVENI DOM CENTER: dr. Papis Hubert, Miklošičeva 24, tel. 39-151. Za obiske otrok ista tel. št.

ZDRAVSTVENI DOM RUDNIK: dr. Velikonja Valentin, Ambulanta Hlanska cesta 3, tel. 20-157. V odstopni ambulanti: dr. Velikonja Valentin, tel. LM 20-500.

ZDRAVSTVENI DOM BOSTJE: dr. Zeko Alojz, 22. Moste, Kerkova 8, tel. 31-359. V odstopni zdravniški klinici tel. LM 30-300.

ZDRAVSTVENI DOM ŠIŠKA: dr. Mijatović Ljubinka, Cernetova 31, tel. 22-831.

ZDRAVSTVENI DOM BEŽIGRAD: dr. Ština Miloš, Velikova 7, tel. 31-261.

ZDRAVSTVENI DOM VIČ: dr. Štok Miloš, Cankarjeva 10, tel. 21-519. - Nedeljska dežurna služba v ambulanti Mirje, Trg mladinskih delavskih brigad 3 od 8. do 14. ure, tel. 22-797.

Zdravstveni dom Ljubljana-Center obvešča starše, da bo drugo in tretje leto predšolskih otrok proti otroški paralizni od 12. VI. vključno do 21. VI. 1958 od 15 do 19. ure v Mestnem domu Centralnem odsekom dispensarjev in Centru bodo otroci, rojeni od 1. I. 1951 do 30. VI. 1957, ki so bili že enkrat ali dvakrat cepljeni.

Prosimo, da se točno držite dneva in ure, namene na vabilu. Katerega ste prejeli!

Tekma in ocena psov lovskih terierjev, foksterierjev in jacobčarjev bo v nedeljo 15. junija ob 8. uri na Ježevski gostini »Poulično«. Vabljeni!

Tretja številka revije »Sodobna pisarska kaže po zanimavi vsebini in lepi opremi zopet napredek. Novost je pregledna povzetek stenografije. Članki o napravah ozvočenja, računskih pripomočkih, pisarniškem poslovanju, narekovanjnih aparatih itd. bodo zadovoljili vse bralce. Novi interesi dobijo številko brezobzorno na olist, če pišejo v reviji v Ljubljani. Gosposka 12.

ZAKLJUČNI PLESNI VENČKI Centralne plesne šole. Petkovsko nabiranje 35. bodo v TOREK 10. SREDO 11. in V PETEK 13. junija, vsakokrat ob 19.30 uri ter v NEDELJO 15. junija ob 15. uri, igra Jazz C. P. S. Mošter Jenko bo v središču mednarodnega plesnega kongresa v Wiesbadenu razlagal o družbenih plesnih novosti za sezono 1958-1959.

DANES SVEŽE MORSKE RIBE in skuše v ribarnici.

IZDELOVALNICA - POPRAVILNICALNICA OTROŠKIH VOZIČKOV KOVAČ L. Koločarova 28. Obnavljam in popravljam vse vrste otroških vozilčkov.

OBČNI ZBOR obmrtnega podpornega sklada PTT delavcev in uslužbencev LRS »Dobrota« ob 23. junija 1958, ob 13.30 uri v prostoru Podjetja za PTT promet v Ljubljani, Cigaletova 6. Vabljeni.

Občni zbor Slovenskega babiškega društva bo 14. in 15. junija na Gospodarskem v Ljubljani, Titova 50. dvorana C. Babice udeležite se polnočevno!

PIKNIK V ŠIŠKI Društvo prijateljev mladine terena Hinko Šmekarj Vas vabi danes 8. junija na piknik, po kosilu na zabavni PINKNIK v Mostecu za Šišenskim hribom.

Godba, ples, bogat srečolov, zmerne cene jedi in pijače, poskusno streljanje, tek v vrečah, tekma z zvezdnimi nogami, kdo prvi sprazna krožnik steklenice piva, katere prva razpoka balonček itd.

VSTOP PROST - pridite z vso družino - znanci in prijatelji na veselo rajanje.

Uprava za ceste LRS sporoča, da se zapora ceste Kranjska gora (hotel Erika) - Vršič - odcep k izviru Soče razkopi tudi na odsek od ceste Soče - Log v Trenti, tako da je cesta Šišče Vršič zaprta od Kranjske gore (hotel Erika) do Loga v Trenti. Zapora ceste je potrebna zaradi gradbenih del na cesti in gradnje dveh mostov čez Sočo v Trenti. Cesta bo zaprta predvidoma za ves promet do konca tega meseca.

Kinooperaterski tečaj za predvajanje ozkih filmov bo v Ljubljani od 7. do 12. julija 1958. Prijave za začetniški tečaj sprejemamo do 20. junija. Po tem roku prijavi ne bomo upoštevali. Zavod za šolski in razstveni film, Ljubljana, Miklošičeva 7.

OPROZORILO Občina Ljubljana Polje upravlja naslednja pokopališča: Polje, Sostro, Sentpavla, Lipoglav, Javor, Janče, Prežganje, Polsko (Aštata), Krčevska vas in Vinje. Pozivamo vse svoje pokojnike, pokopanih na teh pokopališčih, da v enem mesecu poravnajo zapadle najemnine za grobove. Na zapadlo najemnine sranke ne bomo posebej opozarjali. Najemnin računamo po 10-letnih obdobjih, in znaša za vsak prostor 600 din za 10 let.

Sporočamo tudi, da so najemniki grobov dolžni grobove redno oskrbovati - čistiti. Vse neočiščene in zanemarjene grobove bodo klub poravnani najemninam odzveli in oddali novim interesentom.

PRESELITEV. Možina Ivanka, modistinja, sporoča ceninim strankam, da se je preselila iz Igriške ul. 10 v Copovo ul. 22.

Komisija za ugotovitev obračuna pri Šoli Toneta Tomšiča v Ljubljani poziva vse obrtnike in podjetnike, ki imajo še kakše terjatve do te šole, da jih predložijo v 15 dneh komisiji.

Po tej objavi in tem roku komisija ne bo priznala nikakega računa več.

Podjetje Planica-Sport, Ljubljana, Likovarjeva 7, obvešča vse delavce, ki so bili v letu 1957 zaposleni v tem podjetju in imajo v skladu s predpisi pogoje za izplačilo plače iz dobička, da se zgledajo osebno v podjetju najkasneje v treh mesecih po objavi oglasa.

Ugodno in osvežujoče učinkuje PEDISAL za kopanje bolelih in vnetih nog. Lekarne - parfumerije.

Pri boleznih jeter (latencije, vnetje) deluje zelo uspešno rogaški »DONATE« vrelec. Vprašajte zdravnika, »DONATE« zahtevajte v trgovinah v Ljubljani pri »Ekonomu«, »Mercatorju« in »Prehrani«.

STELA? KVALITETNA KREMA: Nenadkritični je »ULTRAGIN«-sport kremca. Poizkusi - primerjaj - povaj drugimi!

TSCHAMBA-Fii! Že prvi dan dopusta lahko senca v polni meri uživata, če uporabljate TSCHAMBA-Fii.

Pegesan! Vag Pam ob stalni uporabi zagotovo odpravi Pegesan kremo. Zahtevajte povod samo PEGESAN!

POSKUSITE SE VI! »Pour Vous« NAJBOLJŠO KREMO!

»FLEX« dobiš pri trgovcu, kjer kupuješ za svoje gospodinjstvo. Zahtevaj »FLEX«, če hošob kvaliteto! Idealen čistilni mazek.

Esperanto! Kupi srečko!

RADIO

SPORED ZA NEDELJO Poročila: 6,05, 7,00, 13,00, 15,00, 19,30

6,00-7,00 Veselo domače viže v nedeljskem jutru. Vmes ob 7,15 Reklame. 7,30 Radijski koledar in prireditve dneva. 7,35 Vedre melodije. 8,00 Sportna reportaža. 8,15 Z zabavnimi zvoki na poti. 8,45 Mladinska radijska igra - Smiljan Rozman; Ujetnik. 9,30 Slovenska pesen v dobi romantike. 10,00 Se pomnite tovariši. Franc Štader Pepel. Skušali smo rešiti Toneta Tomšiča. 10,30 Kar radi poslušate. 11,30 Tri simfonije rapsozije. 12,00 Nedeljska revija popevk in zabavnih melodij. 13,15 Zabavna glasba, vmes reklame. 13,20 Z našo vas; 14,15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I.; 15,15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II.; 16,15 Zvonc Kržišnik; Pismo, ki prinaša znanje in moč; 16,45 Glasbeni enozak; - 17,30 Radijska igra - Edmund Moris; Lesena sklada (pon.). Režija: Rossanda Sajko v gl. vlogi: Stane Sever; 18,15 Na obisk pri čeških zabavnih ansamblih. 18,40 »Ja sam mladi Dalmatinac« (v enovenc dalmatinskih narodnih); 19,00 Zabavna glasba, vmes reklame; 19,30 Radijski dnevnik; 19,45 Prenos nogometne tekme za svetovno prvenstvo; med reprezentancama Škotske in Jugoslavije; 20,50 Igra Werner Müller s svojim orkestrom; 21,15 Iz operetnega sveta; 22,15 Nočni koncert; 23,00-23,15 in 23,30-23,45 Oddaja za tužino (prenos iz Beograda).

PREDAVANJA Astronomska sekcija vabi na kratka predavanja z diaprojektivno oprejo o Lun in iz iz področja zgodovine astronomije, ki bodo v ponedeljek, 9. junija, ob 19. uri, v matematični predavalnici Univerze.

KONCERTI Jutri ob 20.15 uri izredni koncert Slovenske filharmonije. Kot dirigent deluje absolutni dirigentnega oddelka na Akademiji za glasbo Ivo Petric, na solist harfistka Pavla Uršičeva. Na sporedu - Petric II. simfonia; Handel, Concerto za harfo, dve flavti in godalni orkester; Brahms, IV. simfonia. Vstopnice od 60 do 120 dobite pri dnevnih blagajni SF.

Turistično društvo vlnudno vabi na promenade koncert, ki bo danes v nedeljo ob 9.30 pred Narodnim domom in katerega izvajalca godba LM pod vodstvom R. Starča.

Učenci Glasbene šole Šiška-Bežigrad v Ljubljani pripravljajo v ponedeljek 9. VI. 1958, ob 19. uri v dvorani na Cernetovi 20 ansambelno produkcijo. Dne 11. VI. 1958 ob 19. uri pa produkcijo »Absolutventov«. Vljudno vabljeni.

Koncertni nastop dr. J. K. Srednje Glasbene šole bo 8. junija ob 20. uri v Kržižankah. Nastopijo: Jože Percl - violina; Dragica Čarman - solopetelje; Vera Golob - klavir; Edo Lovrišin - violina; Marija Ogrin - solopetelje; Jelka Hriberšek - čelo; Nuša Gale - klavir; Julka Sever - violina; Rajko Koritnik - solopetelje; Alenka Maver - violina; Janez Rozman - klavir; Betka Golob - čelo; Majda Krall - čelo; Matija Lorenz - čelo; Irena Petric - klavir.

GLEDALIŠČE DRAMA Nedelja, 8. junija, ob 20: Axelrod »Sedem let skomine«. Gostovanje ljubljanske Drame v Delavskem domu v Trbovljah. Čestitamo revirsko akademsko društvo.

OPERA Nedelja, 8. junija, ob 10.30: Koncert Slovenskega narodnega gledališča (Vstopnice so še na razpolago).

OPROZORILO Opozarjamo na današnji dopoldanski operni koncert, ko bodo nastopili prvi operni solisti: Vilma Bukovčeva, Vanda Čerčičeva, Milica Hložilova, Nada Vidmarjeva, Janez Lipušček, Friderik Lušpa, Danilo Merlak, Marcel Ostasčič in Antiljo Planinšek peli vrsto najbolj popularnih arij iz oper: Mignon, Turandot, Faust, Aida, Rigoleto, Onegin in Tosca. Sodelovali bo tudi operni zbor. Dve recitaciji bo izvedla Planica Drame Vika Grilcova. Koncertni program spremlja operni orkester pod vodstvom dirigenta Sama Hubada, konferencier bo član Drame Drago Makuc. Današnji koncert kot »vabljivi« prvi sezoni. Vstopnice so še na razpolago pol ure pred pričetkom matinee.

MESTNO GLEDALIŠČE v Ljubljani - Gledališka dasaza Nedelja, 8. junija, ob 20: Nušič »DR«. Gostovanje v Podpeču.

SENTJAKORSKO GLEDALIŠČE Mestni dom Nedelja, 8. junija, ob 20: Br. Nušič »Zabavne predstave«. Gostovanje v Godbenškem domu v Domžalah. Predprodaja vstopnic v Godbenškem domu pri tov. Juvanovi.

Nedelja, 8. junija, ob 20: Br. Nušič »Zabavne predstave«. Gostovanje v Godbenškem domu v Domžalah. Predprodaja vstopnic v Godbenškem domu pri tov. Juvanovi.

Danes, 8. junija, ob 20. uri bo Sentjakorsko gledališče gostovalo v Godbenškem domu v Domžalah. Predprodaja vstopnic v Godbenškem domu pri tov. Juvanovi.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE ROČNE LUTKE Resljeva c. 36 Gostovanje v igro Frana Milčinskega »Dve veselji zgodbi«.

Nedelja, 8. junija, ob 8.30: Gostovanje v Zag. Ob 11.00: Gostovanje v Bovu. Ob 19.00: Gostovanje v Logu pod Mangartom.

OKRAJNO GLEDALIŠČE V PTUJU Nedelja, 8. junija ob 20. F. Hugh »Vsihki št. Abonma in izven. Gostovanje v Slovenski Bistrici Poslovina predstava OG PTUJ

ZADRUŽNI DOM. PODTAROB gostovanje obrtniškega gledališča iz Ljubljane Nedelja, 8. junija ob 15. Roger: »Trije fantje in eno dekle«. Komedia v 3 dejanjih. Cenjenemu občinstvu sporočamo, da bo v glavni vlogi nastopal filmski igralec »Kekec«, Matija Barl.

Kdor se želi zabavati in smejati, naj obišče predstavo. Čene vstopnic: 80, 60 din. Vljudno vabljeni!

KINO DVORANA - VELIKE LASČE gostovanje obrtniškega gledališča iz Ljubljane Nedelja, 8. junija, ob 20: Roger: »Trije fantje in eno dekle«. Komedia v 3 dejanjih. Cenjenemu občinstvu sporočamo, da bo v glavni vlogi nastopal filmski igralec »Kekec«, Matija Barl.

Kdor se želi zabavati in smejati, naj obišče predstavo. Čene vstopnic: 80, 60 din. Vljudno vabljeni!

GOSTINSKA SOLA LJUBLJANA Priv. 11. vpišujejo učence vsak dan osebno ali pismeno v 1. razred za šolsko leto 1958-59 za poklic kuhar in natakar.

Pogoji za sprejem: 1. Uspešno dovršenih 8 razredov osnovne šole, oz. 4 razredi nižje gimnazije. 2. Starost do 18 let. 3. Zdravstvena sposobnost za delo v gostinstvu. Prošnji, ki jo je treba predložiti do 15. junija, morajo biti priloženo: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. o šolsko spričevalo, 3. Rojstni list, 4. Potrdilo o sposobnosti za gostinstvo poletne in podlagi psihotehničnega pregleda na okrajni poletni posvetovalnici.

OBVESTILO Po 18. točki 50. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Ur. l. RS št. 19-52), 1. in 3. člena Uredbe o prodaji stanovanjskih hiš iz SLP (Ur. l. RS št. 19-52), 1. in 3. člena Uredbe o dopolnitvi Uredbe o prodaji stanovanjskih hiš iz SLP (Ur. l. FJRJ št. 31-54) ter po sklepu, ki ga je sprejel Občinski ljudski odbor Litijski na 4. ločenih seji obred zborov dne 30. 4. 1958 razpisuje:

Komisija za prodajo hiš SLP pri Občinskem ljudskem odboru Litijski JAVNO DRAŽBO v ponedeljek, 23. junija 1958, ob 8. uri v sejni sobi Občinskega ljudskega odbora Litijski. Prodali bomo naslednje zgradbe: 1. Enostanovanjsko hišo v Šmartnem pri Litijski št. 32 189.400 din 2. Enostanovanjsko hišo v Šmartnem pri Litijski št. 12 224.000 din 3. Polovico dvodružniške stanovanjske hiše v Šmartnem pri Litijski št. 15 189.000 din 4. Enostanovanjsko hišo v Sretnici pri Vačah št. 12 95.200 din 5. Enostanovanjsko hišo in gospodarstvo s posejavo Veliki vrh št. 1 67.570 din 6. Enostanovanjsko hišo in gospodarstvo s posejavo v Lešah št. 6 78.920 din

Enostanovanjsko hišo in gospodarstvo s posejavo na Cvetuže št. 1 pri Vačah 129.120 din 8. Polovico enostanovanjske hiše v Litijski, Graska cesta št. 26 104.500 din. Interesenti oziroma ponudniki naj predložijo pol ure pred pričetkom dražbe pri občinski blagajni 5 odst. kavcije od cenilne vrednosti, ki jo bomo po končani dražbi vrnili vsem razen kupcem.

Priloge o vplacilu kavcije je treba predložiti dražbeni komisiji. Komisija za prodajo hiš SLP pri Obč. Litijski

Višja šola za telesno vzgojo v Ljubljani priredi v sporazumu z Društvom učiteljev in profesorjev telesne vzgoje Slovenije tečaj za tovariške, ki se žele pripraviti na izpit za pridobitev kvalifikacije za pouk telesne vzgoje na osemletkah. Tečaj bo v Rovinju od 1. do 31. julija letos. Po potrebi bo razdeljen na dva dela: za tiste, ki žele opraviti izpite za Srednjo fizikolno šolo in tiste, ki žele opraviti dodatni strokovni del izpita po že prej opravljenih srednjih izpiti.

Celotrupni stroški (oskrba, inštrukcije itd.) znašajo dnevno okrog 460 din, za udeležence iz področja O. Ljubljana plača prijavitelj, polovico stroškov Svet za šolstvo O. Ljubljana. Kandidati iz ostalih krajev si naj stvar uredijo sami.

Prijave z navedbo vrste tečaja pošite najkasneje do 20. junija letos na naslov: Društvo učiteljev in profesorjev telesne vzgoje Slovenije, Ljubljana - Tabor 13.

OBJAVA Uprava za ceste LRS Tehniška sekcija Ljubljana obvešča, da bo cesta I-315 zaradi obnove lesenega mostu v km 24.918 pri Bohinjski Bistrici zaprta za ves promet od 10. 6. do 13. 6. 1958. V tem času bo promet preusmerjen na cesto II. reda št. 1382, Bitnje-Češnjica-Fužine.

SOLSTVO Razpored sprejemnih, završnih in privatnih izpitol na Gradbeni srednji šoli v Ljubljani

1. Vpisovanje in sprejemni izpiti za I. razred odseka za visoko gradbeni strokovni študij: odsek za inženjerski gradbeni strokovni študij: 21. in 22. junija ob 8. uri. V vsak odsek bo sprejetih samo po 30 dijakov zaradi pomanjkanja prostora v študentskih prostorih. Kandidati, ki se nameravajo vpisati in delati sprejemni izpiti, naj prinesejo ali pošljejo do 15. junija kolkovane prošnje s 30 din državne takse in najmanj triletno strokovno prakso. Prošnji naj priloge: a) šolsko spričevalo o dovršenih nižji srednji šoli, b) rojstni list, c) zdravniško spričevalo, da je kandidat zdrav in sposoben za študij, d) fotografija, e) seznam delovnih dni, f) seznam delovnih dni, g) seznam delovnih dni, h) seznam delovnih dni, i) seznam delovnih dni, j) seznam delovnih dni, k) seznam delovnih dni, l) seznam delovnih dni, m) seznam delovnih dni, n) seznam delovnih dni, o) seznam delovnih dni, p) seznam delovnih dni, q) seznam delovnih dni, r) seznam delovnih dni, s) seznam delovnih dni, t) seznam delovnih dni, u) seznam delovnih dni, v) seznam delovnih dni, w) seznam delovnih dni, x) seznam delovnih dni, y) seznam delovnih dni, z) seznam delovnih dni.

2. Kvalificirani gostinski delavci: uspešno dovršenih 8 razredov osnovne šole in najmanj triletno strokovno gostinsko prakso.

3. Uslužbenci v gostinstvu: uspešno dovršenih 8 razredov osnovne šole in najmanj šestletno zaposlilost v gostinstvu, od tega najmanj tri leta na strokovnih delovnih mestih.

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na ravateljstvo šole. Priložiti je treba: 1. Kolek za 30 din državne takse in za 20 din občinske takse, 2. Rojstni list, 3. Spričevalo, oz. drugo dokazilo o izpolnjevanju pogojev glede splošne in strokovne izobrazbe, 4. Potrdilo o delovnem stažu, oz. gostinski strokovni vrški, 5. Sola je dveletna in ima stopnjo popolne srednje strokovne šole. Vse informacije daje uprava šole. Ljubljana, Privoz 11, tel. 22-260. Za pismene informacije je treba priložiti znakmo za odgovor!

Kandidati morajo vložiti prošnje do 20. junija na rav

PRAZNO SOBO s posebnim vno-
dom v centru ali v bližini nujno
potrebujem. Ponudbe pod »Viso-
ka najemnika za nagrada« 1232-9
oddelek.

ZA DOPUST (3-4 tedne) zamenja
večja družina v Ljubljani stano-
vanje z vrtom in garažo - z
družino na Gorenjskem ali ob
morju v kraju, kjer se je mo-
goče kopati. Ponudbe pod »So-
bna družina« v oglasni oddelek
SP. 1258-9

ZA HRANO in stanovanje pomo-
gam dopolnje v gospodinjstvu.
Naslov v ogl. odd. 12561-9

LEPO ENOSOBNO KOMFORTNO
STANOVANJE v vrtu in Siski za-
menjam za enako ali večje ter
veliko sončno sobo s posebnim
vhodom v centru zamenjam za eno-
sobno stanovanje ali garsonjero.
Dam nagrado. Ponudbe pod »Ta-
kaj v ogl. odd. 12266-9

PRIDNO DEKLE pomaga v gospo-
dinjstvu dopolnje ali popolnje za
stanovanje s hrano ali brez nje.
Oglasna Vestna pod 23-1. 1253-9

**DVOSOBNO KOMFORTNO STANO-
VANJE** zamenjam za enosobno. -
Ponudbe v ogl. oddelek pod »Na-
da«. 12548-9

DVOSOBNO STANOVANJE za zame-
njava v blokih iscem. Imam na raz-
pologo dvosobno komfortno stano-
vanje na Dolenjski cesti (vila z
vrtom) oziroma enosobno, po go-
stinstvu. Vestna pod 23-1. 1254-9

PRAZNO SOBO potrebujem v mestu
ali na deželi. Če dan pomagam
pri gospodinjstvu ali v oglasni
Martun Silva, Medvo 47. Sentvid. 12540-9

MAKEDONEC - absolvent tehnike
išče posebno sobico. Plača zelo do-
bro. Ponudbe v oglasni oddelek
»Slovenski« 12538-9

STANOVANJE, komfortno stiri-
sobno, v vili v Portorožu, zame-
njam za enakovredno v Ljubljani.
Ponudbe pod »Vila« v oglasni
oddelek. 12565-9

STUDENT Prekmurca, išče ka-
kršnokoli sobo v Ljubljani. Ponu-
dube pod »Plačam tudi v natus-
talijah« v oglasni odd. 12683-9

STANOVANJE, dvosobno, v
Gradišču, zamenjam. Ponudbe
pod »Plačam selitev« v oglasni
oddelek. 12674-9

STANOVANJE, lepo dvosobno, v
centru Celja, zamenjam za slič-
no v Ljubljani. Glavnik Vida,
frizer, Ljubljana. Mest trg šte-
vilka 18. 12689-9

SOBO potrebujem 1. julija. Na-
jemnik plačam za eno leto vna-
prej. Naslov v ogl. odd. 12689-9

SOBO, lepo opremljeno, oddam
proti plačilu najemnine za dve
letni napravi. Ponudbe pod »Dve
letni ogl. odd. 12689-9

LEPO SOBO oddam mirnemu sta-
rejšemu samcu ali upokolencu.
- Ponudbe pod »Želim tu« v
oglasni oddelek. 12618-9

UPOKOJENKI ali upokolencu bi
mutila celotno hrano in nagrado
če mi odstoji prazno sobo, po
možnosti z uporabo kuhinje. 12634-9

SOBO in garažo oddam za osebni
avto za posojilo 200.000 din. Ponu-
dube pod »Za avto« v oglasni
oddelek. 12634-9

SOBO, prazno ali opremljeno -
potrebujem takoj ali pozneje. -
Ponudbe pod »Dogovor« v oglas-
ni oddelek. 12634-9

DVA STUDENTA iz oledene hiše
potrebujeta sobo. Plačata ugod-
no. - Soba je lahko vseljena v
septembru. Ponudbe pod »Ugod-
no« v ogl. odd. 12634-9

MED SLUŽBO pomagam in su-
ham pri odraslih. Ponudbe pod
»Sobna - center« v oglasni od-
delek. 12634-9

Zaradi velikega navala
prošen za razne dotacije
in oglase, sporočamo, da
je podjetje že razporedilo
vsa razpoložljiva temu
namenjena finančna sred-
stva za tekoče leto. -
Taksne prošnje ne bomo
več obravnavali, niti na-
jve odgovarjali. Upravni
odbor Tovarne mlečnega
prahu Murska Sobota.
3463-R

**PORCELANSKE NAGROBNE SLI-
KE**, najboljša izdelava, najnižje
cene! Ljubljana, Beethovova 12,
IV. nadst., Rahovsky. 12392-11

POROCIM DEKLE do 30 let, ki ima
notranjo opremo za novo stanova-
nje in nekaj gotovine. Ponudbe
pod »Napredek« v ogl. odd. 12367-11

PREPROGE vseh vrst popravljamo
in snazimo. Po potrebi pridemo
brezplačno na dom, da jih pre-
vezujemo. Selman, Ljubljana, Po-
ljanska c. 13/II, tel. 32-680 9292-41

30-LETNI SLOVENEK iz Avstralije
želi spoznati Slovenke v starosti
do 27 let, otrok ni ovira. Ponudbe
s sliko pošljite na naslov: Peter
Nasiz, Border, Leop. via Kvozle
N. S. W. Avstralija. R 1615-11

ZENSKI ljudim nagrado in ji dam
in uporabo šivalni stroj, če bi de-
lala dopolnje družbo starejši že-
ni. Ponudbe pod »Blizina vsake
kolonije« v ogl. odd. 11868-11

**30-LETNA SAMSKA INTELKTUAL-
KA** želi spoznati sebi primerneга
značajnega gospoda za sprem-

stvo na pou življenja. Resne po-
nauke pošljite v ogl. odd. pod »Sa-
molna breza«. 12055-11

MOSKI, ki želi pomagati pri gospo-
dinjstvu pod šifro »Bodolnost« z
dne 20. maja v ogl. odd. 10754-11

dobi informacije pri gosp. Klan-
čičarjevi Slavki, Kranjska c. 9,
pošta Kamnik. R 1629-11

NADVISNA INTELKTUALKA
lastnim domom želi spoznati trez-
nega in značajnega prijatelja od 39
do 45 let za skupno življenje. Ce-
njene ponudbe pod »Lepa bodo-
nost« v ogl. odd. 12185-11

DRUŽINSKA UPOKOJENKA stara
43 let sprejme upokojenca v svo-
o-krbo. Peteršič, Ptuj. Prešernov-
va 32. 12194-11

35-LETNI INTELIGENT išče poznan-
stiva z intelektualko. Ponudbe pod
»Izlet« v ogl. odd. 12230-11

**45-LETNI SOCIALNO SOLIDEN NA-
MESČENEC** želi spoznati sebi pri-
merno družico plemenitega dobro-
ga značaja, ljubiteljske mirnega
zakonskega sožitja. Moderno novo
stanovanje imam urejeno. Samo
resne prošnje ponudbe pod »Ra-
očaran zaželena slika« v ogl. odd.
12202-11

21-LETNA SIMPATIČNA večje po-
slave želi spoznati izobraženega
prijatelja. Ponudbe pod »Osmilje-
na« v ogl. odd. 12330-11

48-LETNI išče družico. Ponudbe v
oglasni odd. »Resno«. 12367-11

RESTAVRACIJA PLAVI JOROVOAN,
Volosko, Opatija, Vas vabi: Izbira
morskih rib - dalmatinske specia-
litete. Pristna domača vina. Jedila
in la car! Solida in hitra postre-
ba. Cene nizke! Zabaval vas bo
priznani madžarski jazz orkester
Calipso. Vsak dan ples. Pridite in
prepričajte se boste! 12305-11

**ZNAČINEGA NEVEZANEGA TO-
VARISA** od 34 do 40 let z višjo
izobrazbo želim spoznati zaradi

možne. Stanovanje imam. Ponudbe
pod »Brez zavlačevanja« v ogl.
odd. 12262-11

33-LETNI SAMSKI INVALID želi v
skupno gospodinjstvo k dekletu
ali vdovi s hišo in večjim vrtom
primernim za vrtinarjo. Najraje v
okolici Ljubljane. Otrok ni ovira.
Ponudbe v ogl. odd. pod »Vrtinar-
stvo«. 12286-11

150.000 DIN POSOJILA nujno potre-
bujem za 3 mesece. Obresti po do-
govoru. Garancija stroji. Naslov v
oglasni odd. 12351-11

NAMESČENKA želi spoznati iskre-
nega resnega prijatelja od 37 do
43 let. Ponudbe pod »Spoštovanje«.
SP Kranj. 12362-11

POTNIKI - SOFERJI - IZLETNIKI!
Opozorjamo Vas da nudimo pri-
stna dolenska vina, topla jedila
(ribe, kozice, piščanci) in hladna
jedila v gostini »KOSTANJEVICA«
v Celju. To je na Ljubljanski ce-
sti vis-n-vis novega kopališča. Za
obisk se priporoča kolektiv! 12349-11

**RESTAVRACIJA - GOSPODARSKO
RAZSTAVIŠČE**, Ljubljana, vam
nudi vsak dan sveže ševčarije -
različne lstarsku in stajerska pri-
stna vina. Vsak večer ples. 12228-11

RAZNE BILJARDE izdelujem po
konkurentni ceni. Mizarstvo KRÄ-
MER, Maribor. Pregledja 15. 10900-11

V GOSTILNI »VESELI PRIJATELJI«,
Ciglarjeva 2. Moste, igra vsak čet-
rtrek Lovski kvintet LM, v soboto
in nedeljo pa Jankovičev trio. Za
jedila in piščice je preskrbljeno.
R 1530-11

PRIPNO INTELIGENTNO DEKLE
želi spoznati intelektualca od 35 do
39 let. Ponudbe pod »Nedejski iz-
let« v oglasni odd. 12334-11

LOKAL v velikosti 5x4,5 m z veliko
izložbo v centru Blede ob jezern

oddam takoj. Prodaj šivalni stroj
Rafl Pfaff, ki opravlja vsa dela
z vsemi aparati. Opozorjam vse
stranke, da dvignete gotove izdelke
na 12. VUL. 1958. Leopold Kolman,
Bled - Grad 212. 12327-11

38-LETNI TEHNIK želi spoznati
samostojno žensko od 30-40 let
iz okolice ali izven Ljubljane. -
Slika zaželena. - Ponudbe pod
»Življenje 58« v oglasni oddelek
SP. 12683-11

SPOZNATI želim inteligentna. Po-
nudbe pod »Do 45 let« v oglasni
oddelek. 12675-11

150.000 DIN POSOJILA nujno po-
trebujem. - Vrnem 10. VII. 1958
170.000 din. Ponudbe pod »Obri-
nik« v ogl. oddelek. 12670-11

**RESTAVRACIJA - GOSPODARSKO
RAZSTAVIŠČE**, Ljubljana, vam
nudi vsak dan sveže ševčarije -
različne lstarsku in stajerska pri-
stna vina. Vsak večer ples. 12228-11

RAZNE BILJARDE izdelujem po
konkurentni ceni. Mizarstvo KRÄ-
MER, Maribor. Pregledja 15. 10900-11

V GOSTILNI »VESELI PRIJATELJI«,
Ciglarjeva 2. Moste, igra vsak čet-
rtrek Lovski kvintet LM, v soboto
in nedeljo pa Jankovičev trio. Za
jedila in piščice je preskrbljeno.
R 1530-11

PRIPNO INTELIGENTNO DEKLE
želi spoznati intelektualca od 35 do
39 let. Ponudbe pod »Nedejski iz-
let« v oglasni odd. 12334-11

LOKAL v velikosti 5x4,5 m z veliko
izložbo v centru Blede ob jezern

KOMISIJA ZA SKLEPANJE IN ODPOVEDOVANJE
DELOVNIH RAZMERIJ
PRI ZUNANJETRGOVINSKEM PODJETJU

Kemija - Impex

LJUBLJANA, TITOVA 25

razpisuje delovna mesta
za takojšnja ali poznejša nastavitve:

inženirja kemije, tehnologa,
referenta - komercialista
za težke kemikalije,
referenta - komercialista
za papirno stroko,
referenta - komercialista
za steklo z znanjem francoščine,
prevajalko za tuje jezike,
stenodaktilografko z znanjem tujih jezikov
(vsaj nemščine),
šoferja za osebni avto in
ekspeditorja.

Pismene ponudbe z navedbo strokovne izobrazbe,
kratkim življenjepisom in podatki o dosedanjih za-
poslitvah naslovite oziroma osebno oddajte v sekre-
tariatu do 23. junija 1958 KEMIJA - IMPEX, LJUB-
LJANA, Titova cesta 25, poštni predal 418.
3540-R

Po členu 143 Zakona o delovnih razmerjih (Urad-
list FLRJ, št. 53/57) razpisuje Komisija za skle-
panje in odpovedovanje delovnih razmerij Lesno
konstrukcijskega podjetja »TESAR« V LJUBLJANI
delovni mesti za:

ADMINISTRATORKO
s popolno srednješolsko izobrazbo, z znanjem
strojepisja in stenografije ter s prakso v samo-
stojnem vodenju administrativnih poslov in

OBRATOVNEGA KNJIGOVODJO
z dovršeno ekonomsko srednjo šolo, lahko je
tudi začelnik.

Ponudbe pošljite LESNO KONSTRUKCIJSKEMU
PODJETJU »TESAR« V LJUBLJANI, PARMOVA
CESTA 53 najkasneje 15 dni po objavi razpisa.
3529-R

Strokovno zruženje podjetij za distribucijo Elek-
trične energije v LRS, Ljubljana, Hajdrihova 2/II,
razpisuje delovno mesto
ADMINISTRATORKE
Potrebno je znanje strojepisja in stenografije
ter popolno obvladanje vseh administrativnih
poslov. Prednost imajo kandidati s popolno
srednješolsko izobrazbo, znanjem tujega jezika
in z večletno prakso.

Temeljina in položajna plača po zakonu o javnih
uslužbenih. Nastop službe po možnosti čimprej ozi-
roma po dogovoru. - Prošnje z vsemi potrebnimi
dokazili o kvalifikaciji in dosedanjem službovanju
pošljite do 15. junija 1958. 3371-R

OBJAVA

Vse, ki bi se želeli zaposliti v našem podjetju,
obveščamo:

1. Sprejemamo samo na prosta delovna mesta v ob-
ratih podjetja, pogojno s prostimi stanovanji za
samce v domovih podjetja.
2. Vsak interesent mora vložiti pisмено prošnjo za
sprejem personalnemu oddelku Zvezarne Jesenice.
Prošnja naj vsebuje: rojstne podatke, opis pre-
teklih zaposlitev in življenjepis.
3. Komisija za sklepanje in prenehanje delovnih raz-
merij bo pisмено obvestila prosilca o rešitvi vloge.
4. Ustne in telefonske intervencije za zaposlitev ne
bomo upoštevali.

Da bi se izognili nepotrebnih stroškov in drugih
nevšečnosti, naj interesenti za zaposlitev v našem
podjetju to upoštevajo.

Železarna Jesenice

Komisija za razpis delovnih mest v
ZADRUŽNI HRANILNICI IN POSOJILNICI V CELJU
razpisuje delovno mesto
2 FINANČNIH INSTRUKTORJEV

Pogoji: ekonomska fakulteta ali ekonomska srednja
šola s 5 let ustreznih prakse v ekonomsko-finančni
stroki.

Plača po Uredbi o bankah in hranilnicah. Nastop službe
takoj. Prošnje s priloženim življenjepisom in zadnjim
šolskim spričevalom pošljite do 30. junija Zadrudni hranil-
nici in posojilnici v Celju, Levstikova 1. 3473-R

Upravni odbor podjetja
»ODEJA« - Škofja Loka
razpisuje delovno mesto
RACUNOVODJE
Zaželena popolna srednješolska izobrazba z večletno
prakso.
Službo lahko nastopi takoj ali po dogovoru. Plača po ta-
rifnem pravilniku podjetja. 3477-R

Elektroprenos

- LJUBLJANA

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih
razmerij razpisuje delovna mesta za:

Upravo v Ljubljani:
2 ELEKTROINŽENIRJA,
ELEKTRO TEHNIKA za tehniško doku-
mentacijo.

Za obrat Kleče:
ELEKTROTEHNIKA,
MLAJŠO KNJIGOVODSKO MOČ,
3 MONTERJE za vzdrževalno skupino DV,
STIKALCA.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.
Plača po tarifnem pravilniku.
Ponudbe pošljite na naslov: ELEKTROPRENOS
- LJUBLJANA, Hajdrihova 2. 3530-R

Komisija za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij
**KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA »ŽOVNEK«
BRASLOVČE**
razpisuje
natečaj za delovna mesta:

1. RACUNOVODJE z ekonomsko srednješolsko iz-
obrazbo in najmanj petletno prakso računovodje
v kmetijskem knjigovodstvu.
2. KMETIJSKIH TEHNIKOV (za sadjarstvo, hme-
ljarstvo in živinorejo) s srednjo kmetijsko šolo in
nekajletno prakso v eni izmed navedenih panog.
3. NORMIRCA z dovršeno srednjo ekonomsko šolo,
ki je po možnosti že delal v kmetijski proizvodnji.
4. TRAKTORISTOV, DVA, ki obvladata poljedelska
dela s priključki.
5. STROJNIKA, ki je več elektrotehniko, vodo-
vodnih naprav in kmetijskega strojniškega dela.
6. REFERENTA za investicije in arondacije s sred-
nješolsko ekonomsko izobrazbo in petletno prakso
na ekonomski problematiki kmetij, gospodarstva.
Osební dohodek je določen po tarifnem pravilniku
podjetja.

Ponudbe s šolsko izobrazbo, dosedanjjo prakso in
življenjepisom pošljite v 14 dneh po objavi z označbo
»Po razpisu« na KG Žovnek, Braslovče.
KMETIJSKO GOSPODARSTVO
»ŽOVNEK« - BRASLOVČE.
3504-R

Razpisna komisija pri Okrajni obrtni zbornici Celje
razpisuje po čl. 33 Zakona o javnih uslužbenih delovno
mesto
REFERENTA
za gospodarske in finančne analize

Pogoj: srednja šolska izobrazba in ustrezná praksa v
finančni stroki.

Razpis bo zaključen s 25. junijem 1958.
Prošnja s podatki o strokovni izobrazbi in dosedanjih
zaposlitvah vročite Okrajni obrtni zbornici v Celju.
3497-R

TAKOJ SPREJMEMO V SLUŽBO

2 finančna knjigovodja in mezdneга knjigovodjo

ki so večji samostojnega dela.

Plača po dogovoru. Družinsko ali samsko stanovanje je zagoto-
vljeno. - Ponudbe pošljite v oglas. oddelek pod šifro »Vestna« 3492-R
3492-R

AVTOTEHNA

zastopstvo tujih firm, Ljubljana, Celovška 38,
sprejme
**samostojnega
referenta**

za panoge 117 in 119 - avto - elektro - material.
Potrebna kvalifikacija po Pravilniku o strokovni
izobrazbi uslužbenec gospodarskih organizacij, ki se
ukvarjajo z zunanjetrgovinskim poslovanjem. 3533-R

Komisija za delovna razmerja Poslovne zveze za
gozdno in lesno gospodarstvo v Celju razpisuje delovna
mesta:

1. revirnega gozdarja za področje Smarje pri Jel-
šah, Rogaska Slatina in Koze,
2. logarja za področje Rogatec,
3. logarja za področje Vojnik-Ivenca.

Plača po tarifnem pravilniku.
Pogoj: ad 1.: gozdarski inženir po možnosti s prakso ali
gozdarski tehnik s najmanj triletno prakso,
ad 2. in 3.: nižja gozdarska šola in Idirji s položenim
strokovnim izpitom. Vsi reflektanti naj pošljejo krat-
tek opis dosedanjega dela in potrdilo o nekaznova-
nju na gornji naslov. 3495-R

AVTOTEHNA
**ZASTOPSTVO TUJIH FIRM, LJUBLJANA -
CELOVŠKA CESTA ST. 38,**
poziva po uredbi o plačah delavcev in usluž-
benec gospodarskih organizacij in v skladu s
tarifnim pravilnikom vse delavce in uslužbence,
ki so bili v letu 1957 v delovnem razmerju in
imajo pravico do udeležbe pri končni delitvi
plač iz dobička, da prijavijo svoj zahtevek v
treh mesecih od dneva te objave. - Po tem
roku prijav ne bomo upoštevali. 3534-R

OBVEŠČAMO
da opravlja
»AGROSERVIS« KRANJ
vsakovrstna popravila iz področja kmetijske mehaniza-
cije: traktorje, škroplilnice itd.;
sprejema avtomehanična popravila, avtokleparska, ličar-
ska, avtoelektrična itd.;
sprejema strugarska, kovaška in ključavničarska dela;
izvršuje servisne preglede motorjev tovarne TOMOS,
Koper.

Podjetje izvršuje usluge hitro in po solidnih cenah.
Se priporoča kolektiv »Agroservis«, Kranj.
telefon 408, 296. 3522-R

GOSPODINJE POZORI!
Boni Tovarne mila »Salvetta« - Piran

V zavrtkih izdelkov Tovarne mila »Salvetta« -
Piran, boste od danes naprej našle bone, ki jih
bo tovarna ob predložitvi v gotovini izplačala sreč-
nim nakupovalcem njenih neprekosljivih proizvodov.
Kupujte in uporabljajte samo izdelke TOVARNE
MILA »SALVETTI« - PIRAN. 3493-R

PODJETJE ZA PTT PROMET V LJUBLJANI
sprejme takoj v službo
**perfektno
strojepisko**
absolventko administrativne šole.

Prejemki po tarifnem pravilniku.
Prošnja z življenjepisom vložiti osebno upravi
podjetja, Cigaletova 6. 3538-R

ZAHVALA

Ob smrti našega očeta

JOŽETA PODBOJA

se toplo zahvalimo vsem sorodnikom, prijateljem, znan-
cem in učiteljskim kolektivom za sočustvovanje, cvetje in
spremistvo na zadnji poti.
Zalujoča rodbina Podboj.

V NEIZMERNI ZALOSTI SPOROČAMO, DA
JE DOTRPEL NAŠ DRAGI

Ing. Branko Cirman

POGREB BO V NEDELJO, 8. JUNIJA, OB
16.30 IZ NIKOLAJEVE MRLIŠKE VEŽE NA
ZALAH.

SOPROGA STANA, SORODNIKI
EMIL, LUIZA in ING. ZDENEK

REKA, 6. JUNIJA 1958.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delavnih
razmerij pri podjetju »LESNINA«, Ljubljana, razpisuje
delovna mesta za:

FINANČNEGA KNJIGOVODJO

z večletno prakso

SALDAKONTISTA

s prakso.

Pismene ponudbe z opisom dosežanj zaposlitve po-
šljite podjetju

»LESNINA«, Ljubljana, Parmova ulica 41

do 15. junija 1958.

3525-R

»RAŠICA«, tov. šipk in pletenin, Gameljne pri Ljubljani
sprejme

VAJENCE ŠIVILJSKE IN PLETILJSKE STROKE

Pogoj: za pletilje 4 razr. gimnazije; za šivilje 4 razr.
gimnazije s popravnim izpitom iz tujega jezika ali
dokončanimi 3 razredi gimnazije.

Sprejemni izpiti bodo 7. julija 1958 v tovarni »Rašica«,
Gameljne, iz matematike in slovenščine iz snovi 2. gimna-
zije. Prednost imajo dijakinje iz Ljubljane in okolice ter
kandidatke zunanjih obratov Stična, Ambrus, Horjul.
Prošnje z zadnjim spričevalom pošljite upravi podjetja.

3470-R

Valvazorjeva tiskarna

Videm-Krško

razpisuje

mesto samostojnega

KNJIGOVODJE

Nastop službe
po dogovoru.

Ponudbe pošljite
upravi podjetja.

3474-R

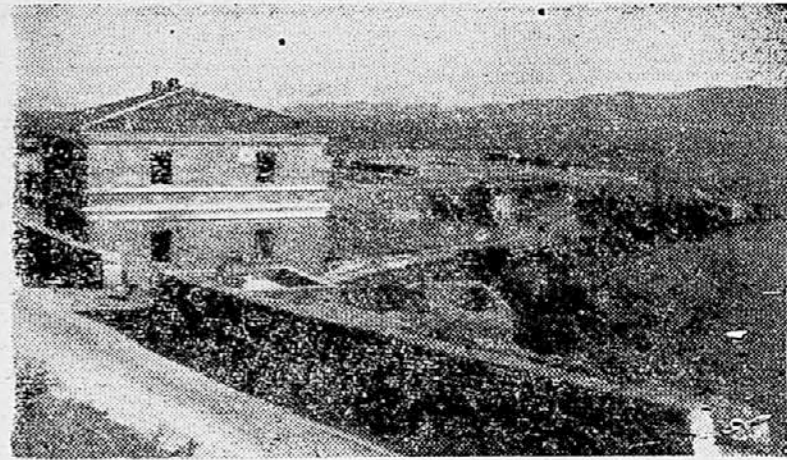
Komisija za sklepanje
in odpovedovanje delov-
nih razmerij razpisuje
delovno mesto

OBRAVOVODJE
za obrat Jablc.

Pogoj: agronom-začetnik,
kmetijski tehnik s 3-letno
prakso ali visoko kvalifi-
ciran delavec - mojster z
10-letno prakso.

Plača po tarifnem pravil-
niku, Samsko stanovanje
je na razpolago. Pismene
ponudbe pošljite Kmetij-
skemu posestvu »Pšata«,
Mengeš.

3499-R

**Ljudski odbor občine
NOVI VINODOLSKI**

ima v neposredni bližini ribiškega naselja Klenovica ob
sami morski obali zgradbo z 8 prostori in velikim dvori-
ščem za camping.

Gospodarske ali družbene organizacije jo lahko uporabijo
za svoje letovišče s tem, da jo kupijo po ugodnih pogojih
ali vzamejo v zakup.

Reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe Ljudskemu odboru
občine Novi Vinodolski zaključno do 20. junija 1958.

3494-R

**Komisija za štipendije v ZADRUŽNI HRANILNICI IN
POSJOJILNICI CELJE razpisuje**

ŠEST ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1958-59

3 na ekonomski fakulteti
3 na ekonomski srednji šoli

Prošnje za dodelitev štipendij pošljite do 30. junija 1958
na naslov: Zadruga hranilnica in posojilnica v Celju.
Prošnji priložite zadnje šolsko spričevalo, potrdilo o pre-
možnostem stanju in potrdilo o prejemanju in višini
otročkega dodatka.

3472-R

Nenadoma nas je zapustil naš nadvse ljubljeni in dragi očka, brat, stric
in svak

Joško Mešek

GLAVNI KNJIGOVODJA MESTNE HRANILNICE V POKOJU

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, 8. junija 1958, ob 16. uri
iz Jožefove mrliške veže na Zalah.

Zalujoči: hčerka VELENA, brat IVAN, sestre MINKA, FANCI, STANKA
ter družine MESEK, dr. FERKO, MIHELČIČ, ČOKL, STUHEC,
dr. FEDRAN, BREGANT.

Ljubljana, 6. junija 1958.

Upravni odbor

RUDNIKA LIGNITA V VELENJU

razpisuje v letu 1958 sprejem naslednjega števila učencev
v Industrijsko rudarsko šolo v Velenju:

16 učencev za elektrostroko

Pogoj: 4 razr. gimnazije ali popolna osemletka

20 učencev za kovinsko stroko

Pogoj: 3 gimnazije ali 7 razredov osemletke

50 učencev za rudarsko stroko

Pogoj: 2 gimnaziji ali 6 razredov osemletke.

Kandidati za rudarsko stroko morajo v letu 1958
dopolniti 15 let in ne smejo biti starejši od 17 let.
Kandidati za ostale stroke pa morajo biti v starosti od 14
do 17 let.

Prošnje, katerim naj kandidati priložijo zadnje šol-
sko spričevalo (prepis), življenjepis in potrdilo o imovni-
skem stanju, bo sprejemal personalni oddelček RLV do
22. junija 1958.

Sola razpolaga z novo zgrajenim internatom.

3506-R

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih
razmerij blagovnice »TROMOSTOVJE«, specialne trgovine
za oblačilno stroko, Ljubljana, Wolfova ulica 1

razpisuje delovna mesta za:

POSLOVOODJO

visokokvalificiranega ali kvalificiranega z več leti
prakse na vodilnem delovnem mestu v trgovini

TRGOVSKE POMOČNIKE — POMOČNICE

SKLADIŠNEGA DELAVCA

prednost imajo tisti, ki so že delali v skladišču

VEČ VAJENCEV

Plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe pošljite upravi podjetja do 23. junija 1958.

3527-R

Delovni kolektiv Splošnega kleparstva Kočevje sporoča žalostno vest,
da se je pri izvrševanju službene dolžnosti smrtno ponesrečil tovariš

MIHAEL KOGOJ

OBRAVOVODJA IN ČLAN UPRAVNEGA ODBORA

Od nepozabnega tovariša se bomo poslovili danes, 8. junija, ob 17. uri
v hiši žalosti, Kočevje, Ulica Jožeta Šeška 8.

KOLEKTIV PODJETJA
SPLOŠNO KLEPARSTVO KOČEVJE

**Razpisujemo delovno mesto
STROJNIKA ZA PARNO LOKOMOBILLO.**

Nastopi lahko takoj. Plača po tarifnem pravilniku
ali po dogovoru. Družinsko stanovanje je zagotov-
ljeno. — Pismene ponudbe pošljite podjetju

»ZORA«, lesna industrija in valjni mlin — Črnomelj.
3462-R ZORA — ČRNOMELJ

SPREJMEMO:

DAKTILOGRAFA večtega hitrega slepega tipkanja, z
eventualnim znanjem stenografije, perfektnim zna-
njem slovenščine;

2 kvalificirana ali polkvalificirana KURJAČA za nizko-
tladne parne kotle;

8 nekvalificiranih DELAVCEV za zunanja dela.

Plača po tarifnem pravilniku.

Pismene ali ustne ponudbe pošljite upravi podjetja Indu-
strija obutve »Planika«, Kranj.

3502-R

UPRAVA JUGOSLOVANSKE BANKE ZA ZUNANJO TRGOVINO
GLAVNE FILIALE V LJUBLJANI

SPOROČA, DA JE NENADOMA PREMINIL

Martin Benčina

POMOČNIK GLAVNEGA DIREKTORJA

POGREB BO V NEDELJO, 8. JUNIJA 1958, OB 17. URI IZ FRANČIŠKOVE
MRLIŠKE VEŽE.

VESTNEGA SODELAVCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU!

JUGOSLOVANSKA BANKA ZA ZUNANJO TRGOVINO,
GLAVNA FILIALA LJUBLJANA

ZAHVALA. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so
nam ob smrti naše mamice

TONČKE BETRIANI
učiteljice v pokoju

pomagali, z nami sočustvovali in počastili njen spom-
nin s spremstvom, šopki in vencji. — Posebej se
zahvaljujemo zdravnikom in vsemu zdravstvenemu
osebju mariborske bolnišnice za trud, uvidenost in
požrtvovalno nego v mamini bolezni. — Hvala tov.
Vertičniku in tov. Tušaku za poslovilne besede, pro-
fesorškemu zboru in dijakom Učiteljskega, godbi ter
pevcem.

Metka, Dara, Nevenka

Ob hudi izgubi ljubljenih staršev, ki sta umrla v dveh dneh

IVAN ŽUMER in EVGENIJA ŽUMER
roj. MILAVEC, vdov. CERJAK

v Cerknici se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ju spremili
na njuni zadnji poti v tako velikem številu. Iskrena hvala
vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so sočustvo-
vali z nami in poklonili vence in šopke ter vsem, ki so
nam izrekli ustmeno ali pismeno sožalje. Posebno zahvalo
smo dolžni očetovemu prijatelju zdravniku dr. Stanku Pu-
šenjaku za požrtvovalno zdravniško pomoč obema v vseh
zadnjih letih in za poslovilne besede ob grobu. Veliko
zahvalo dolgujemo tudi Lenčki Maroltovi za neutrudno
pomoč in nego ob bolniški postelji obeh umrlih. Za posled-
nje spremstvo se zahvaljujemo duhovščini cerkniške fare.
Zahvaljujemo se tudi kolektivu kirurške klinike v Ljub-
ljani za tako veliko udeležbo, organizacijam Zveze borcev,
SZDL, kolektivu pivovarne »Unions« v Ljubljani in pod-
jetja »Vino« Cerknica, združenju gostincev in obrtnikov
in Kmečki zadrugi v Cerknici. Prisrčna hvala cerkniški
gasilski godbi ob očetovem pogrebu in tov. Korčetuovi za
ganljivo recitacijo svoje pesmi ob maminem grobu.

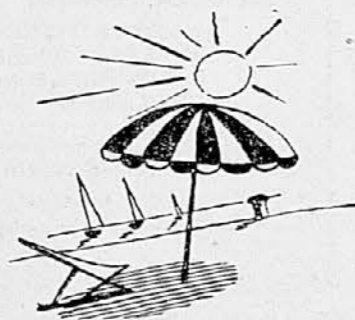
Zalujoči: sinova dr. Milan in Ivo z družinama, hčerka
Zenska, roj. Cerjak, vdov. Kravanja z družino.
Cerknica, Ljubljana dne 8. junija 1958.

SLOVENSKI POROČEVALEC
svojim bralcem in naročnikom

VSE SOLE, GIMNAZIJE, KMETIJSKE ZADRUGE, SIN-
DIKALNE PODRUŽNICE ITD., ki še niso poravnale naro-
čnino za letošnje leto, čeprav so že prejele račune in
opomine, prosimo, da bi naročnino nakazale čimprej (šole
in gimnazije pa prav gotovo pred zaključkom šolskega
leta.) — Da si olajšamo poslovanje in vas razbremenimo
skrbri za plačevanje naročnine, smo pripravljem pošiljati
plačilne naloge vsak mesec sproti preko pismonoš. S to
prakso bi pričeli pri vseh tistih, ki do konca junija ne
bodo poravnali zaostale naročnine.

»SLOVENSKI POROČEVALEC«

**Bralcem »Slovenskega poročevalca«
ZA DOPUST!**

Kmalu boste odšli na
zastuženi letni odmor. —
Morda v tistem kraju
ne boste mogli dobiti
»Slovenskega poročevalca«,
ki Vas doma ob-
vešča o dogajanjih v
svetu in domovini.

Prosimo Vas, da nam v takšnem primeru takoj
pišete, zlasti, če bo tamkaj na letovanju več Slo-
vencev. Posebno dobrodošel nam bo našlov kol-
porterja, trafikanta ali prodajalca spominov, ker bi
mu z obratno pošto poslali naše časopise v prodajo.

TUDI NA DOPUSTU — VSAK DAN
»SLOVENSKI POROČEVALEC«

**KADAR NAROČATE
OGLAS**

šupujete? Prodajate?
Sprejemate
nove uslužbence?
Ibveščate? Iščete?

POTEM OGLASUJTE V NAŠEM LISTU IN SIGURNO BOSTE USPELI — CE NAROČITE
OKVIRJEN OGLAS, VAM SICER NE MOREMO ZAGOTOVITI, DA BO OBJAVLJEN NA NA-
ROČENI DAN. ZARADI TEDENSKE VSEBINE IN NJENE RAZDELITVE V LISTU JE TO
VČASIH NEMOGOČE. TODA OBJAVILI GA BOMO ČIMPREJ, NAJPOZNEJE V OSMIH DNEH.
NAROČNIKI, KI ZAHTEVAJO OBJAVO OKVIRJENEGA OGLASA IZKLJUČNO DOLGOČE-
GA DNE, PA DOPLAČAJO 10% VREDNOSTI OGLASA.

»SLOVENSKI POROČEVALEC« IMA NAJVEČJO NAKLADO V SLOVENIJI!

Martin Benčina

POMOČNIK GLAVNEGA DIREKTORJA

NA NJEGOVI POSLEDNJI POTI GA BOMO SPREMILI V NEDELJO,
8. JUNIJA 1958, OB 17. URI IZ FRANČIŠKOVE MRLIŠKE VEŽE NA ZALAH.

DRAGEGA TOVARIŠA SE BOMO VEDNO SPOMINJALI.

SINDIKALNA PODRUŽNICA JUGOBANKE

SPOMINI RORCEV S SUTJESKE AGA - SAVIN KURIR

Se po petnajstih letih je težko prebujati bolečino. Izguba najbližjih dragih je večna bolečina. Večno jo prebujati in neguje misel, spomin, ki se utrne mimogrede. S to zavestjo sem malce težko pozvonila na vratih stanovanja podpolkovnika Joveta Bobičiča in njegove žene Vidovave v Mariboru. In prav zato je bil ves razgovor težak, nešteto krat pretrgan, razgovori s preživelim borcem s Sutjeske.

Spomin na Ago je še vedno živ in utripa med stenami njegovega stanovanja, skrbno urejenega. Vidosava je sestra padlega Age, malega kurirja Save Kovačevića, legendarnega junaka Save, junaškega kurirja, 15-letnega Age - Vaselina Djurovića. Komandant in mali kurir sta omahnila skupaj v smrt in skupaj ležita v grobu na Tjentištu, v grobu nad Sutjesko.

»Moje zadnje srečanje z njim mi še danes leži na srcu. V začetku sva bila skupaj v IV. črnogorski brigadi, nato pa je on odšel v V. črnogorsko. Kasneje ga je Sava vzel za svojega kurirja v štab divizije. Leto dni se ni sva videla, le slišala sva tu in tam drug za drugega. Zelo sva se imela rada...»

Zagledala se je skozi okno na dvorišče med bloki, odkoder je prodiral v sobo vršič razigranih otrok. In ko da so jo ti otroški glasovi se globlje pehali spomine, v spomine na Ago, na otoka - junaka, na mrtvega narodnega heroja. Čez čas je spet povzela besedo:

»Zadnjič sva se srečala v Durmitorju, na pragu V. ofenzive. Moja brigada je šla tam mimo, kjer se je za kratak čas utaboril štab divizije. Prosila sem komandanta, naj mi dovoli bežen obisk v štabu, da bi videla Ago.

Teško mi je dovolil. Častno besedo sem mu morala dati, da se bom vrnila v brigado. Ze prejši so me namreč pregovarjali, naj preidem tja, kjer je bil Ago. To mimogrede, je

Sava Kovačević, eden izmed njegovih kurirjev in Vaso Masleša

dejala z drobnim nasmeškom. Hip nato se je zresnila in nadaljevala.

»Age ni bilo. Pol ure sem ga čakala in postajala sem že obupana, ker se je moja brigada že odpravljala dalje. Potem je prišel. Jaj, da ste ga videli! Sama sem ga komaj spoznala. Zrastel je, skoraj za glavo se je potegnil v tem času, suh kakor trska, v nemški uniformi. Objela sva se, tako zelo od srca.«

»Tako sem se te želel videti, tebe najbolj,« mi je hitel za-trjevati in potem vsevprek govoril, kako je bil pred ne-

kaj dnevi kot kurir v naši vasi, kako je imel vso pot srečo, ko se je prebijal. In o borbi. Nprestano samo o borbi. In še o Savi. Kar sijal je, ko je govoril o njem, o očetu, kakor so ga imenovali njegovi »otroci« - kurirji. Tako jim je pravil on.

Prav malo sem mu odgovarjala. Nprestano sem ga samo gledala, svojega malega brata, njegov zanos in pogum. V mislih pa mi je vstajalo vse tisto, kar sem vedno slišala o njem. Bil je neizmerno hraber, je dejala in v glasu ji je zadržtel ponos.

»Tokrat, kakor da sem slutila, da ga vidim zadnjič. Na hitro sva se poslovila in odšla sem dalje s svojo brigado. Ko je bila Sutjeska že daleč za nami in vse tisto strašno trpljenje, ko smo bili že na pohodu čez Romunijo, sem srečala njegovega tovariša, kurirja Miša Radulovića. Tako čudno je hotel mimo mene, kakor da me ne vidi. Ustavila sem ga.«

»Je Ago padel, ne?« sem ga vprašala naravnost, ker sem v sebi nekje to že z zagotovostjo vedela. Sele čez čas je priznal.

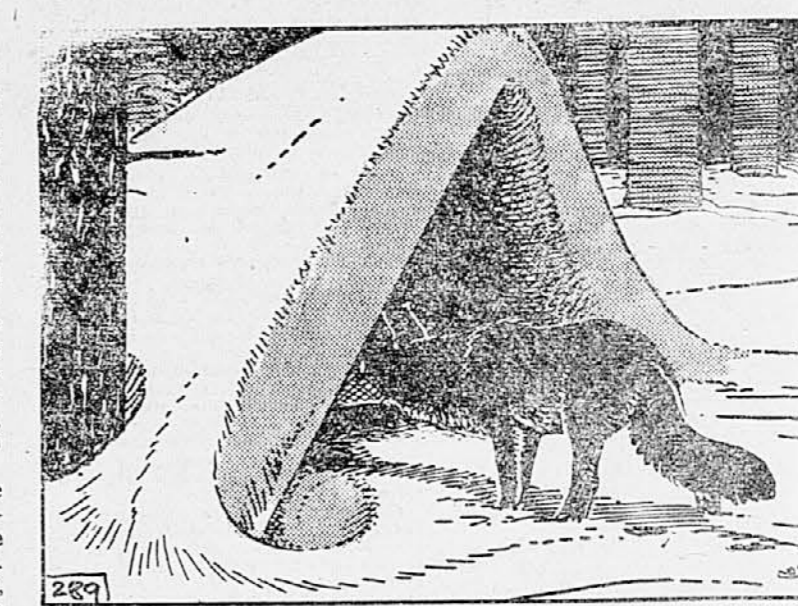
»Slišal sem, da je padel - ob Savi. Skupaj ležita. A ne verjemi še. Samo slišal sem tako,« me je hotel tolažiti, pa je kmalu prenehal.

»Potem sem slišala še marsikaj o svojem malem bratcu. Savini »otroci« - kurirji so vedno z bombami v rokah skupaj z njim krčili diviziji pot. Sava je cenil samo pogumne in je Ago močno vzljubil. Zaupal mu je najtežje naloge. Kadar je šlo za važne ukaze enotam, jih je raznašal Ago. In tako je bil Ago enotam vedno simbol važnih, pogosto odrešujočih novic. Ze njegova pojava v enoti in njegov glas, ki so ga borci zaslišali, je pomenil nove naloge, čestokrat izhod iz najtežjih zagat. To so brigade vedele.

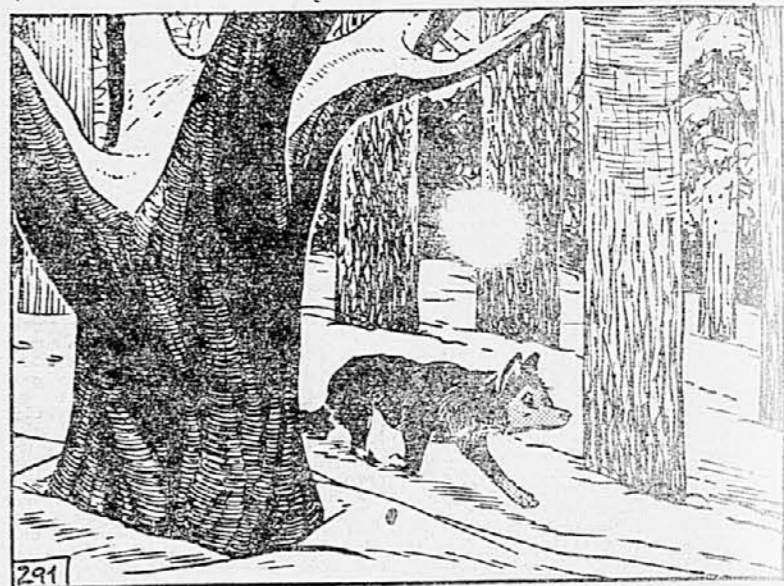
Komandantu Savi, ki ga je sreča vedno vodila skozi najtežje trenutke in boje, se je na Sutjeski prvič izneverila. In poslednjič. Padel je Sava, obnemem z njim pa je padlo nešteto njegovih »otrokov«. In tudi Savina ljubezen do Age in Agina vdanost komandantu sta se tu še zadnjič povežali, potem pa za vedno ugasnili - na Sutjeski. Tam sta ostala komandant, ki se je zgrudil začet, in njegov najmlajši kurir, ki se je poglavljen, da bi ga s svojim telesom zaščitil. Zdal skupaj ležita.

Glas se je prelomil in solze so se ji zasvetile, čeprav jih je poskušala premagati. Vse boje, lakoto, trpljenje in utrujenost V. ofenzive in bojev na Sutjeski je zmogla premagati, ni pa zmogla skriti dveh solz, ki jo je rodilo ranjeno sestrsko čustvo. Dveh solz - dvoje biserov, ki sta padla na grob mrtvih junakov. —vs

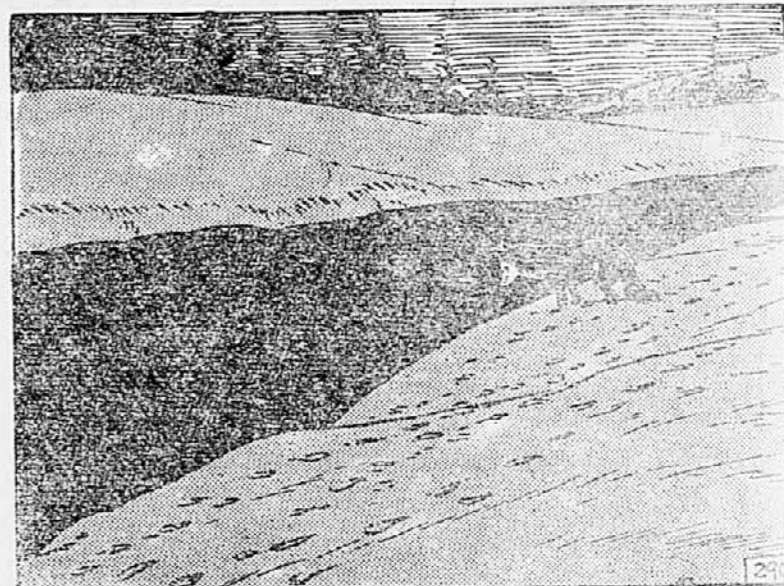
J.O. CURWOOD BAREE RIŠE: MIKI MUSTER

289. Nepeeso pa je Baree še vedno iskal, še vedno je upal. Tekal je od hiše do prepada in spet nazaj, njegova ušesa so željno lovila najrahljeji šum. Pred večerom se je nenadoma obrnil in stekel na jaso, kjer sta z Nepeeso preživela poletje. Mali indijanski šotor je stal nedotaknjen in Baree je tiho zavpil. Nihče se mu ni odzval.

290. Zjutraj je Baree nadaljeval z novimi upi svoje iskanje. Nepeesa se bo vrnila! Stopila bo iz gozda in ga poklicala! Našel jo bo! Iskal je brez počitka. Od pogorišča do šotora, od šotora do prepada ga je vodila pot. Njegove šape so puščale v snegu globoke sledove. Ob pogorišču in ob prepadu so bili tako številni, kot sledovi volčjega tropa.

291. Popoldne je Bareeja prevzel nov nagon. Porodil se je iz napora njegovega živalskega razuma, ki je z vso silo hotel doumeti uganko neotipljive resničnosti. Nepeesa ni v hiši, ker hiše več ni. Tudi v šotoru je ni, čeprav šotor še stoji, niti ob Pierrotu pod smreko je ni. Zato je stekel na severozahod, proti Pierrotovim pastem.

NA ZADNJEM POLOŽAJU

Bilo je takrat, ko je V. ofenziva najhuje divjala, ko je bilo treba vzdržati več, kot človek sploh prenese, ko

je bila cena naših življenj daleč od sleherne vrednosti. Takrat smo se približevali kanjonu Sutjeske.

Moj vod je imel takrat nalogo kot leva pobočnica zagotoviti bataljonu in drugim našim enotam, predvsem pa ranjenim in bolnim varno gibanje. Morali smo se povzpeti na vrh hriba, zavzeti ga pred sovražnikom in ga držati. Na položaju smo bili ves dan do večera in ostro zavračali poskuse sovražnikov manjših enot, da bi nas vrgli s hriba. Sele ponoči smo svoj nalogo končali in dobili povelje, naj zapustimo položaj in se čimprej vrnemo v sestav bataljona. Razveseljilo nas je. Vrniti se v bataljon je pomenilo korak, bliže k cilju.

Tako smo se polagoma spuščali v dolino. Slo je težko in le počasi, saj smo bili na smrt utrujeni in lačni, lačni, da se nam je meglilo pred očmi. Na lepem pa so nas spodaj v dolini presenetili majhni ognji in skupinice ljudi, ki so se motale okrog njih. Nekaj časa smo samo ugibali, kdo naj bi to bil, kmalu pa smo bili skoraj prepričani, da je to naš bataljon. In ko smo se še bolj približali, nam tudi ni ušlo, da se na teh ognjih nekaj kuha. Kakšno veselje, da smo že dosegli svoj bataljon, ko smo se bali, da bomo morali

vso noč in morda še ves dan ubirati za njim to težko in naporno pot, in kakšno neznanško upanje se nam je vzbudilo v sestranih telesih, ob pogledu na to večerjo. Pa vendar se nam je zdelo več kakor čudno, odkod natenkrat hrana, ko smo vendar vedeli, da ni nikjer ničesar. In tudi kakega večjega boja ni bilo ta dan, da bi lahko sovražniku morda kaj uplenili.

Pa vendar, večerja je bila tu. Vse je bilo tako videti. Pohitel sem na čelo voda, da bi čimprej lahko poročal komandantu bataljona o naši opravljeni nalogi.

Takrat pa nas je presenetil prepričeval najbližjega ognja, divji in glasni prepričeval, ki ga je bilo slišati daleč okrog, kljub stalni prežeči nevarnosti. Prepričevali so se. Prepričevali zaradi jedi, po kateri so segali v isto porčijo. Približali smo se še bolj in ostrmeli. Posoda je bila popolnoma prazna. Kdo ve, koliko dni je že minilo od takrat, ko je bil v njej zadnji zalogaj jedi. Stali smo, gledali in še vedno nismo ničesar razumeli. Ničesar nismo razumeli in ne vedeli, kaj se dogaja okrog nas. Prepričevali se, so utihnili, strmeli so v nas in tudi nam začeli čez čas ponujati to hrano. Pogledal sem še dalje okrog, kaj se dogaja pri drugih ognjih. Na nekaterih so prav tako stali

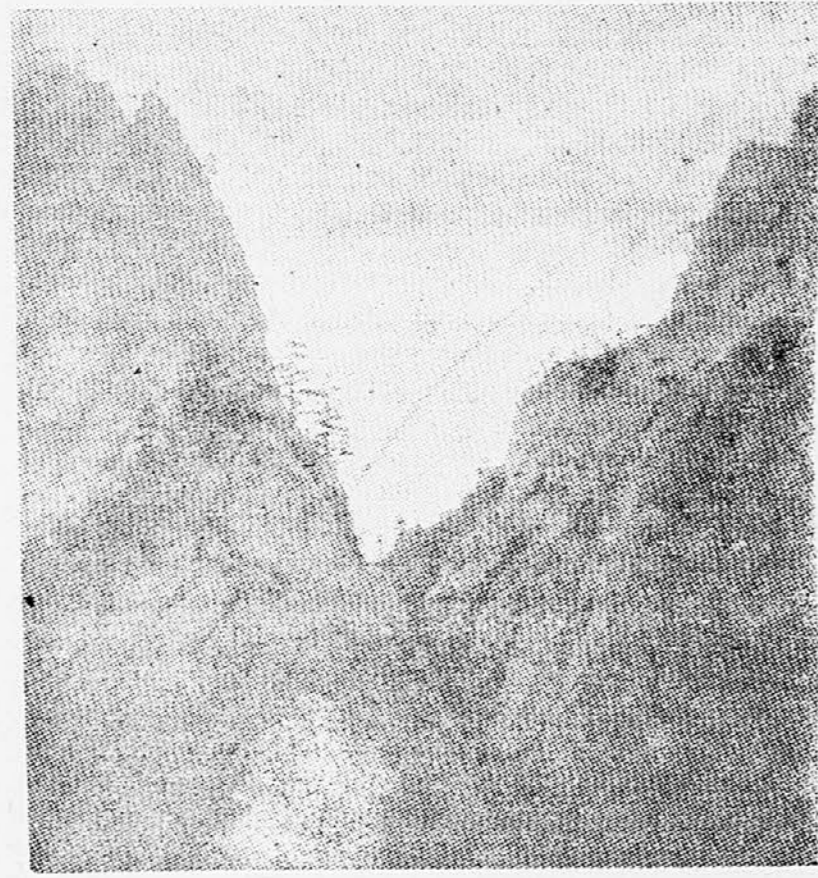
porčije, prazne, a skrbno čuvane, kakor da se v njih kuha najdragocenejša jed. Spet drugo je bilo pripravljeno narodu drvo in vane so ne-utrudno pihali tovariši, da bi raznetili ogenj, čeprav ga niso niti prižgali.

Potem je tovarišica, ki je stala ob meni, počasi uganila. »Tifusarji«, je rekla. »Tifusarji. Ubogi, ubogi tovariši.« Sele takrat me je spreletelo. Odšli smo naprej iz te strašne dolinice, odšli slabotni in nemočni, da bi lahko zanje karkoli storili, karkoli pomagali.

Vso tisto noč na dolgi, dolgi poti sem mislil na to ednico, mislil na njeno veliko borbo, mislil na zadnji boj s sovražnikom, v kateri bo sodelovala tudi ta ednica, čeprav je bila morda ob tistih ognjih — na poslednjem položaju. Morda še nikoli došlej in nikoli poslednjem nisem tako silno sovražil kakor tisto noč, ko smo nemočni in do dna presunjeni lahko samo kleli in stiskali oslabele pesti. In takrat smo se še enkrat — kdo ve kolikorkrat že! — zakleli, da se bomo krvavo, neusmiljeno maščevali.

Vod se je maščeval. V boju na Ljubinem grobu. In samo nekaj nas je ostalo po tem boju, da lahko govorimo o tej strašni resnici.

(Iz pripovedovanja podpolkovnika Joveta Bobičiča)

Kanjon Sutjeske pri Suhi

V hiši je bila prižgana samo ena luč in sicer v dnevni sobi. Stavil sem se. Skozi zavese sem videl Esther, ki je ležala zvrta v naslanjaču in brala knjigo. Radio je bil prižgan. Komik, ki ga po glasu nisem spoznal, je pravkar pripovedoval neko šalo.

Videl sem samo njeno desno lice ter lase in eno kito. Ni gledala v knjigo, ker je poslušala šalo. V grlu me je nekaj stisnilo. To je bil čas, ko bi moral poljubiti ženo in hčerko za slovo.

Larry je stopil k meni in me s prosto roko narahlo porinil. Odšel sem naprej in on je spet hodil ob meni. Komik je končaval svojo šalo z visokim glasom, ki se je prelil v gromko smejanje v radijskem studiu. Tudi radio v sosednji hiši in vsi drugi bližnji radijski sprejemniki, ki so se slišali skozi odprta okna, so se na glas smejali. Smeh je polnil blago noč. Nihče ne more biti tako smešen.

Gillette je pravkar ritenski zavozil z avtomobilom na drugo stran ceste. Ošinili so naju njegovi žarometi. Tesno objet se nama je približal mljad par. Vzdožl vse ulice so ljudje sedeli pred svojimi hišami in se pogovarjali. Bilo je tako kot zmeraj, kadar se je spuščala tema na prijeten večer. Prav neumno je bilo, da nihče izmed njih ni vedel, kaj se dogaja z menoj in da nobenemu nisem mogel povedati.

»Ti boš sifiral,« je rekel Larry. Zdrsnil sem na široki prednji sedež in malomarno spustil roko skozi okno, tako da sem jo imel na kljuki. Nameraval sem pritisniti na kljuko in se vreči ven. Moja teža bi odprla vrata in padel bi ven, tako da bi bil med Larryjem in menoj avtomobil.

»Nikar ne poskušaj, prijateljček,« je rekel Larry. Pištola je imel v rokah. Držal jo je nizko in tako, da je ni nihče videl. Vnaprej je vedel, kaj nameravam. Verjetno je poznal več ukani, kot pa bi se jih jaz lahko domislil. Imel je pač več izkušenj. Stopil je v avtomobil tako, da je s pištolo meril vame. Segel je nazaj, da je zaprl vrata, nato pa se je naslonil nanje in me gledal. Pištola mu je počivala na levem bedru. Bil sem radoveden, kolikokrat je že koga tako peljal.

»Odpelji na Coney Island,« je rekel. »Počasi in previdno.« Odpeljal sem. Močni motor je sladko brnel. Pogledal sem svoje roke. Bile so večje kot Larryjeve in verjetno vsaj toliko trde. Bile so mirne, toda členki so bili kar beli. Malo sem popustil prijem in pogledal na Larryja, ki je mirno sedel s pištolo v levici.

»Hudo se motita,« sem rekel. »Še sanja se mi ne, kaj je v kovčku.«

»Zakaj pa potem nisi vzel pet stotakov zanj, ko sva ti jih ponujala?«

»Ti tega ne moreš razumeti.«

»Pa še precej več nameravam razumeti in ti mi boš to povedal.«

»Samo čas boš zapravljal.«

»Časa imam na pretek,« se je zarežal. »Zate potrebujem samo nož in nekaj ur časa. Ničesar ni na tem svetu, česar mi ne bi povedal.«

Zmočil sem si ustnice. »Pa kaj naj bi povedal?«

Hitro je pogledal nazaj, nato pa spet gledal mene.

»Začniva s Tilly. Kako obratujejo?«

»Še nikoli nisem slišal za Tilly.«

»Ne govori. Vemo, da delajo v Badmoutu. Še nikdar nisva bila tam, ker naju je zmeraj držal na jugu. Prevelik je postal. Nikoli nama ni mnogo govoril. Pustil je, da sva opravljala umazano delo, plačeval nama je pa z drobižem. Sedaj pa sva tukaj in kovček je najin. Kaj praviš k temu, Breen?«

»Nič ne razumem.«

»Česa ne razumeš?«

»Nič ne de,« sem odsotno dejal, »saj bi mi tako ali tako ne verjel.«

»Tvojim besedam bom verjel, ko te bom malo obdelal z nožem.«

Kar koli bi rekel, ne bi nič pomagalo. Zato sem molčal. Na Ocean Parkway sem obrnil na levo. Ustavila sva se pred rdečo lučjo. Larry je spet na hitro pogledal nazaj. To je bilo edino znamenje njegove živčne napetosti.

»Hej, prehitro voziš,« je rekel čez nekaj minut.

BRUNO FISCHER
Layneni Kovček

Brzinomer je kazal sedemdeset in se pomikal še naprej. Prehitel sem nekaj avtomobilov. Sklonil sem se nad volan pritisnil na pedal.

Začutil sem pištolo v rebrih. S prosto roko je Larry obrnil ključ in izključil motor. Avtomobil se je začel počasi ustavljati. Tudi zaleteti se nisem mogel nikamor, ne da bi pri tem uničil kak drug avtomobil. Ustavila sva se.

»Ne bodi tako prebrisan,« je jezno rekel Larry. »Si mislil, da naju bo zaradi prehitre vožnje ustavila policija? Prihodnjič boš morda peljal mimo rdeče luči.«

Sedel sem in se oklepal volana, kot da bi ga hotel zlomiti.

»Ali pa se boš poskušal zaleteti,« je nadaljeval. »To si verjetno videl v kakem filmu. S tem boš ubil ali vsaj pohabil sebe prav tako gotovo kot mene. Ali pa te bom morda ustrelil, še preden se kam zaletiva. Ali se spleča? Pelji naprej!«

Ubogal sem. Medtem ko mi je še zmeraj tiščal pištolo ob bok, je z desnico popravil ogledalo. Nato se je spet naslonil na vrata.

»Obrni na desno na Bay Parkway,« mi je ukazal, »in ne vozi več kot trideset na uro, če veš, kaj je dobro zate.«

Obrnil sem in bila sva na cesti, ki je bila kot ustvarjena za umor. Na obeh straneh so bila zapuščena polja. Tukaj so bili tudi zapuščeni vrtnički, ki so jih spomladni in poletni obdelovali Italijani. Prihajali so ob večerih in tedeljah. Tukaj bi lahko vrgel nekdo mrliča iz avtomobila, pa ga nihče ne bi našel do jutra. Če bi ga pa odvelkel samo nekaj metrov stran od ceste, ga ne bi nihče našel ves teden. Toda vedel sem, da se mi tukaj ne bo nič zgodilo. Larry me je hotel najprej obdelati z nožem. Moj grob bo nekje daleč na Coney Islandu.

Bila sva že skoraj tam. Pred seboj sem videl svetilke Belt Parkwaya, na levi pa so bila velika poslopja bolnišnice na Coney Islandu. Vedel sem, da se bo zgodilo v nekaj minutah, če se bo sploh kaj zgodilo.

»Da, nekdo nama sledi,« je nenadoma rekel Larry. Obrnil se je naravnost proti meni. »Kaj pa ti veš o tem?«

Pogledal sem nazaj. Dve sto metrov za nama sem opazil dva žarometi. Nista se nama približevala.